UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
CATEDRA DE LIMBA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ

GRIGORE BRÂNCUȘ
ADRIANA IONESCU MANUELA SARAMANDU

LIMBA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ

MANUAL PENTRU STUDENȚII STRĂINI

II

BUCUREȘTI, 1981

UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI
FACULTATEA DE LIMBA ŞI LITERATURA ROMANA
CATEDRA DE LIMBA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ

GRIGORE BRÂNCUŞ
ADRIANA IONESCU MANUELA SARAMANDU

LIMBA ROMÂNĂ CONTEMPORANĂ

MANUAL PENTRU STUDENŢII STRĂINI

II

BUCUREŞTI, 1981

Coordonator: GRIGORE BRÂNCUŞ

Textul a fost analizat în colectivul de catedră, care s-a declarat de acord cu multiplicarea în actuala redactare.

CUVÎNT ÎNAINTE

Volumele al II-lea şi al III-lea ale manualului nostru au fost elaborate după aceleaşi principii metodologice ca volumul I (publicat în 1978). Modul de structură a lecţiilor impus iniţial prin opţiunile de metodă a fost respectat cu consecvenţă, aşadar, cele trei părţi ale cărţii formează, din acest punct de vedere, o unitate. În cele două volume, textele au însă caracter preponderent expozitiv. Multe dintre ele, cu teme de cultură, istorie şi civilizaţie românească, sînt culese, cu unele modificări şi întreruperi, din opere literare şi ştiinţifice. Descrierea categoriilor gramaticale devine, cu fiecare lecţie, tot mai detaliată, odată cu reducerea numărului de constrîngeri determinate de trăsăturile gramaticale neanalizate încă. În spiritul concepţiei că orice fapt morfologic trebuie însuşit în cadrul propoziţiei, a fost aprofundată cercetarea posibilităţilor de combinare a elementelor descrise, s-au urmărit particularităţile de topică, întrebuinţările contextuale etc., toate acestea însoţite de soluţii practice în vederea predării. În cele două volume, au fost introduse cîteva cîmpuri semantice (timp, locuinţă, rudenie etc.) şi, de asemenea, unele sufixe şi prefixe mai productive, împreună cu lungi serii de cuvinte derivate. Numărul mare de exerciţii, construite exclusiv pe modele, se justifică prin descrierile amănunţite ale faptelor de morfosintaxă. Exemplele din exerciţii şi exemplificările regulilor gramaticale sînt formulate în aşa fel încît ambiguităţile sînt excluse. Ele reflectă, în general, realităţi din mediul de cultură modernă şi de civilizaţie modernă. Profesorul are libertatea de a construi noi exemple pe baza modelelor propuse, folosind cuvinte din vocabularul altor medii socio-

culturale. În manualul nostru, pentru că e aplicat în mediu românesc, au fost înlăturate, începînd cu volumul al II-lea, restricţiile de vocabular. Este vorba, evident, de vocabularul de uz general .

Cele două volume ale cărţii noastre au fost folosite cu succes la un seminar în cursul anului 198o.

Coordonatorul lucrării îşi asumă responsabilitatea pentru conţinutul ştiinţific al materiei tratate.

Grigore Brâncuş

ianuarie 1981

TABLA DE MATERII

pag

CUVÎNT ÎNAINTE 3

LECȚIA 21

RECAPITULARE.................................... 9

VECINUL MEU SE MUTĂ - text - 9

Cîmpuri semantice: rudenie, locuință 9

EXERCIȚII.................................... 11

LECȚIA 22

LA POȘTĂ - text - 23

GRAMATICA

Pronumele personal (dativ neacc.,poziție).................................... 25

Pronume și adj. demonstrativ (nom.,acuz.).................................... 29

EXERCIȚII 33

LECȚIA 23

PLANURI DE VACANȚĂ - text - 41

GRAMATICA

Verb: indicativ viitor, poziția pron.neacc.................................... 43

Pronume și adjectiv interog. - rel.: ce.................................... 46

Adjectiv, adverb: comparativ.................................... 48

EXERCIȚII.................................... 49

LECȚIA 24

MERGEM LA SPECTACOL - text - 59

GRAMATICA

Pronume și adj.interog.-rel. : care (nom., acuz.)....... 62

Construcții determinative........................ 67

Adjectiv participial........................ 69

EXERCIȚII.. 71

LECȚIA 25

LA MAGAZINUL "VICTORIA" - text - 81

GRAMATICA

Pronume relativ-interogativ: <u>cine</u> (dativ)........... 83

Pronume personal (dativ acc.)................... 83

Construcții verbale cu dativul.................. 85

EXERCIȚII.. 89

LECȚIA 26

O ANIVERSARE - text - 97

GRAMATICA

Pronume reflexiv în dativ 100

Verbe cu pronume reflexiv în dativ................ 101

Poziția pronumelui reflexiv față de verb........... 103

Dativul posesiv.................................. 106

EXERCIȚII.. 107

LECȚIA 27

CE PROFESIE SĂ ALEG? - text - 115

GRAMATICA

Forme pron.neacc.: dativ + acuzativ............... 119

Poziția pron. față de verb........................ 121

EXERCIȚII.. 123

LECȚIA 28

DISCUȚII DESPRE ORIGINEA LIMBII ROMÂNE - text - 131

GRAMATICA

Adjectiv posesiv................................. 134

Articol genitival (posesiv)........................ 136

Pronume posesiv.................................. 138

DE partitiv...................................... 141

Pronume interogativ-relativ: cine................ 142

EXERCIȚII.. 143

LECȚIA 29

RECAPITULARE

Texte.. 151

Cîmp semantic (timpul)........................... 151

EXERCIȚII.. 154

LECȚIA 3o

UN VIS ÎMPLINIT - text - 189

GRAMATICA

Verb: indicativ imperfect (forme, valori)........ 192

Diateză: reflexivul 198

Formarea cuvintelor: nume de agent............... 2o1

EXERCIȚII.. 2o3

LECȚIA 31

ANA IPĂTESCU - text - 217

GRAMATICA

Verb: gerunziul (forme, valori).................. 22o

Articol: demonstrativ (adjectival)............... 229

Adjectiv, adverb: superlativul................... 232

Formarea cuvintelor: nume de modalitate,
de familie....................................... 236

EXERCIȚII.. 237

LECȚIA 21

RECAPITULARE

I. VECINUL MEU SE MUTĂ

M-am trezit azi-dimineață la ora șase, m-am îmbrăcat repede și am coborît în stradă. M-am grăbit să nu pierd autobuzul de șase și jumătate. În stație m-am întîlnit cu vecinul meu, inginer la uzinele "Republica".

- Mă bucur că te văd. Unde te duci așa devreme? mă întreabă el și se uită la ceas. E abia șase și jumătate.

- Pentru astăzi la șapte ne-am pregătit să facem o experiență nouă cu coloranți. Mă tem să nu fie tîrziu și nu vreau să se supere colegul meu de laborator. El e întotdeauna foarte punctual.

- Ai timp destul. Iată, autobuzul se apropie. Știi că eu și soția mea ne-am hotărît să ne mutăm?

- Adevărat? De ce?

- Casa noastră s-a cam învechit. Probabil că în curînd o și demolează. După ce m-am căsătorit și mai ales după ce s-a născut fetița noastră, a devenit neîncăpătoare.

Autobuzul s-a oprit în stație. Ne-am urcat amîndoi și am discutat tot timpul probleme de inginerie. E un vecin tare plăcut și regret sincer că ne despărțim.

II. 1. Nume de rudenie

părinți	frate, soră	logodnic, logodnică
tată, mamă	unchi, mătușă	a se logodi
fiu, fiică	văr, vară	mire, mireasă
băiat, fată	verișoară	soț, soție, nevastă
copil		a se însura
bunic, bunică		a se mărita
nepot, nepoată		a se căsători
bătrîn		a divorța

familie
neam
rudă
generaţie

socru, soacră
ginere, noră
cumnat, cumnată
tată vitreg
mamă vitregă
văduvă

Tatăl meu e inginer, iar mama e profesoară la o şcoală generală. Bunicul şi bunica locuiesc împreună cu noi. Mama şi mătuşa Adela sînt fiicele lor. Bunicii mei din partea tatei au murit de mult. Am doi unchi: unchiul Petre, fratele mamei, stă peste drum de casa noastră; unchiul Grigore, fratele tatei, e mecanic de locomotivă şi locuieşte la Baia-Mare. Adriana, sora mea, e măritată. Cumnatul meu, Vasile, e funcţionar la Poştă. Din cînd în cînd merg la ei în vizită, să-l văd pe Ionel, nepoţelul meu. Magda, verişoara mea, s-a logodit de curînd cu un băiat foarte serios, Alexandru. La vară se căsătoresc. După nuntă, Alexandru se mută cu soţia la Baia-Mare, la socrii lui, părinţii Magdei. Unchiul Grigore îl iubeşte mult pe ginerele lui, Alexandru.

Unchiul Petre n-are copii. El a rămas văduv acum trei ani. Deşi e încă tînăr, nu vrea să se recăsătorească.

Această este familia mea, acestea sînt rudele mele.

2. <u>Locuinţă</u>

a. locuinţă	b. clădire	c. stradă	d. curte
domiciliu	casă	cartier	grădină
a locui	bloc	sector	poartă
	apartament	număr	gard
	garsonieră		

e. parter
etaj
subsol
scară
treaptă
ușă
fereastră
geam

f. antreu
hol
cameră
odaie
baie
bucătărie
sufragerie
dormitor
terasă
balcon
verandă
debara
cămară
pivniță
pod
perete
tavan
podea
dușumea
parchet

g. sobă
calorifer
radiator
aragaz
reșou
chiuvetă
instalație
(de apă,
de curent
electric,
de gaz)

h. bibliotecă
dulap
bufet
etajeră
oglindă
tablou
pat
studio
dormeză
divan
canapea
noptieră
fotoliu
toaletă
masă
scaun
cuier
lustră
lampă
veioză
bec
perdea
covor

i. pătură
plapumă
cearșaf
saltea
pernă
față de masă
așternut

COMPOZIȚIE: Locuința mea.

EXERCIȚII

1. MODEL : Vîrsta (un actor) nu este... || Vîrsta unui actor nu este importantă.

Camerele (apartamentul) sînt...	Camerele <u>apartamentului</u> sînt luminoase.

Culoarea (un pieptene) este...

Preţul (o oglindă) este...

Cămaşa (Mihai) este...

Descrierea (peisajul) este ...

Înălţimea (munţi) este...

Preţul (sticlă) de vin este...

Păstrarea (alimentele) este...

Activitatea (Mirela) este...

2.a. <u>MODEL</u>: Am luat sania (Radu).	Am luat sania <u>lui Radu</u>.
A împrumutat (un prieten) valiza.	A împrumutat <u>unui prieten</u> valiza.

Fratele meu s-a căsătorit cu sora (Maria).

De aici nu putem vedea clădirea (aeroportul).

Nu aruncaţi capacele (cutiile)!

Au ascultat conferinţa (un ziarist) din Anglia.

La munte puteţi admira frumuseţea (peisajul).

Ionel s-a certat cu fratele (o colegă).

În vacanţă mergem în satul (prieteni).

Acest actor n-a apărut niciodată pe scena (un teatru) din Capitală.

b. <u>MODEL</u>: Aseară m-am plimbat pe Calea (Victoria).	Aseară m-am plimbat pe Calea <u>Victoriei</u>.

Toţi străinii admiră Muzeul (satul).

Vara trecută am fost în Delta (Dunărea).

Muzeul de istorie naturală se află în Piaţa (Victoria).

Găseşti cărţile acestea numai în Biblioteca (Academia).

Ministerul (Agricultura) este pe Bulevardul (Republica).

Cînd vrei să vizitezi Vatra (Dorna) şi Cheile (Bicazul)?

Ionel a învăţat să cînte la vioară la Casa (pionierii).

Am fost la un concert la Sala (Palatul).

3.a. MODEL: Copilul zîmbeşte (mama). ‖ Copilul zîmbeşte mamei.
Profesoara a dat (un elev) nota opt. ‖ Profesoara a dat unui elev nota opt.

Consumatorii plătesc (ospătarul).
Mama aduce (Irina) nişte sandvişuri.
Turnăm (oaspeţii) vin în pahare.
Fac ceai (un coleg).
Telefonaţi mîine (profesoara)!
Tata a adus (fetiţele) păpuşi şi bomboane.
Vlad a trimis felicitări (vecini).
Trebuie să telegrafiem (verişoare).

b. MODEL:

Dăruiesc	copilul	mingea	Dăruiesc copilului mingea.
Aduc	prieteni	flori	Aduc unor prieteni flori.

Ajutăm	o fată	la bagaje
Uraţi	oaspetele	noapte bună
Aranjează	doamne	coafura
Găsesc	Doina	agenda
Încălzesc	copiii	ceaiul
Oferiţi	un bătrîn	locul
Plăteşte	Victor	aparatul
Turnaţi	musafiri	bere

4. MODEL:

Ai rupt caietul...	un profesor	Ai rupt caietul fetiţei.
Au telefonat ...	fetiţa	Au telefonat unui profesor.

A corectat lucrările...	profesorul
Cerem explicaţii....	copiii

Nu poate scrie acum ...	Victor
Ai trimis bani...?	mătuşa
Mama spală lucrurile...	familia Florescu
Vreau să citesc poeziile...	prieteni
Ieri au adus... flori.	studentele
Aţi vizitat apartamentul...?	mama

5. MODEL : fotografia | o prietenă || Fotografia unei prietene e colorată.
Admir fotografia unei prietene.

părinţii	o colegă
maşina	vecinul
locuinţa	Ana
rudele	un prieten
bulevardele	oraşul
capitala	o ţară
vitrina	cofetăria
produsele	un magazin

6. MODEL: Studentul străin nu are manual. || Am dat studentului străin manualul meu.

A venit o colegă nouă în grupa noastră. Am oferit... un loc lîngă mine.

Copiii cuminţi trebuie răsplătiţi. Cumpăraţi jucării...!

Fetele tinere îndrăgesc dansul. Arătăm ... un dans nou.

Băiatul înalt are nevoie de uniformă. Alegi... o uniformă?

Studenţii străini cer permise de bibliotecă. Bibliotecarul eliberează ... permisele.

Directorul adjunct soseşte imediat. Dăm... cererea noastră.

Am cunoscut un profesor francez. Am dat ... cartea mea de vizită.
O cîntăreață celebră a dat un recital în orașul nostru. Publicul a oferit flori...

7. MODEL: În grădină am un pom bătrîn. Crengile.... sînt uscate. || Crengile pomului bătrîn sînt uscate.

Apartamentul nou are trei camere. Camerele... sînt luminoase.
În vază sînt garoafele roșii. Parfumul ... e plăcut.
Pe peron văd o fată înaltă. Rochia ... este frumoasă.
Magazinele universale au multe raioane. În raioanele... găsești mărfuri bune.
Mașina albă e nouă. Nu știu însă prețul...
Ioana poartă ochelari fumurii. Rama... e de metal.
Dulapul mare are o ușă mare. Ușa ... e defectă.
Fructele coapte sînt bune. Gustul ... e foarte plăcut.

8. MODEL: Sora mea are o rochie nouă. Am admirat rochia... || Am admirat rochia surorii mele.

Fratele tău e aviator. E frumoasă profesia...
Soția lui este tînără. Nu știu însă vîrsta...
Unchiul nostru s-a mutat la bloc. Am vizitat locuința...
Familia voastră locuiește la țară. Unde lucrează membrii...?
Băiatul lor s-a îmbolnăvit. Boala... nu e prea gravă.
Copiii lor se poartă bine cu oamenii în vîrstă. Părinții se ocupă de educația...
Tatăl ei sosește din provincie. Ea pregătește camera....
Părinții mei au o grădină de legume. Mergem să vedem grădina... .

9. a. MODEL: familia | meu, mea
fratele... | tău, ta
|| Familia mea locuiește în provincie.
Apartamentul fratelui tău e spațios.

costumul	meu, mea
sora	tău, ta
tatăl	lui
unchiul	ei
mobila	nostru, noastră
cumnatul	vostru, voastră
ceasul	lor
bunica	dumneavoastră
garajul	
ceaşca	
verişoara	
lustra	

b.

fiii	mei, mele
camerele	tăi, tale
pomii	lui
rudele	ei
verişoarele	noştri, noastre
ochelarii	voştri, voastre
scaunele	lor
socrii	dumneavoastră.
apartamentele	
ţigările	
bunicii	
cumnatele	

lo. MODEL: Am trimis (unchiul meu) vederi din străinătate. ‖ Am trimis unchiului meu vederi din străinătate.

Au citit (bunicii tăi) scrisoarea.

A oferit (mama lui) un tablou.

Am povestit (sora mea) întîmplarea.

Ai făcut (verişoara noastră) un serviciu deosebit.

Am arătat (copii voştri) animalele de la Grădina zoologică.

Nu spuneţi (tatăl ei) că e bolnavă!

Am dat (nepoţii mei) cadouri de Anul nou.

Ai oferit (soacra ta) un şal.

11. MODEL:

Îl cunoşti pe soţul (sora mea)?	Îl cunoşti pe soţul surorii mele?
Ai răspuns (vărul tău)?	Ai răspuns vărului tău?

L-aţi văzut pe fratele (colega mea)?

N-au anunţat-o pe verişoara (prietenul lor).

Ştiţi unde e casa (rudele noastre)?

Cum se numeşte logodnica (fratele vostru)?

Liliana vrea să scrie (soţul ei).

N-am putut răspunde (cumnaţii noştri) la scrisoare.

Ce daruri aţi adus (părinţii dumneavoastră)?

Ai urat (mătuşa ta) sănătate şi fericire.

12. MODEL:

La filmul acesta spectatorii rîd cu poftă.	La filmul acesta spectatorii au rîs cu poftă.

Aranjaţi mobila nouă?

Lemnele uscate ard repede.

Amîni examenul de limba română?

Apa curge în canal.

Ea alege un covor oltenesc.

Scoatem maşina din garaj.

Strîngem masa imediat.

Copiii cresc repede.

13. MODEL:

A bătut un cui în perete.	Bate un cui în perete.

Am călătorit cu avionul.

Ai aprins toate becurile?

Am condus maşina cam repede.

A cîştigat partida de şah.

Aţi discutat cu colegii mei?

Ai stins lumina pe scară?

De ce aţi rupt florile?

Ai vîndut motocicleta?

14. MODEL: Doresc să am o familie numeroasă. || Am dorit să am o familie numeroasă.

Nu vrea să fumeze.

Încercăm să traversăm pe aici.

Nu poate să găsească adresa aceea.

Promiţi să nu mai bei cafea înainte de masă?

Ei ştiu să traducă textul.

Trebuie să urcaţi pe jos zece etaje.

Speri s-o găseşti pe Ruxandra acasă?

Aşteaptă să plece musafirii şi apoi strînge masa.

15. MODEL: Crede că e liber astăzi. | A crezut că e liber astăzi.

Ştiu că e frig afară.

Are impresia că ceasul nu merge.

Crezi că Matei vine la timp?

Spune că e bolnavă.

Văd că nu aveţi nevoie de medicamentul acesta.

Răspunde că e ocupat în fiecare zi.

Nu ştie dacă pleacă sau nu în provincie.

Întreb dacă au bilete la circ.

16. MODEL: Au terminat construcţia? || - Da, au terminat-o.

Aţi cumpărat nasturii?

Ai deschis cutia de conserve?

Au găsit fructele?

Ai luat costumul de la croitor?

A udat florile?

Ai spart ochelarii?

Aţi anunţat data conferinţei?

A băut laptele?

17. a. MODEL: El (a se odihni) după-masă. || El se odihneşte după-masă.

Eu (a se întoarce) pe jos.

Ea (a se căsători) cu un coleg.

Noi (a se exprima) corect în româneşte.

Tu (a se face bine).

Voi (a se urca) în teleferic.

Ei (a se plimba) în parc în fiecare seară.

Ea (a se coafa) frumos.

Ei (a se muta) într-un oraş de munte.

b. MODEL: El se odihneşte după-masă. || El s-a odihnit după-masă.

c. MODEL: El se odihneşte după-masă. || El vrea să se odihnească după-masă.

d. MODEL: El se odihneşte după-masă. || El poate să se odihnească după-masă.
El se poate odihni după-masă.

18. a. MODEL: (a se culca) devreme! || Culcaţi-vă devreme!

(a se plimba) în fiecare zi!

(a se opri) în colţul străzii!

(a se încălţa) cu cizmele noi!

(a se înveli) cu pătura!

(a se grăbi) să ieşiţi din sală!

(a se hotărî) acum!

(a se urca) în tramvaiul acesta!

(a se întoarce) spre mine!

b. MODEL: Culcaţi-vă devreme! ‖ Nu vă culcaţi devreme!

19. MODEL: a uita; a se uita ‖ Am uitat paşaportul acasă. M-am uitat la vitrina magazinului.

a juca; a se juca
a duce; a se duce
a simţi; a se simţi
a muta; a se muta
a schimba; a se schimba
a pregăti; a se pregăti
a numi; a se numi
a naşte; a se naşte
a rade; a se rade
a face bine; a se face bine
a pricepe; a se pricepe

2o. MODEL: Spăl o bluză. ‖ Mă spăl pe mîini.

Daniela piaptănă păpuşa.
Plimbăm copilul în căruţ.
O înveleşti pe Mioara cu plapuma.
Îl încalţ pe frăţiorul meu.
Frizerul te tunde repede.
Opriţi un taxi?
Aşez rufele în dulap.
Te trezeşte mama.

21. a. MODEL:

Cumperi	cravată	acesta aceasta	- Cumperi cravata aceasta? - Da, o cumpăr.

Vrei	conserve	acesta
Doreşti	calendar	
Preferi	coperta	aceasta
Alegi	nasturi	

Ceri	haine	aceştia
Cumperi	becuri	
Iei	etichetă	acestea
Comanzi	ghiocei	

b. MODEL: Ştii | şi | limba | acesta / aceasta || – Ştii şi limba aceasta?
– Da, o ştiu şi pe aceasta.

Vrei	şi	biscuiţi	acesta
Doreşti		fular	
Mănînci		brăţară	aceasta
Dai		cremă	
Ceri		covrigi	aceştia
Cumperi		chiflă	
Iei		fripturi	acestea
Aduci		ceas	

c. MODEL: Cunoşti – profesorul | acesta / aceasta || – Îl cunoşti pe profesorul acesta?
– Da, îl cunosc.

Recunoşti	–	băieţi	acesta
Chemi	–	chelner	
Lauzi	–	studente	aceasta
Cauţi	–	profesoară	
Aştepţi	–	inginer	aceştia
Întrebi	–	vînzătoare	
Preferi	–	doctori	acestea
Întîlneşti	–	fată	

22. a. MODEL: O ajuți pe aceasta. | O ajuți pe fata aceasta.
Îl vreau pe acesta. | Vreau puloverul acesta.

Îi laud pe aceștia.
Îl cumpăr pe acesta.
O întreb pe aceasta.
Le comand pe acestea.
Îl recomand pe acesta.
O ofer pe aceasta.
Le chem pe acestea.
Îi aleg pe aceștia.

b. MODEL: Pe aceasta o ajut. | Pe fata aceasta o ajut.
Pe acesta îl vreau. | Puloverul acesta îl vreau.

Pe aceștia îi laud.
Pe acesta îl cumpăr.
Pe aceasta o întreb.
Pe acestea le comand.
Pe acesta îl recomand.
Pe aceasta o prefer.
Pe acestea le chem.
Pe aceștia îi aleg.

LECȚIA 22

LA POȘTĂ

John a cumpărat de la tutungerie hîrtie de scrisori, plicuri, cîteva ilustrate și timbre. A primit o scrisoare de la fratele lui și acum se grăbește să-i răspundă. Totodată, vrea să le mulțumească prietenilor pentru felicitările și urările de Anul nou.

După amiază, s-a dus în sala de lectură de la cămin și a scris cîteva scrisori. Cînd a terminat, s-a dus la oficiul poștal, o clădire frumoasă, în stil vechi românesc, chiar în centrul orașului. Acolo, la poștă, s-a întîlnit cu Peter, un coleg de grupă.

- Ai scris acasă, Peter?

- Nu, am expediat un colet soției mele. I-am cumpărat o ie frumoasă, iar copiilor le-am luat cîteva jucării. Scrisoarea am trimis-o ieri. Tu ce faci aici?

- Am pus la cutia poștală cîteva scrisori și vederi. Acum vreau să trimit o scrisoare recomandată și o telegramă. Nu știi la ce ghișeu găsesc formulare pentru telegrame?

- La ghișeul acela. De acolo am luat și eu mandatul poștal pentru colet. Dacă vrei, te aștept și, cînd termini, mergem împreună la cămin.

John îi cere funcționarei un formular și îl completează. Scrie și o felicitare pentru sora lui. Îi urează de ziua ei sănătate, fericire și succes la învățătură. Apoi merge la ghișeul 8, dă scrisoarea recomandată și telegrama și primește o recipisă.

- I-am scris mamei, îi spune el lui Peter. Trebuie să-i răspund repede la scrisori, altfel se neliniștește.

După ce pleacă de la ghișeu, John și Peter se opresc la un stand de cărți din holul poștei. Acolo sînt și reviste, ziare, ilustrate.

– Daţi-mi, vă rog, vederile acelea, se adresează Peter vînzătorului şi arată spre două ilustrate cu aspecte din Bucureşti. Cînd vrea să-i plătească vînzătorului, observă că nu are bani potriviţi.

– Dacă n-ai mărunt, îţi împrumut eu, îi spune John.

– Mulţumesc. Îmi trebuie şapte lei. Poţi să-mi dai?

– Bineînţeles! Îţi ajung?

– Da, e suficient.

Peter plăteşte vederile. Vînzătorul îl întreabă:

– Vreţi şi timbre? În ce ţară le trimiteţi?

– Da, daţi-mi timbre pentru fiecare vedere. Le trimit în Anglia.

RETINEŢI

a. ilustrată = vedere

b. { oficiul poştal
poştă }

c. { colet — Am trimis un colet în Franţa.
pachet — Ce e în pachetul acesta? }

d. scrisoare { simplă
recomandată
expres
par avion }

e. mandat poştal

f. bani { potriviţi
mărunţi } — N-am bani mărunţi = N-am mărunt.

g. a schimba bani — N-am mărunt, trebuie să schimb o sută de lei.

h. { a se grăbi — El se grăbeşte (să meargă) spre casă.
a fi grăbit — N-am timp acum, sînt grăbit. La ora 9 trebuie să fiu la facultate. }

a se nelinişti / a fi neliniştit	Dacă nu primeşte la timp scrisoarea de la mine, se nelinişteşte. Sînt neliniştit, pentru că am impresia că Bogdan e bolnav.
i. altfel	Să ne grăbim, altfel întîrziem = Dacă nu ne grăbim, întîrziem.
j. a expedia	Completaţi imediat mandatul; după-masă expediem coletul.
a trimite	Îi trimit mamei un pachet.
k. a ura	Îi urez sănătate.
a dori	Îi doresc succes.
l. a se adresa	Eu mă adresez vînzătorului.
m. a ajunge	Îmi ajung banii pentru bilet (sînt suficienţi).

G R A M A T I C Ă

I. PRONUME PERSONAL

CAZUL DATIV, FORME NEACCENTUATE

a. Eu nu am creion.	Radu ÎMI dă un creion.
Tu nu ai creion.	Radu ÎŢI dă un creion.
El nu are creion.	Radu ÎI dă un creion.
Ea nu are creion.	Radu ÎI dă un creion.
Noi nu avem creioane.	Radu NE dă creioane.
Voi nu aveţi creioane.	Radu VĂ dă creioane.
Ei nu au creioane.	Radu LE dă creioane.
Ele nu au creioane.	Radu LE dă creioane.

Gen \ Persoană	1	2	3	4	5	6
m / f	ÎMI	ÎȚI	ÎI	NE	VĂ	LE

pronume + verb

NOTĂ:

{îmi [îm^{i}]
{îți [îț^{i}]
{îi [îi̯]

b. POZIȚIA FORMELOR PRONOMINALE NEACCENTUATE FAȚĂ DE VERB

Indicativ prezent , negativ

Nu-mi cere nimic. — Nu ne cere nimic.

[num^{i}]

Nu-ți aduce scrisoarea. — Nu vă aduce scrisoarea.

[nuț^{i}]

Nu-i oferă flori. — Nu le oferă flori.

[nui̯]

Imperativ plural , negativ

Nu-mi aduceți plicurile! — Nu ne spuneți adresa! O știm.

[num^{i}]

Nu-i dați scrisoarea acum! — Nu le expediați coletul!

[nui̯]

NU + pron. pers. D + verb

Conjunctiv prezent, afirmativ

Ce vrei să-mi spui?

[săm^{i}]

Ce să-ţi aduc?

[săţ^{i}]

Vrea să-i scrie imediat.

[săi̯]

Puteţi să ne răspundeţi acum?

Vreţi să vă scriem pe adresa lui?

Putem să le aducem scrisorile aici?

SĂ + pron.pers. D + verb

Conjunctiv prezent, negativ

Să nu-mi cumperi discul acesta!

[num^{i}]

Să nu-ţi trimitem pachetul?

[nuţ^{i}]

Să nu-i răspundem acum!

[nui̯]

Să nu ne răspundeţi acum!

Să nu vă scriem pe adresa lui?

Să nu le aducem scrisorile aici!

SĂ + NU + pron. pers. D + verb

NOTĂ:

a. nu-mi
nu-ţi
nu-i

b. să-mi
să-ţi
să-i

Indicativ, perfect compus

(Nu) mi-a trimis felicitări.

[mi̯a]

(Nu) ne-a răspuns.

[ne̯a]

(Nu) ți-a adus avizul.

[ția]

(Nu) i-a telefonat.

[ia]

(Nu) v-a cerut cartea.

[va]

(Nu) le-a dat cheia.

[lea]

(NU) + pron.pers. D + verb

NOTĂ:

mi-, ne-	}	+ auxiliar
ți-, v-		
i-, le-		

Imperativ plural, afirmativ

Aduceți-mi plicurile!

[adúce-țimi]

Dați-i scrisoarea!

[dá-ții]

Spuneți-ne adresa !

[spúne-ți-ne]

Expediați-le coletul!

[expediá-ți-le]

verb + pron. pers. D

NOTĂ:

imperativ + { -mi, -i, -ne, -le }

Pronume personal neaccentuat în dativ - ortografie

îmi	-mi	mi-
îți	-ți	ți-
îi	-i	i-
ne	-ne	ne-
vă	-vă	v-
le	-le	le-

II. PRONUME DEMONSTRATIV DE DEPĂRTARE, CAZUL NOMINATIV

singular

masculin

Acesta este profesorul român.	ACELA este profesorul francez.

neutru

Acesta este textul nou.	ACELA este textul vechi.

feminin

Aceasta este lucrarea lui Dan.	ACEEA este lucrarea Mariei. [a-cé-ia]

plural

masculin

Aceștia sînt profesorii români.	ACEIA sînt profesorii francezi. [a-cé-ia]

neutru

Acestea sînt textele noi.	ACELEA sînt textele vechi. [a-cé-lea]

feminin

Acestea sînt lucrările lui Dan.	ACELEA sînt lucrările Mariei. [a-cé-lea]

	masculin	neutru	feminin
sg.	A C E L A		A C E E A
pl.	A C E I A	A C E L E A	

III. ADJECTIV DEMONSTRATIV DE DEPĂRTARE, CAZUL NOMINATIV

1. Substantiv + adjectiv

singular

masculin

Profesorul acesta este român.	Profesorul ACELA este francez.

neutru

Textul acesta este nou.	Textul ACELA este vechi.

feminin

Lucrarea aceasta este slabă.	Lucrarea ACEEA este bună.

plural

masculin

Profesorii aceştia sînt români.	Profesorii ACEIA sînt francezi.

neutru

Textele acestea sînt noi.	Textele ACELEA sînt vechi.

feminin

Lucrările acestea sînt slabe.	Lucrările ACELEA sînt bune.

	masculin	neutru	feminin
sg.	ACELA		ACEEA
pl.	ACEIA	ACELEA	

N O T Ă

a. autorul acela — autorii aceia
teatrul acela — teatrele acelea
telegrama aceea — telegramele acelea

subst. cu art. hot. + adj. dem.

adjectiv	pronume
b. Autorul acela a scris multe cărţi.	Acela a scris multe cărţi.
Teatrul acela e vechi.	Acela e vechi.
Telegrama aceea a sosit acum.	Aceea a sosit acum.

adj. = pron.

2. Adjectiv + substantiv

singular

masculin

profesorul acela	acel profesor

neutru

textul acela	acel text

feminin

lucrarea aceea	acea lucrare [a-cea]

plural

masculin

profesorii aceia	acei profesori [a-céi]

neutru

textele acelea	acele texte

feminin

lucrările acelea	acele lucrări

	masculin	neutru	feminin
sg.	ACEL		ACEA
pl.	ACEI	ACELE	

NOTĂ

a. acel profesor — acei profesori
acel text — acele texte
acea lucrare — acele lucrări

adj.dem. + subst. fără art.

b. acei oameni | oamenii aceia; aceia
acea femeie | femeia aceea; aceea

III. PRONUME ŞI ADJECTIV DEMONSTRATIV, CAZUL ACUZATIV

masculin

- Îl cunoşti pe (copilul) acela?	- Da, îl cunosc pe acela.
- Îi cunoşti pe (copiii) aceia ?	- Da, îi cunosc pe aceia.

feminin

- O cunoşti pe (fata) aceea?	- Da, o cunosc pe aceea.
- Le cunoşti pe (fetele) acelea?	- Da, le cunosc pe acelea.

neutru

- Aţi cumpărat şi albumul acela? - L-aţi cumpărat şi pe acela?	- Da, l-am cumpărat şi pe acela.
- Aţi cumpărat şi albumele acelea? - Le-aţi cumpărat şi pe acelea?	- Da, le-am cumpărat şi pe acelea.

Pron. pers. neacc.		Pron. dem.
ÎL	-	ACELA
ÎI	-	ACEIA
O	-	ACEEA
LE	-	ACELEA

Îl cunosc pe acela.	Pe acela îl cunosc.
O aştept pe aceea.	Pe aceea o aştept.

pron.pers.neacc.+vb.+PE+ { ACELA / ACEIA / ACEEA / ACELEA	PE + { ACELA / ACEIA / ACEEA / ACELEA } + pron.pers.neacc.+ + vb.

EXERCIŢII

1. MODEL: Eu nu am bilet
Tu ... dai un bilet. ‖ Tu îmi dai un bilet.

El nu are timbre pentru scrisoare. Eu ... dau un timbru.
Tu ai nevoie de valiză. Ea . . . împrumută o valiză.
Ele cer cinci vederi. Vînzătorul . . . arată multe vederi.
Noi comandăm două cafele. Ea . . . aduce cafelele imediat.
Eu scriu părinţilor mei. Ei . . . răspund repede.
Voi căutaţi creioane colorate. Noi . . . oferim cîteva.
Ea nu are loc în sală. El . . . oferă un loc lîngă fereastră.
Ei aşteaptă un taxi. Radu . . . trimite maşina lui.

2.a. MODEL:

Ioana	îmi	a aduce	scrisorile	Ioana îmi aduce revista.
Ea	îţi	a cere	revista	Ioana îţi aduce revista.
	îi...			Ioana îi aduce revista...

El	îmi	a da	timbre
Mama	îţi	a aduce	lista de cărţi
Ion	îi	a trimite	valiza
Maria	ne	a împrumuta	magnetofonul
Fratele meu	vă	a cere	vederile
		a oferi	umbrela
Ea	le		
Această colegă		a explica	lecţia
		a aminti	exemplele
Prietenul acela		a dicta	adresa

b. MODEL:

Ioana	nu	îmi	a aduce	scrisorile	Ioana nu-mi aduce revista.
Ea		îţi	a cere	revista	Ioana nu-ţi aduce revista.
		îi			Ioana nu-i aduce revista...

c. MODEL:

Ioana	îmi	a aduce	scrisorile	Ioana mi-a adus revista.
Ea	îţi	a cere	revista	Ioana ţi-a adus revista.
	îi			Ioana i-a adus revista...

3. MODEL: Îmi arată vederile. ‖ Vrea (trebuie, poate) să-mi arate vederile.

Îmi împrumută nişte discuri româneşti.

Îţi povesteşte subiectul filmului.

Îi trimite lui Ion o scrisoare recomandată.

Îi arată Mariei orarul bibliotecii.

Ne telefonează la ora 5.

Vă recomandă cîteva spectacole bune.

Le expediază colegilor pachetele astăzi.

Le cere elevelor lucrările.

4. MODEL: El îmi mulţumeşte pentru scrisoare. ‖ El nu-mi mulţumeşte pentru scrisoare. El vrea să-mi mulţumească pentru scrisoare. El mi-a mulţumit pentru scrisoare.

Noi îţi scriem o scrisoare.

Eu îi ofer flori unei colege.

El îi trimite cadouri.

Ileana ne răspunde la felicitări.

Vă împrumut o umbrelă.

Noi le propunem să învăţăm împreună.

Îmi telefonează la ora zece.

Îi dictez telegrama.

5.a. MODEL: Îmi aduceți valizele ? || Aduceți-mi valizele !

Îi cereți bani mamei?

Ne povestiți întîmplarea ?

Le plătiți și colegelor biletele?

Îi spuneți lui Gheorghe să vină?

Le trimiteți vederi colegilor?

Îmi dați telefon după-masă?

Îi cumpărați Elvirei flori?

Le împrumutați prietenilor discurile?

b. MODEL: Aduceți-mi valizele! || Nu-mi aduceți valizele!

6. MODEL: Vă rog, dați-mi cartea! || Vă rog să-mi dați cartea!

Vă rog, permiteți-mi să trec!

Vă rugăm, traduceți-ne textul acesta!

Vă rugăm, recomandați-i o bibliotecă bună!

Vă rog, turnați-le puțină apă în pahar!

Vă rog, lăsați-mi cărțile pe birou!

Vă rog, pregătiți-i camera!

Vă rugăm, mulțumiți-le pentru ajutor!

Vă rog, deschideți-ne ușa!

7. MODEL: Vrei să-i dai telefon ? || Să nu-i dai telefon acum !

Vreți să-mi povestiți întîmplarea?

Vrea să-ți trimită pachetul?

Vor să-i dăruiască florile?

Vrei să ne aduci radioul?

Vrea să vă ceară părerea?

Vreţi să le cumpăraţi cravatele acestea?

Vor să-mi ţină loc la masă?

Vrei să-i laşi banii pe birou?

8. MODEL: Mi-aţi adus cartea ? ‖ Aduceţi-mi cartea!

Le-aţi propus să facem o excursie împreună?

I-aţi mulţumit pentru daruri?

Mi-aţi tradus articolul acela?

Ne-aţi lăsat cheile?

Mi-aţi cumpărat timbre?

I-aţi găsit cameră la hotel?

Le-aţi făcut o vizită?

Ne-aţi scris adresa facultăţii?

9. MODEL: De ce -mi daţi volumele acestea? ‖ De ce nu-mi daţi volumele acestea?

De ce -mi recomandaţi filmul acesta?

De ce ne traduceţi titlul cărţii?

De ce -mi trimiteţi taxiul?

De ce le explicaţi problema?

De ce -i vorbiţi despre plecare?

De ce ne arătaţi fotografiile?

De ce -mi lăsaţi mîncarea pe masă?

De ce -i cumpăraţi bicicletă?

1o. -a. MODEL: Cine -ţi telefonează ? ‖ Sora mea îmi telefonează.

Cine -i scrie?

Cine -mi aduce mandatul?

Cine vă împrumută magnetofonul?

Cine le aminteşte numărul tău de telefon?

Cine -ţi recomandă lucrarea aceasta?

Cine -i vinde discurile?

Cine le face o vizită?

Cine îți deschide ușa?

b. MODEL: Cine ți-a telefonat?	Mi-a telefonat sora mea.
c. MODEL: Cine trebuie să-ți telefoneze?	Trebuie să-mi telefoneze sora mea.
11. MODEL: Voi ne-ați scris?	Da, noi v-am scris. Nu, nu v-am scris noi.

Tu mi-ai telefonat?

Ea ți-a spus să vii la noi?

Ei v-au arătat expoziția?

Mama ți-a pregătit haine pentru excursie?

Tu i-ai transmis propunerea noastră?

El mi-a turnat ceai în pahar?

Voi ne-ați păstrat prăjiturile acestea?

Ele v-au împrumutat valiza?

12.a. MODEL: Dai vărului tău cartea ?	Îi dai cartea? Îi dai vărului tău cartea?

Arăți prietenilor tăi biblioteca?

Cumpără fetiței jucării?

Traduci colegului tău textul?

Trimitem fratelui nostru niște vederi.

Urează surorilor lor succes la examen.

Faci o vizită vecinilor?

Cerem funcționarei un mandat poștal.

Profesorul recomandă doctoranzilor un articol nou.

b. MODEL: Îi dai cartea?	I-ai dat cartea?
c. MODEL: Îi dai cartea?	Vrei să-i dai cartea?

13. MODEL: Deschideţi-mi poarta! ‖ Ţi-am deschis poarta!

Aduceţi-mi cartea de telefon!

Pregătiţi-i hainele!

Trimiteţi-ne bagajele!

Scrieţi-le adresa voastră!

Explicaţi-mi regula aceasta!

Telefonaţi-ne la serviciu!

Dictaţi-i titlul cărţii!

Luaţi-le bilete la operă!

14. MODEL: a aduce ‖ Îţi aduc o fotografie.

a cere ‖ I-am mulţumit pentru cadou.

a.

a arăta	a spune	a oferi
a explica	a scrie	a cere
a împrumuta	a răspunde	a povesti
a recomanda	a trimite	a aminti
a telefona	a transmite	a dori
a dicta	a propune	a plăti
a ura	a permite	
a da	a vinde	
a da explicaţii		
a da telefon		

b.

a cumpăra	a face	a citi
a lăsa	a traduce	a pregăti
a păstra		
a turna		

15. a. MODEL: Daţi-mi timbrul ... ! ‖ Daţi-mi timbrul acela!

Tutungeria ... este deschisă?

Completaţi formularul ... !

Cînd vrei să-i trimiţi pardesiul ...?

Daţi avizul la ghişeul ... !

Funcţionarul ... nu mi-a dat recipisa.

Cînd ai primit telegrama... ?

Băiatul ... ridică un colet de la poştă.

Trebuie să scrii felicitarea... .

b. MODEL: Daţi-mi timbrele ... ! ‖ Daţi-mi timbrele acelea!

16. MODEL: Coletul acela a sosit ieri. ‖ Acela a sosit ieri.

Avionul acela pleacă peste zece minute.

Ghişeele acelea sînt închise.

Discutaţi cu funcţionarul acela!

N-am vorbit despre prietenul acela.

Colegii aceia întîrzie uneori.

Jucăriile acelea nu sînt scumpe.

Întrebaţi-o pe funcţionara aceea!

Nu scrieţi cu tocul acela!

17. a. MODEL: Cartea aceasta costă lo lei, ... costă 14 lei. ‖ Cartea aceasta costă lo lei, aceea costă 14 lei.

Ghişeul acesta este deschis, ... e închis.

Recomandata aceasta a sosit ieri, ... a sosit azi dimineaţă.

Cutia aceasta poştală este pentru Bucureşti, ... e pentru provincie.

Coletul acesta este de la mama ta, ... este de la sora mea.

Copilul acesta are patru ani, ... are şapte.

Completaţi formularul acesta, pe ... îl completez eu!

Muntele acesta are 215o de metri, ... are numai 1875.

Trimiteţi scrisoarea aceasta prin avion, pe ... trimiteţi-o simplă!

b. MODEL: Cărţile acestea costă lo lei, ... costă 14 lei. ‖ Cărţile acestea costă lo lei, acelea costă 14 lei.

18.a. MODEL: Citesc cartea aceea. ‖ O citesc pe aceea.

Aduceți discul acela!

Ai găsit strada aceea?

Vreau să fotografiez bradul acela.

Au primit pachetul acela?

Ați văzut mașina aceea?

Am admirat trandafirul acela.

Deschideți, vă rog, manualul acela!

Vor să cumpere ia aceea.

b. MODEL: Citesc cărțile acelea. ‖ Le citesc pe acelea.

LECŢIA 23

PLANURI DE VACANŢĂ

Sîntem în luna decembrie. Afară e frig şi a început să ningă cu fulgi mari. Mai sînt cîteva zile pînă la vacanţa de iarnă. După un semestru de muncă, studenţii se vor odihni două săptămîni. Ei aşteaptă vacanţa cu nerăbdare şi au început să facă planuri cum să petreacă mai bine aceste zile libere.

John şi Mary au de gînd să facă o excursie la munte. Ei au mai fost în România iarna trecută ca turişti şi au schiat pe pîrtiile de la Predeal şi Braşov. Au rămas cu amintiri plăcute din Bucegi.

Peter, vecinul lor de cameră, i-a întîlnit la cantină:

- Unde vă duceţi în vacanţa asta?

- O să mergem la munte. Probabil la Braşov, sus la Poiana. Am mai fost acolo anul trecut şi ştim că e frumos iarna. E chiar mai plăcut decît la noi.

- Cu ce tren o să plecaţi?

- Nu ne-am hotărît încă. Am văzut în "Mersul trenurilor" că avem un accelerat la ora 7 şi un rapid la 9.

- Mai bun e rapidul, dar grăbiţi-vă să luaţi bilete - îi sfătuieşte Peter - fiindcă probabil trenurile au să fie mai aglomerate decît în zilele obişnuite.

- Nu cred, îi răspunde John. Spre Braşov circulă multe trenuri, mai ales acum cînd începe vacanţa. Mîine dimineaţă am să merg la Agenţia de voiaj să rezerv locurile.

- Ce cumpărături aţi făcut pentru excursie?

- Ne-am cumpărat schiuri noi şi un rucsac mare. Am luat şi lucruri de îmbrăcăminte pentru munte: pantaloni de schi, pulovere groase de lînă, mănuşi, bocanci. Sperăm că vremea o să fie tot aşa de frumoasă

ca acum ca să putem schia. Tu ce vrei să faci în vacanță? Nu vii cu noi? E mai plăcut decît să stai aici.

- Nu pot merge acum. Știți că în martie eu o să plec din România, și vreau să profit de timpul liber de acum. Am de redactat niște referate pentru doctoratul meu. Voi sta aici și voi lucra la Biblioteca Academiei cîteva zile. Fratele meu - l-ați cunoscut mai de mult - mi-a scris că o să vină pentru două-trei zile la București. Trebuie să-l aștept. Cînd se va înapoia, am să-l conduc pînă la Brașov. O să ne întîlnim atunci și am să stau cu voi o zi, două. Poate o să vedem și un concurs de săniuțe sau de bob.

- Bine, Peter, te-așteptăm. O să ne întoarcem împreună la București. Dar pînă atunci, o să-ți trimitem o vedere de la Poiana.

RETINEȚI

a. a ninge, pers.3 — Azi ninge. Ieri a nins. Mîine o să ningă.

b. cu nerăbdare — Așteaptă cu nerăbdare să plece în vacanță.

c. a avea de gînd = a intenționa — Anul viitor am de gînd să vin din nou în România.

d. anul trecut — Anul trecut am făcut o vizită la Iași.

săptămîna, luna, primăvara, vara, toamna, iarna } trecută

- Cînd au venit la București?
- Au venit luna trecută.

e. tren { personal, accelerat, rapid, expres

Trenul personal oprește în toate stațiile.
Călătorim cu un tren accelerat.
Călătorim cu acceleratul.

f. a avea + de + part. = trebuie + conjunctiv — Am de rezolvat cîteva probleme= Trebuie să rezolv cîteva probleme.

g. de mult / demult

- De cînd lucrează în Bucureşti?
- Lucrează de mult (timp).
- Cînd l-ai cunoscut pe fratele Mariei?
- L-am cunoscut demult (=cîndva, odinioară).

h. tare + adj.,adv. = foarte + adj.,adv. — E un om tare bun. M-am simţit tare bine la voi.

GRAMATICĂ

I. VERB

1. MODUL INDICATIV, TIMPUL VIITOR

Afirmativ

A.

1 O să cumpăr schiurile mîine.

2 O să vii la noi în vacanţă?

3 O să lase valiza la biroul de bagaje.

4 O să luăm trenul spre Timişoara.

5 O să găsiţi bilete la avion?

6 O să ajungă la Predeal în două ore.

O + conj. prez.

1 AM să cumpăr schiurile mîine.

2 AI să vii la noi în vacanţă?

3 ARE să lase valiza la biroul de bagaje.

4 AVEM să luăm trenul spre Timişoara.

5 AVEȚI să găsiți bilete la avion?

6 AU să ajungă la Predeal în două ore.

A avea, ind.prez. + conj. prez.

NOTĂ:

	Viitor	Perf. compus
3.	are	a
4.	avem	am
5.	aveți	ați

B.

1 VOI studia mîine articolul dumneavoastră.

2 VEI da examenul în luna iulie.

3 Mîine VA sosi un profesor din Anglia.

4 VOM pregăti referatul pentru seminarul viitor.

5 VEȚI traduce lucrarea în românește.

6 VOR consulta bibliografia aceasta.

VOI
VEI
VA } + infinitiv
VOM
VEȚI
VOR

Negativ

N-o să plec la munte.

N-am să plec la munte.

Nu voi citi la bibliotecă.

NU + afirmativ

N O T Ă :

Cumpăr biletele mîine = O să cumpăr (am să cumpăr, voi cumpăra) biletele mîine.

Săptămîna viitoare plec în provincie = Săptămîna viitoare o să plec (am să plec, voi pleca) în provincie.

Nu vine la ora 5 = N-o să vină (n-are să vină, nu va veni) la ora 5.

2. POZIŢIA FORMELOR PRONOMINALE NEACCENTUATE FAŢĂ DE VERB

Mă va aştepta la facultate.

Îmi va aduce cărţile acasă.

Se va duce la patinaj.

O să (mă) aştepte

Are să (mă) aştepte

(Mă) va aştepta

pron. + verb

O să mă aştepte la gară.

Are să mă aştepte la gară.

O să-mi trimită un pachet.

Are să-mi trimită un pachet.

O să se simtă bine la Predeal.

Are să se simtă bine la Predeal.

O Am, ai ...	+ să + PRONUME + verb

N O T Ă :

a. O să mai povestesc.

O să vă mai povestesc.

Am să mai aștept.

Am să-i mai aștept.

N-o să prea știe.

b. Voi mai scrie

Le voi mai scrie.

Nu va prea înțelege.

II. PRONUME ȘI ADJECTIV INTEROGATIV-RELATIV : CE

A. PRONUME INTEROGATIV

a. El este sportiv.

- Ce este el?

b. Maria cumpără un fular.

- Ce cumpără Maria?

c. Ei mănîncă acum.

- Ce fac ei acum?

d. Ei au vorbit despre munții României.

- Despre ce au vorbit ei?

Au plecat cu avionul.

- Cu ce au plecat?

- Se gîndește la țara lui.

- La ce se gîndește?

PRONUME RELATIV

a. - Ce este sora lui?	M-a întrebat | ce este sora lui.
- Ce scrie Maria?	Nu știu | ce scrie Maria.

b. – Ce ați făcut ieri?	Spuneți-mi / ce ați făcut ieri.
– Ce cumpără Radu?	Vreau să știu / ce cumpără Radu.
c. – Despre ce vorbesc ei?	Știe / despre ce vorbesc ei.
– Cu ce au mers?	A aflat / cu ce au mers.

nom.– ac.	CE

B. ADJECTIV INTEROGATIV

a. În vitrină e un album.
– Ce album e în vitrină?

Ieri am văzut o piesă la Teatrul Național.
– Ce piesă ai văzut ?

Profesorul nostru a publicat cîteva articole.
– Ce articole a publicat?

b. Niște prieteni mi-au telefonat.
– Ce prieteni ți-au telefonat?

S-a întîlnit cu un coleg.
– Cu ce coleg s-a întîlnit?

ADJECTIV RELATIV

a. – Ce lucrări au apărut săptămîna trecută?	A aflat / ce lucrări au apărut săptămîna trecută.
– Ce localități ați vizitat ?	Îi interesează / ce localități ați vizitat.
b. – În ce an ați fost la Moscova?	Spuneți-mi / în ce an ați fost la Moscova!

NOTĂ :

a. Ce e pe masă? | Ce carte e pe masă?

pron. = adj.

b. - Ce (carte) e pe masă?
- Ce(ziare) au citit?

N = Ac.

c. CE { autor, autori / ediţie, ediţii }

CE + subst.neart. sg., pl.

III. ADJECTIV, ADVERB

GRADUL COMPARATIV

A. DE SUPERIORITATE

Ion e înalt. Mircea e MAI înalt (decît Ion).

Eu sînt atent. Maria este MAI atentă (ca mine).

Am un frate MAI tînăr decît mine.

Maria învaţă bine. Ana învaţă MAI bine (decît Maria).

Eu scriu frumos. Tu scrii MAI frumos (ca mine).

Noi am rezolvat problema MAI repede decît voi.

Ieri a fost MAI cald decît astăzi.

MAI + adj., adv. (+ { DECÎT / CA } + < subst., pron. / adverb

B. DE EGALITATE

Ion e înalt. Mircea e LA FEL DE înalt (ca Ion).

Eu sînt atent. Maria este TOT ATÎT DE atentă (ca mine).

Cartea aceasta este TOT AȘA DE interesantă (ca și aceea).

Maria învață bine. Ana învață LA FEL DE bine (ca Maria).

Eu scriu frumos. Tu scrii TOT ATÎT DE frumos (ca și mine).

Noi am rezolvat problema TOT AȘA DE ușor ca (și) voi.

Ieri a fost TOT AȘA DE cald ca (și) astăzi.

LA FEL TOT ATÎT TOT AȘA	DE + adj.,adv. + CA(ȘI) + subst.,pron. Ac., adv.

C. DE INFERIORITATE

Ion e înalt. Mircea e MAI PUȚIN înalt (decît Ion).

Eu sînt atent. Maria este MAI PUȚIN atentă (ca mine).

Am un frate MAI PUȚIN tînăr decît mine.

Maria învață bine. Ana învață MAI PUȚIN bine (decît Maria).

Eu scriu frumos. Tu scrii MAI PUȚIN frumos (ca mine).

Noi am rezolvat problema MAI PUȚIN repede decît voi.

Ieri a fost MAI PUȚIN cald decît astăzi.

MAI PUȚIN + adj.,adv. +	DECÎT CA	+ subst.,pron.Ac., adv.

E X E R C I Ț I I

1. a. MODEL: Plec în excursie. || O să plec în excursie.
O să pleci în excursie...

Pregătesc bagajele.

Cumpăr "Mersul trenurilor".

Pun scrisorile la cutie.

Merg cu acceleratul.

Iau avionul pînă la Cluj-Napoca.

Schimb trenul la Bacău.

Plătesc diferența pentru rapid.

Călătoresc noaptea.

b. MODEL: Plec în excursie. ‖ Am să plec în excursie.
Ai să pleci în excursie...

c. MODEL: O să plec în excursie... ‖ N-o să plec în excursie...
Am să plec în excursie...‖ N-am să plec în excursie...

2. MODEL: Studiez la Iași . ‖ (Nu) voi studia la Iași.
(Nu) vei studia la Iași...

Conspectez articolele acelea.

Completez mandatul.

Audiez conferința aceasta.

Merg la un spectacol folcloric.

Restitui cărțile la bibliotecă.

Explic traseul excursiei.

Indic bibliografia pentru referat.

Recomand lucrările acestea.

3. MODEL: Aduci mîine patinele? ‖ O să aduci mîine patinele?

Vii după-amiază la patinaj?

Trenul nu pleacă la ora 7.

Aducem mașina mîine.

Soțul meu sosește peste două zile.

Săptămîna viitoare fac o excursie prin țară.

Mîine dimineață dăm telefon la agenția de bilete.

Nu mergeți deseară la Operă?

Peste o lună începe sesiunea de examene.

4.a. MODEL: Mă întorc peste o săptămînă. || O să mă întorc peste o săptămînă.
O să te întorci...

Mă așez lîngă fereastră.

Mă plimb cu soția mea prin parc.

Mă gîndesc la teza de doctorat.

Mă îmbrac cu costumul de schi.

Mă spăl cu apă rece.

Mă trezesc la ora 6.

Mă adresez profesorului nostru.

Mă întîlnesc la cabană cu un prieten.

.b. MODEL: O să mă întorc peste o săptămînă. || N-o să mă întorc peste o săptămînă.

.c. MODEL: Mă întorc peste o săptămînă. || (N-)am să mă întorc peste o săptămînă.

5.a. MODEL: Mă însoțește pînă la gară. || O să mă însoțească pînă la gară.

Te așteaptă la intrare.

Ne trezește devreme?

Îl întîlnește la Timișoara.

Vă invită la conferință.

Le roagă să nu întîrzie.

Mă ajută la bagaje.

O termină săptămîna viitoare.

Îi vede în fiecare zi.

b. MODEL: Mă însoțește pînă la gară. ‖ Are să mă însoțească pînă la gară.

6.a. MODEL: Îmi aduce ziarele. ‖ O să-mi aducă ziarele.

Îmi cere părerea.

Ne telefonează de la Brașov.

Îmi trimite cărțile la timp.

Le rezervă camere la hotel.

Le scrie o scrisoare.

Îi restituie cartea.

Vă împrumută servieta lui.

Îți aduce un cărucior pentru bagaje.

b. MODEL: Îmi aduce ziarele. ‖ Are să-mi aducă ziarele.

7.a. MODEL: Îl caut la cămin. ‖ O să-l caut la cămin.

Mă aștepți la biroul de informații.

Îl vizează pentru trenul următor.

Vă întîlnesc în fiecare săptămînă.

O citești în tren?

Le trimite peste o oră.

Te invit la un concurs de săniuțe.

Îi fotografiez în excursie.

Ne cheamă la secretariat.

b. MODEL: Îl caut la cămin. ‖ Am să-l caut la cămin.

c. MODEL: Îl caut la cămin. ‖ Îl voi căuta la cămin.

8.a. MODEL: Se duce la Predeal. ‖ O să se ducă la Predeal.

Mă gîndesc la subiectul acesta.

Se întîlnesc la Poiana Brașovului.

Vă bucurați dacă ninge?

Se mută în provincie.

Te simți bine în vacanță?

Ne urcăm în teleferic.

Se încalţă cu bocancii.

Se opreşte la Braşov.

b. MODEL: Se duce la Predeal. || Are să se ducă la Predeal.

c. MODEL: Se duce la Predeal. || Se va duce la Predeal.

9.a.MODEL: Le scrie o vedere. || O să le scrie o vedere.

Îi aduc săniuţa.

Vă împrumut "Mersul trenurilor".

Îţi explică traseul excursiei.

Le arată drumul spre cabană.

Îmi aduci un sandviş de la vagonul restaurant?

Îi opreşte un loc în compartimentul acesta.

Ne trimiteţi pachetul prin poştă?

Le citesc telegrama.

b. MODEL: Le scrie o vedere. || Are să le scrie o vedere.

c. MODEL: Le scrie o vedere. || Le va scrie o vedere.

lo. MODEL: O să te duci la munte? || (Da), o să mă duc.
(Nu), n-o să mă duc.

O să-i cumperi bilet dus-întors?

O să luaţi avionul pînă la Cluj?

Are să ajungă la timp la gară?

Îi vom aştepta la biroul de informaţii?

O să ne înapoiem peste două săptămîni?

Acceleratul va opri şi în Buzău?

O să schimbaţi trenul la Bacău?

Îl vor cunoaşte pe vecinul lor?

11. MODEL: Ce o să faci mîine? || Mîine o să plec în excursie.

Cînd o să vină părinţii tăi?

De ce n-o să-i aştepţi la gară?

Unde ai să pleci în vacanță?

Cu ce o să te întorci?

Veți pleca prin O.N.T.?

O să călătorești cu vagonul de dormit?

Cît o să lipsești din București?

De ce crezi că o să aibă întîrziere trenul?

12. MODEL: Scrie o scrisoare. ‖ Ce scrie?

El este aviator.

Fratele meu îmi aduce o pereche de patine.

Ieri au urcat pînă la "Cota 14oo".

Excursioniștii au vizitat Biserica Neagră.

Au călătorit cu vaporul pînă la Galați.

O să aibă nevoie de abonament.

Ana împachetează treningul.

Victor desface rucsacul.

13. MODEL: A luat la el treningul roșu. ‖ Ce trening a luat?

A pus în rucsac termosul vechi.

Se încalță cu bocancii de schi.

O să ne oprim la Cabana "Trei brazi".

La motel au sosit turiștii englezi și francezi.

Le-am împrumutat ghidul turistic.

Am tradus romanul unui scriitor american.

S-au stabilit în orașul natal.

Am mîncat la restaurantul "Șura dacilor".

14. MODEL: La ce vilă au locuit? ‖ Nu știu la ce vilă au locuit.

De la ce magazin ați cumpărat schiurile?

Pentru ce profesor ai adus revistele acestea?

Cu ce stilou au scris pe ilustrata aceasta?

Ce sport preferă?

Despre ce roman ați discutat?

În ce sat s-au oprit?

Pe ce parte ai să pui tabloul?

Ce trenuri au avut întîrziere?

15. a. MODEL: Eu am un palton nou. || El are un palton mai nou.

Ea a făcut o lucrare bună.

Acesta este un apartament confortabil.

Aici este un magazin elegant.

Camerele acestea sînt luminoase.

Noi locuim într-un bloc vechi.

Iarna garoafele sînt scumpe.

La lecție, Irina este atentă.

Cafeaua aceasta e dulce.

b. MODEL: Eu am un palton nou. || El are un palton la fel de (tot atît de, tot așa de) nou.

c. MODEL: Eu am un palton nou. || El are un palton mai puțin nou.

16. a. MODEL: El vorbește bine românește. || Eu vorbesc mai bine românește.

Ea a înțeles ușor problema.

Mașina aceasta merge repede.

Ion explică lecțiile clar.

Elena a cîntat frumos.

Trenul personal merge încet.

S-au întors tîrziu de la cabană.

Eu mă scol devreme.

Irina vorbește tare.

b. MODEL: El vorbește bine românește. || Eu vorbesc la fel de (tot așa de, tot atît de) bine românește.

c. MODEL: El vorbeşte bine româneşte.	Eu vorbesc mai puţin bine româneşte.

17. MODEL: El e mai înalt . . .	El e mai înalt decît (ca) tine.

Ea e la fel de tînără . . .

Iarna trecută a fost mai puţin frig . . .

La Braşov o să petrecem mai bine . . .

Rochiile sînt mai ieftine . . .

Mîncarea aceasta este mai puţin sărată . . .

Camera aceasta este tot atît de luminoasă . . .

Scaunul acela e mai puţin confortabil . . .

Tu te culci mai tîrziu . . .

18. MODEL: Florica e mai veselă decît Iulia?	Nu, Florica e la fel de veselă (mai puţin veselă) ca Iulia.

La Timişoara v-aţi odihnit mai bine decît la Sinaia?

Tu eşti mai înaltă decît fratele tău?

La concert biletele sînt mai ieftine decît la operă?

Ai răspuns mai repede decît el la întrebări?

S-au întors mai devreme decît voi?

Birourile acestea sînt mai mari decît acelea?

Covrigii sînt mai proaspeţi decît chiflele?

Andrei schiază mai bine decît George?

19.a. MODEL: bun frumos curat . . .	Apartamentul acesta este mai (la fel de, mai puţin) frumos ca acela.

bun	atent	elegant	uşor
frumos	cald	mic	
curat	rece	mare	
înalt	confortabil	plăcut	

b. MODEL: bine | El a răspuns mai (tot atît de, mai puţin) bine ca tine.
repede
devreme . . .

bine	încet	frumos
repede	rar	tîrziu
devreme	clar	des

2o. COMPOZIŢIE: O zi de vacanţă.

LECȚIA 24

MERGEM LA SPECTACOL

E o după-amiază plăcută de iarnă. Mihai și fratele lui, Andrei, stau de vorbă, iar Gabriela, soția lui Mihai, le aduce cafele și două pahare mici cu vișinată.

– Ei, v-ați hotărît unde mergem duminică? îi întreabă ea. V-am adus revista "Săptămîna", în care putem găsi programul spectacolelor: teatru, film, concerte ...

– Ce cuprinde repertoriul Teatrului Național în stagiunea asta?

– Aici programul e numai pentru o săptămînă. Dar repertoriul, ca de obicei, e variat: piese clasice și moderne, românești și străine. Tu ce preferi: comedia sau drama?

– N-am preferințe, dar bineînțeles că la o comedie te distrezi mai bine. Am auzit că actorii de la "Național" joacă "O scrisoare pierdută" de Caragiale într-o montare nouă.

– Da, premiera a avut loc luna trecută. Am citit și un interviu cu regizorul. Prietena mea, pe care o interesează mult teatrul, mi-a spus că e complet diferită de varianta veche pe care o știm noi. Interpretarea corespunde gustului actual. Un critic a elogiat spectacolul într-o cronică pe care am citit-o zilele trecute în "România literară". Trebuie să recunoaștem că noi am avut întotdeauna și avem și astăzi actori mari de teatru și chiar regizori foarte talentați.

– Ai dreptate, Gabriela. Cu filmele nu prea stăm noi bine, zice Andrei.

– Nu-i adevărat, îi reproșează Mihai. În ultimii ani am început să facem filme foarte bune, pe care publicul le primește cu plăcere. Avem studiouri noi, dotate cu aparatură modernă. Avem și actori mari, deși mulți dintre ei sînt mai obișnuiți cu scena decît cu platoul de filmare.

Andrei recunoaşte că, într-adevăr, multe producţii româneşti sînt valoroase. Cîteva dintre ele au primit şi distincţii internaţionale la festivalurile de film din diferite ţări.

– La "Operă" ce este, Gabriela?

– "Oedip" de George Enescu, pe care noi l-am văzut duminica trecută. Soliştii şi corul, aplaudaţi minute în şir, au executat partiturile cu măiestrie. Nu mai vorbesc de orchestră, care a acompaniat excelent.

– Atunci să mergem împreună la teatru. Am să iau eu bilete. Unde vreţi, în stal sau în lojă?

– Dacă nu mai sînt locuri în stal, să iei bilete la balconul întîi.

– Mă bucur de pe acuma – spune Gabriela – că am să văd din nou piesa lui Caragiale, la care am rîs întotdeauna pînă la lacrimi. Poate că o să vedem tot împreună şi "O noapte furtunoasă" şi D'ale carnavalului", pe care, aşa cum am auzit, Naţionalul are de gînd să le pună din nou în scenă. Bineînţeles, tot într-o viziune regizorală modernă.

RETINEŢI:

a.	de obicei	De obicei lunea nu avem seminar.
b.	a juca	Joacă într-o piesă nouă. Joacă rolul lui Trahanache.
	a interpreta	Interpretează multe roluri.
c.	a lua (un) interviu	Ziaristul a luat un interviu academicianului A.Rădulescu.
	a da (un) interviu	Academicianul A.Rădulescu a dat ieri un interviu la radio.
d.	a interesa	Mă interesează repertoriul teatrului. Te-au interesat cursurile de limba română?
	a se interesa de . . .	Mă interesez de sora mea.

e.	a corespunde + dativ	Cursurile speciale corespund intereselor studenților.
	a corespunde cu ...	Adresa ta nu corespunde cu aceea din cartea de telefon.
f.	a sta bine cu ...	Nu stă bine cu banii.
	a sta rău cu ...	Stă rău cu sănătatea.
g.	nu prea	– Ai pregătit bine seminarul? – Nu prea.
h.	ultimul ≠ primul	
	în ultimul timp	În ultimul timp a nins mult.
i.	deși... (totuși)	A plecat, deși i-am spus să nu plece. Deși e bolnav, (totuși) a venit la cursuri.
j.	într-adevăr	Ce frig e astăzi! – Într-adevăr, e foarte frig afară.
k.	diferiți, diferite + subst.	Avem studenți din diferite țări (tot felul de țări, diverse țări).
	subst.+diferit, ~i, ~ă , ~e	Avem studenți din țări diferite (din țări deosebite).
l.	nu mai vorbesc de ...	
m.	atunci = în cazul acesta	
n.	de pe acum(a)	Ei vor da examenele tocmai în iunie, dar se interesează de pe acum(a) de bibliografie.
o.	din nou = iar, iarăși	O să vedem din nou "O scrisoare pierdută" la Teatrul Național.

p. Naţionalul = Teatrul Naţional

r. a pune în scenă o piesă = a monta o piesă

s. { aşa cum ... / după cum ... } — Ne întîlnim la teatru, aşa cum (= după cum) am vorbit.

ş. tot — Ieri am văzut o comedie, astăzi vom vedea tot o comedie.
Vom merge tot acolo unde am fost anul trecut.

G R A M A T I C Ă

I. PRONUME ŞI ADJECTIV INTEROGATIV-RELATIV : CARE

NOMINATIV ŞI ACUZATIV

A. PRONUME ŞI ADJECTIV INTEROGATIV

1. Gen şi număr

	singular	plural
masculin	În sală sînt opt studenţi străini.	
	CARE (student) e din Africa?	CARE (studenţi) sînt din Africa?
neutru	Pe masă sînt cîteva creioane.	
	CARE (creion) e pentru mine?	CARE (creioane) sînt pentru mine?
feminin	În sală sînt cinci studente străine.	
	CARE (studentă) e din Africa?	CARE (studente) sînt din Africa?

	m.	n.	f.
sg.	CARE		
pl.			

2. Caz

a. Nominativ

pronume | adjectiv

Studenţii trebuie să facă o lucrare.

CARE (dintre ei) a terminat-o ? || CARE student a terminat-o?

În oraş sînt multe muzee.

CARE (dintre ele) e deschis azi? || CARE muzeu e deschis azi?

Pe birou sînt nişte reviste.

CARE (dintre ele) e românească? || CARE revistă e românească?

Au sosit cîţiva profesori.

CARE (dintre ei) sînt străini? || CARE profesori sînt străini?

În staţie sînt cîteva autobuze.

CARE (dintre ele) merg la gară? || CARE autobuze merg la gară?

Ai cumpărat vederi?

CARE (dintre ele) sînt pentru mine? || CARE vederi sînt pentru mine?

CARE || CARE + subst.fără articol

b. Acuzativ - obiect direct

pronume | adjectiv

nume de persoane

Ai doi prieteni.

PE CARE (dintre ei) îl inviţi? || PE CARE prieten îl inviţi?

Ai două prietene.

PE CARE (dintre ele) o inviţi?	PE CARE prietenă o inviţi?

Ai mulţi prieteni.

PE CARE (dintre ei) îi inviţi?	PE CARE prieteni îi inviţi?

Ai multe prietene.

PE CARE (dintre ele) le inviţi?	PE CARE prietene le inviţi?
PE + CARE + {îl, îi / o, le}	PE + CARE + subst. fără art. + {îl, îi / o, le}

nume de obiecte

În grădină sînt cîţiva pomi bătrîni.

PE CARE (dintre ei) vrei să-l tai?	-

Am cumpărat cîteva discuri noi.

PE CARE (dintre ele) îl vrei?	-

El a scris multe lucrări.

PE CARE (dintre ele) aţi citit-o?	-

În grădină sînt cîţiva pomi bătrîni.

PE CARE (dintre ei) vrei să-l tai?	-

Am cumpărat cîteva discuri noi.

PE CARE (dintre ele) le vrei?	-

El a scris multe lucrări.

PE CARE (dintre ele) le-aţi citit?	-
PE + CARE + {îl, îi / o, le}	—

c. Acuzativ cu prepoziţii

Am doi prieteni străini.

CU CARE (dintre ei) mergi la Operă?	CU CARE prieten mergi la Operă?

Sînt două cantine.

LA CARE (dintre ele) mîncaţi?	LA CARE cantină mîncaţi?

În cameră sînt patru scaune.

PE CARE (dintre ele) vreţi să staţi?	PE CARE scaune vreţi să staţi?

Aţi văzut multe filme româneşti.

DESPRE CARE (dintre ele) vorbiţi acum?	DESPRE CARE filme vorbiţi acum?
PREP. + CARE	PREP.+ CARE + subst.neart.

NOTĂ:

	Persoane	Obiecte
nominativ		
	Care a plecat?	Care a plecat?
	Care student a plecat?	Care maşină a plecat?
	Ce student a plecat?	Ce maşină a plecat?
acuzativ, obiect direct		
	Pe care îl cauţi?	Pe care îl cauţi?
	Pe care student îl cauţi?	-
	Ce student cauţi?	Ce album cauţi?
acuzativ cu prepoziţie		
	Despre care ai vorbit?	Despre care ai vorbit?
	Despre care coleg ai vorbit?	Despre care roman ai vorbit?
	Despre ce coleg ai vorbit?	Despre ce roman ai vorbit?

B. PRONUME SI ADJECTIV RELATIV

1. Completivă directă

- Care (student) a plecat?	Nu știu | care (student) a plecat.
- Pe care (coleg) îl invită?	Vreau să știu | pe care (coleg) îl invită.
- La care (prieteni) ai fost?	M-a întrebat | la care (prieteni) am fost.
- Despre care (film) vorbiți?	Vă întreb | despre care (film) vorbiți.

Verb tranz...	+ CARE ...

2. Atributivă

a. M-am întîlnit cu un prieten. Prietenul a venit de la Iași.	M-am întîlnit cu un prieten | care a venit de la Iași.
Am un vecin. Pe vecin îl văd în fiecare zi.	Am un vecin | pe care îl văd în fiecare zi.
Am citit o carte. Despre carte o să discutăm azi.	Am citit o carte | despre care o să discutăm azi.
Locuiește la niște prieteni. Cu prietenii face multe excursii.	Locuiește la niște prieteni | cu care face multe excursii.

verb...+ subst.	+ CARE

b. Prietenul meu a pierdut examenul. Prietenul meu a fost bolnav.	Prietenul meu, | care a fost bolnav, | a pierdut examenul.

Vecinul meu e medic. Pe vecinul meu îl văd în fiecare zi.	Vecinul meu, | pe care îl văd în fiecare zi, | e medic.
Lucrarea aceasta e nouă. Despre lucrare am discutat ieri.	Lucrarea aceasta, | despre care am discutat ieri, | e nouă.
Fraţii lui lucrează în fabrică. Cu fraţii lui fac multe excursii.	Fraţii lui, | cu care fac multe excursii, | lucrează în fabrică.

subst... | + CARE... | + verb...

II. CONSTRUCŢII DETERMINATIVE

1.a. Raftul care este sus e liber.	Raftul de sus e liber.
Hotelul care este vizavi se numeşte "Intercontinental".	Hotelul de vizavi se numeşte "Intercontinental".
Dulapul care se află acolo e vechi.	Dulapul de acolo e vechi.
Fructele care se găsesc aici sînt gustoase.	Fructele de aici sînt gustoase.

CARE + a fi (a se afla, a se găsi) + adv. ⟶ DE + adv.

b. Cartea care este pe masă a apărut de curînd.	Cartea de pe masă a apărut de curînd.
În revista care este sub dicţionar e un studiu despre teatrul românesc.	În revista de sub dicţionar e un studiu despre teatrul românesc.
În clădirea care este lîngă parc se află un cinematograf.	În clădirea de lîngă parc se află un cinematograf.

Apartamentele care se găsesc la parter sînt libere.	Apartamentele de la parter sînt libere.
Cămăşile care sînt în dulap sînt noi.	Cămăşile din dulap sînt noi.
Spectatorul care se află lîngă mine aplaudă tare.	Spectatorul de lîngă mine aplaudă tare.

CARE + (a fi, a se afla, a se găsi) + prep. + subst. (pron.) → DE + prep. + subst. (pron.)

N O T Ă :

de + în = din

de + în + spre = dinspre

de + între = dintre

2.a. Merg la spectacolul care începe acum.	Merg la spectacolul de acum.
Filmul care rulează azi e o producţie românească.	Filmul de azi e o producţie românească.
Vecinul care locuieşte aici a plecat în concediu.	Vecinul de aici a plecat în concediu.

CARE + verb + adv. → DE + adv.

b. Am văzut spectacolul care începe la ora zece.	Am văzut spectacolul de la ora zece.
Soseşte cu trenul care vine la ora şapte.	Soseşte cu trenul de la ora şapte.

Îl caută pe inginerul care lucrează la Uzinele "23 August".	Îl caută pe inginerul de la Uzinele "23 August".
Mă întîlnesc cu prietenul care locuieşte în Cluj.	Mă întîlnesc cu prietenul din Cluj.

CARE + verb + prep.+subst. ⟶ DE + prep. + subst.

III. ADJECTIV PARTICIPIAL

1. Afirmativ

a. A înlocuit geamul pe care l-a spart.	A înlocuit geamul spart.
Actorii pe care i-am invitat au susţinut un recital de poezie.	Actorii invitaţi au susţinut un recital de poezie.
Cartea pe care ai citit-o e în raftul de sus.	Cartea citită e în raftul de sus.
Persoanele pe care le-aţi întrebat n-au ştiut adresa.	Persoanele întrebate n-au ştiut adresa.
b. Turistul care a sosit acum va sta la "Hotel Nord".	Turistul sosit acum va sta la "Hotel Nord".
A scris prietenilor care au plecat la mare.	A scris prietenilor plecaţi la mare.
Am pus în frigider supa care a rămas.	Am pus în frigider supa rămasă.
A văzut trenurile care au intrat dimineaţa în gară.	A văzut trenurile intrate dimineaţa în gară.

CARE + verb la perfect ⟶ adj. participial

N O T Ă :

strugure copt, struguri copţi,
pară coaptă, pere coapte.

part. ——► adj. cu patru forme

2. Negativ

Pomul pe care nu l-ai curăţat n-a făcut fructe.	Pomul necurăţat n-a făcut fructe.
Să nu culegeţi strugurii care nu s-au copt!	Să nu culegeţi strugurii necopţi!
O să facă mîine problema pe care n-a rezolvat-o astăzi.	O să facă mîine problema nerezolvată astăzi.
N-a adus tezele pe care nu le-a corectat.	N-a adus tezele necorectate.

part. neg. ◄—— ne-+ part.tranz.

nearat	necules	nepovestit
nebăut	nefăcut	nescris
necitit	nehotărît	nespus
necrezut	nemîncat	neştiut

N O T Ă :

nemaiauzit
nemaipomenit
nemaivăzut
nemaiîntîlnit

ne + MAI + part.

EXERCITII

1. MODEL: Autobuzul 31 merge la Parcul Herăstrău. ‖ Care autobuz merge la Parcul Herăstrău?

Filmele de desene animate îi atrag pe copii.
Meciul de tenis va începe la ora zece.
Actul trei durează o jumătate de oră.
Revista "Magazin istoric" apare lunar.
Mănușile de piele sînt călduroase.
Expoziția de fotografii e în sala Dalles.
Biletele de cinema sînt ieftine.
Actorii de teatru joacă și în filme.

2. MODEL: Am doi frați ... (frate)...cunoști? ‖ Pe care (frate) îl cunoști?

Ai două colege ... (colegă)... vezi mîine?
În piesa aceasta joacă mulți actori. ... (actori) ... preferi?
Întîlnești cîteva vecine. ... (vecine) ... saluți?
Ai patru frați. ... (frate) ... iubești mai mult ?
Colaborează cu mulți colegi. ... (colegi) ... invită la el?
Aveți două prietene. ... (prietenă) ... știți din copilărie?
Am invitat doi dramaturgi. ... (dramaturg) ... însoțești tu?
Astăzi sosesc niște ziariste. ... (ziariste) ... așteptăm azi la gară?

3. MODEL: Vrei o prăjitură? ‖ Pe care o vrei?

Ai citit revistele?
A cumpărat pantofii?
Ați ales un casetofon?
Vrea să probeze haina?
Ați văzut ultimele premiere?

Au cunoscut poeţi români?

Preferă o sală modernă?

Ai ascultat concertele acestea?

4. MODEL: Merg cu un coleg la teatru. ‖ Cu care (coleg) mergi ?

Am vorbit despre o piesă de teatru.

Mergem la un spectacol.

Lucrăm cu tehnicieni.

Reporterul o să vorbească cu nişte spectatori.

Mihai va face experienţele în laborator.

M-am aşezat pe un scaun.

Spectatorii au ieşit din sală.

Publicul se îndreaptă spre ieşire.

5. MODEL: Nu ştiu | care | frate e doctor. ‖ Nu ştiu care frate e doctor.

Nu ştiu		tablou e mai valoros
Am întrebat	care	solistă ai ascultat-o
Pot să aflu	pe care	tineri vrei să-i feliciţi
Mi-a spus		doamnă a întrebat de mine
		piese sînt româneşti
		scriitor l-ai cunoscut
		actor joacă deseară
		balerine le-ai admirat ieri

6. MODEL: Vreau să ştiu | la / în | care | spectacol mergem. ‖ Vreau să ştiu la care spectacol mergem.

Vreau să ştiu	la	care	temă discutaţi
Mă interesează	în		prieteni plecaţi în excursie.

Pot să întreb	pentru		oraş vine
N-am aflat	despre		concerte au bilete
	cu		cameră locuieşte
	spre		staţie mergeţi
	din		bănci s-au aşezat
	pe		frate ai adus jerseul gri
	de		manual ai nevoie

7. MODEL: Am o soră. Ea e doctoriţă. ‖ Am o soră care e doctoriţă.

Mă duc la o expoziţie. Expoziţia este la sala Dalles.
A discutat cu doi profesori. Aceştia sînt academicieni.
Ne-a adus bilete la un spectacol. Acesta începe la ora şapte.
Am cumpărat un aparat de fotografiat. Acesta nu este foarte scump.
A recunoscut nişte actori. Ei au jucat într-un film vechi.
A cîntat o melodie. Melodia e la modă.
Vom vedea un ansamblu de balet. Acesta va veni în turneu.
Vom merge cu rapidul. Acesta trece prin Piteşti.

8. MODEL: Am pictat nişte flori
Le-am cumpărat ieri. ‖ Am pictat nişte flori pe care le-am cumpărat ieri.

Am mîncat o prăjitură. A făcut-o mama.
Au scris nişte scrisori. Le-am trimis în străinătate.
A salutat un domn. Îl întîlneşte mereu în parc.
Am pierdut ochelarii. I-am cumpărat luna trecută.
Văd deseară o piesă. Am citit-o demult.
A cheltuit toţi banii. I-a primit de acasă.
Invităm la noi o familie. Am cunoscut-o în excursie.
Termină azi puloverul. L-a început acum două luni.

9. MODEL: Am întîlnit o colegă. Cu ea am locuit în cameră. ‖ Am întîlnit o colegă cu care am locuit în cameră.

Am văzut nişte picturi moderniste. Despre ele a scris un critic cunoscut.

Marcela i-a scris doamnei Petrescu. La ea a locuit o lună.

I-au aşteptat pe fraţii Şerban. Fără ei spectacolul nu poate începe.

Studenţii i-au invitat pe profesorii lor. Pentru ei au dat reprezentaţia.

A venit cu trenul acesta. Cu el ai venit şi tu.

Am pus batistele în dulapul de haine. În el am pus şi cravatele.

Aveţi nevoie de o lucrare. De ea avem nevoie şi noi.

Deseară ea joacă tot cu actorul acela. Cu el a mai jucat.

10. MODEL: Domnul acesta e străin. El locuieşte pe strada mea. ‖ Domnul acesta, care locuieşte pe strada mea, e străin.

Prietenii tăi s-au întors ieri. Ei au fost la munte.

Camera aceasta are balcon. Ea e foarte luminoasă.

Fratele meu a plecat în Irak. El e inginer.

Părinţii lui au venit în Bucureşti. Ei locuiesc în provincie.

Bogdan ne-a invitat de ziua lui. El e coleg de bancă cu Virgil.

O bătrînă m-a rugat s-o ajut să traverseze. Ea este vecină cu mine.

Trenul are astăzi întîrziere. El soseşte de obicei la ora cinci.

Cîntăreţii aceştia sînt italieni. Ei au venit în turneu în România.

11. MODEL: Filmul de ieri a fost bun. Despre el au discutat mulţi critici. ‖ Filmul de ieri, despre care au discutat mulţi critici, a fost bun.

Colegul acesta e francez. Cu el am fost la voi în vizită.

Rochia albă nu e prea scumpă. Pe aceasta am cumpărat-o de curînd.

Mariana m-a felicitat de ziua mea. La ea am petrecut revelionul.

Fraţii mei n-au sosit încă. Fără ei nu pot pleca la Sinaia.
Servieta e la mine. În ea am pus banii.
Victor a plecat de-acasă. Pentru el am adus radioul.
Doctorul Marinescu mi-a dat adresa ta. Despre el mi-ai spus că nu-l cunoşti.
Banca e murdară. Pe ea s-a aşezat Mihaela.

12. MODEL: Vecinul care locuieşte sus a plecat la munte.	Vecinul de sus a plecat la munte.

Camerele care se află în dreapta sînt confortabile.
Pe rafturile care sînt jos am pus mai multe cărţi decît pe acelea care sînt sus.
Clădirea care se află acolo este un teatru vechi.
Profesorii care se găsesc aici au venit ieri de la Cluj.
Filmul care a fost ieri la televizor e mai bun decît filmul de astăzi.
Conferinţa care va avea loc mîine mă interesează foarte mult.
Spectacolul care a fost aseară a durat două ore.
Blocul care se găseşte vizavi nu are terasă.

13. MODEL: Cartea care este pe scaun nu este românească.	Cartea de pe scaun nu este românească.

Maşinile care sînt în staţia aceasta sînt româneşti.
Perdelele care sînt la ferestrele camerei mele sînt noi.
Puneţi vaza pe biroul care se află între ferestre!
A uitat cheia pe masa care e după uşă.
S-au aşezat pe scaunul care se află sub balconul tău.
Mobila care se găseşte în camera voastră e nouă?
Invitaţii care stau lîngă tine au venit de la Arad.
Clădirile care se află lîngă institut sînt vechi.

14. <u>MODEL</u>: A pus <u>un album</u> pe masă. || <u>Albumul de pe masă</u> este foarte frumos.

În dulap sînt două <u>rochii</u>.

Am aşezat <u>discurile</u> în discotecă.

Pe masă am găsit nişte <u>ilustrate</u>.

Maria a lăsat <u>stiloul</u> lîngă caiet.

Au mutat <u>cuierul</u> după uşă.

<u>Masa</u> au pus-o sub cireşi.

<u>Camera</u> noastră este sus.

Ieri am avut două <u>seminarii</u>.

15. <u>MODEL:</u> Camera de aici... || Camera de aici este goală deocamdată.

vaza	de pe masă
cuierul	din cameră
cutia	de sub pat
cărţile	din dulap
umbrela	de pe scaun
fotoliul	de lîngă uşă
florile	de la fereastră
vecinul	de la tablă
colegul	din provincie
studentul	din Sinaia
persoana	de vizavi
prietenul	din faţă
cunoştinţa	din dreapta
inginerul	de jos
mătuşa	de la etaj

trenul	de acum
spectacolul	de la ora patru
conferinţa	de azi
apartamentul	de lîngă fereastră
clădirea	
staţia	de peste drum
blocul	din spate
biblioteca	de la stînga
magazinele	de acolo

16. <u>MODEL</u>: Care revistă este mai cunoscută? || Revista <u>de pe masă</u> este mai cunoscută.

Care cabană este mai aproape?

Care prieten o să vină mîine?

Care scaun e mai comod?

Care lecţii au fost mai grele?

Care recital a fost mai bun?

Care costum este mai potrivit?

Care pahar e de cristal?

Care fotografii au ieşit mai bine?

17. MODEL:	
Se îndreaptă spre trenul care a sosit la linia zece.	Se îndreaptă spre trenul sosit la linia zece.

Studenţii care au reuşit la examenul de admitere se pot înscrie în anul întîi săptămîna viitoare.

Inginerul discută cu muncitorii care au venit din provincie.

Aţi citit ziarele care au apărut de dimineaţă?

Am pus în dulap medicamentele care au rămas.

A luat interviu sportivilor care au venit de la olimpiadă.

Persoanelor care au plecat din localitate o să le trimită cărţile prin poştă.

Colegul care s-a întors de la specializare a ţinut o comunicare în amfiteatru.

Zăpada e bună pentru grîul care a răsărit toamna.

18.a. MODEL:	
Programul de teatru pe care l-am cumpărat are şi ilustraţii.	Programul de teatru cumpărat are şi ilustraţii.

Referatul pe care l-ai prezentat m-a interesat foarte mult.

Piesa pe care am văzut-o este o piesă clasică.

Am citit interviurile pe care le-aţi acordat revistei "Săptămîna".

Actorii pe care i-au invitat n-au putut veni.

Ce părere ai despre concertul pe care l-ai ascultat la radio?

Băiatul pe care l-ai întîlnit în stație este nepotul meu.

Am pus într-o vază florile pe care le-ați oferit mamei.

Ți-a adus înapoi cartea pe care i-ai împrumutat-o?

b. MODEL: Cartea citită a fost interesantă. ‖ Cartea pe care am (ai, a ...) citit-o a fost interesantă.

Au multiplicat textul tradus.

Piesa văzută aseară este românească.

Ai gustat strugurii cumpărați azi-dimineață?

Batistele alese sînt foarte fine.

Pomii plantați astă-primăvară nu s-au prins.

Trebuie să calce cămășile spălate.

Au depozitat în silozuri cerealele recoltate.

Merele culese le-au pus în lăzi.

19. MODEL: Am văzut un spectacol muzical. ‖ În spectacolul văzut a jucat și actorul meu preferat.

I-ai împrumutat o brichetă.

Au învățat multe cuvinte.

Florica a cumpărat niște papuci.

Excursioniștii au plecat spre izvor.

Prietenul meu a sosit de la Sighișoara.

Fructele s-au copt repede.

Ai ales niște ghete călduroase.

A reparat scaunul.

2o. MODEL: N-a învățat lecția la timp. ‖ Lecția neînvățată este grea.

N-am scris temele.

N-a rezolvat exercițiul.

N-au cheltuit banii.

N-ați culeș merele?

N-am desfăcut pachetul.

N-am terminat cartea.

N-a fiert carnea.

N-am tăiat pîinea.

21. MODEL: a scrie || Am trimis jucăriile cumpărate astăzi.

a face

a cumpăra...

a cheltui	a începe	a invita
a copia	a termina	a rămîne
a deschide	a aduce	a pleca
a face	a asculta	a corecta
a folosi	a ocupa	a împrumuta
a găsi	a rezolva	a sosi

LECŢIA 25

Da

LA MAGAZINUL "VICTORIA"

Ieri după-amiază, Lucia şi Rodica s-au dus la magazinul "Victoria" să cumpere cîteva lucruri de care au nevoie.

– Îţi place magazinul acesta, Lucia? Eu am fost deseori aici. E mare, are multe raioane şi găseşti confecţii de tot felul.

– Cui nu-i place? Şi eu am fost odată cu părinţii, cînd mi-am cumpărat un palton. E un magazin foarte bun, în care poţi găsi tot ce doreşti.

– Tu ce vrei să-ţi cumperi de aici?

– Îmi trebuie o rochie groasă de iarnă. Să mă ajuţi tu s-o aleg, pentru că singură mi-e greu să mă hotărăsc. Ştiu că tu ai mult gust.

– Bine, s-o alegem împreună! Apoi să trecem pe la raionul de încălţăminte. Vreau să-mi cumpăr şi eu o pereche de ghete îmblănite. De cînd a început să ningă mi-e cam frig în pantofi. Poate îmi iau şi nişte şosete de lînă, aşa cum ai tu.

Prietenele au urcat la etajul patru şi s-au oprit în dreapta, la un raion mare, unde Maria a probat trei-patru rochii.

– Pe care dintre ele s-o iau, Lucia?

– Ţie îţi stă bine cu rochia asta gri. Poţi s-o iei. E destul de lungă şi cred că e şi călduroasă, aşa cum îţi trebuie ţie.

– O iau, e frumoasă şi-mi convine şi preţul. Nu e deloc scumpă!

După ce au plătit la casă şi au luat pachetul, s-au oprit la raionul de încălţăminte pentru femei, care se află la etajul 3. Lucia a cumpărat nişte ghete îmblănite, cu toc înalt.

– Au să-ţi ţină tare cald, Lucia!

– Da, sînt moi, uşoare şi călduroase. Sînt chiar numărul meu. Nu mă strîng deloc. Îmi vin bine?

– Sînt frumoase şi moderne şi-ţi vin bine. O să le poţi purta şi cu şosete.

În drum spre cămin, Lucia şi Rodica s-au oprit la o cofetărie.

– Să bem nişte citronadă, Lucia. Mie mi-e cam sete.

– Şi mie. Dar să luăm şi prăjituri.

La cămin au probat din nou lucrurile pe care le-au cumpărat şi s-au bucurat că le vin bine. O să le poarte cu plăcere iarna aceasta.

RETINETI:

a. deseori ≠ rareori	La munte plouă deseori. Rareori întîrzie.
b. tot felul de + subst.pl. subst.pl.+de+tot felul	În librării găsim tot felul de cărţi. A cumpărat cărţi de tot felul.
c. odată o dată	El spune că odată, demult, a încercat să cînte la vioară. Am fost în România numai o dată.
d. destul destul de + adj.,adv.	S-au odihnit destul. Rochia este destul de frumoasă. S-au întors destul de repede.
e. deloc	N-a luat examenul, pentru că n-a învăţat deloc. Filmul n-a fost deloc interesant.
f. a ţine cald	Hainele groase ne ţin cald, hainele subţiri, nu.
g. la anul = anul viitor	La anul ne vom întoarce acasă.

la	iarnă = iarna		viitoare	La toamnă o să facă o vizită bunicilor lui.(=Toamna viitoare o să facă o vizită bunicilor lui).
	primăvară = primăvara			
	vară = vara			
	toamnă = toamna			

GRAMATICĂ

I. PRONUME INTEROGATIV - RELATIV : CINE

CAZUL DATIV

A. INTEROGATIV

Ion (îi) trimite lui Radu un pachet.	- CUI (îi) trimite un pachet?
(I-) am adus mamei flori.	- CUI (i-)ai adus flori?

CUI + (ÎI +) verb

B. RELATIV

- Cui (îi) dai schiurile?‖ Vreau să ştiu | cui (îi) dai schiurile.
- Cui (i-)aţi trimis pachetele?‖ Spuneţi-mi | cui (i-)aţi trimis pachetele!

interogativ ——→ relativ

II. PRONUME PERSONAL

A. CAZUL DATIV, FORME ACCENTUATE

De văzut!

- Cui (i-)a dat telefon Maria?	1 MIE (mi-a dat telefon).
	2 ŢIE (ţi-a dat telefon).
	3 LUI (i-a dat telefon).
	EI (i-a dat telefon).

4 NOUĂ (ne-a dat telefon).

5 VOUĂ (v-a dat telefon).

6 LOR (le-a dat telefon).

1	2	3		4	5	6	
		m.	f.			m.	f.
MIE	ȚIE	LUI	EI	NOUĂ	VOUĂ	LOR	

NOTĂ:

a. - Cui i-a adus paharul acesta?

- Mie.

b. Ție nu ți-a răspuns la scrisoare, dar ei?

Astăzi ți-a telefonat ție,

mîine o să-i telefoneze lui.

c. Luciei i-a cumpărat niște ghete îmblănite.

- Și mie (mi-a cumpărat).

- Lui Ion nu i-a spus nimic.

- Nici mie (nu mi-a spus).

d. Numai lor o să le răspundem.

Doar nouă ne-a spus adevărul.

V-au cerut chiar vouă adresa.

e. Datorită nouă au ajuns la timp.

A luat examenul mulțumită vouă.

MULȚUMITĂ DATORITĂ	+	mie, ție...

B. RELUAREA ŞI ANTICIPAREA OBIECTULUI INDIRECT

1. Îi dau cartea.

   Ne-a oferit biletele.

pron.D.neacc.+ verb

Îi dau LUI cartea.

Ne-a oferit NOUĂ biletele.

pron.D.neacc. + verb + pron. D. acc.

LUI îi dau cartea.

NOUĂ ne-a oferit biletele.

pron.D.acc. + pron.D.neacc. + verb

2. (Îi) scriem unui coleg.

   (I-)am trimis mamei o scrisoare.

(pron.D.neacc.+) verb + subst.D.

NOTĂ:

(Îi) răspund mamei la scrisori.	Răspund profesorului la întrebări.

familiar ≠ cult

Unui prieten îi dăruiesc o cravată.

Lui Radu nu i-am răspuns la scrisoare.

Profesorului nu i-am restituit cartea.

subst.D.+ pron. D. neacc. + verb

III. CONSTRUCŢII VERBALE CU DATIVUL

A FI

a. Mi-e foame.

   I-a fost sete.

   O să vă fie cald.

pron.D. neacc.+ A FI,p.3 + { foame / sete / cald / frig / somn / bine / rău }

b. Mi-e greu să fac traducerea.

Nu i-a fost ușor să răspundă.

pron.D.neacc.+ A FI,p.3 + { greu / ușor / lene } +SĂ...

c. Le e frică de cîinele vecinului.

Le e frică să plece noaptea de la cabană.

pron.D. neacc.+ A FI,p.3 + { frică / teamă / dor / poftă / rușine } + { DE + subst., pron.Ac. / SĂ... }

A PLĂCEA

a. Îmi place muzica.

Ți-au plăcut cîntecele românești?

pron.D. neacc.+ A PLĂCEA	<	p.3 + subst.sg.N
		p.6 + subst.pl.N

b. Îmi place să ascult muzică.

Vă place să jucați șah?

pron.D. neacc. + A PLĂCEA, p. 3 + SĂ ...

A TREBUI

Îmi trebuie un caiet.

I-au trebuit bani.

pron.D. neacc. + A TREBUI	<	p.3 + subst.sg.N
		p.3 + subst.pl.N

NOTĂ:

a. Îți trebuie un palton = Ai nevoie de un palton.

b. Trebuie să plec. Trebuie să scriem tema.

A trebuit să citim toate cărțile.

A TREBUI, p. 3 + SĂ ...

A PĂREA

Îmi pare bine că ninge.

Îi pare rău că pleacă.

pron.D.neacc.+ A PĂREA, p.3 + { bine / rău } + CĂ ...

NOTĂ:

Îmi pare bine = mă bucur

Îmi pare rău = regret

A VENI

Nu-i vine bine costumul.

Îți vin bine pantofii?

pron.D.neacc. + A VENI < p.3 / p.6 + bine + < subst. sg. N / subst. pl. N

A STA

a. Îți stă bine paltonul acesta.

Le stau bine cizmele noi.

pron.D.neacc. + A STA < p.3 / p.6 + bine + subst. < sg. N / pl. N

b. Îi stă bine cu rochia aceasta.

Vă stă bine cu ochelari.

pron.D.neacc. + A STA, p.3 + bine + CU + subst. sg., pl.

E X E R C I Ț I I

1. MODEL: ... mi-ai trimis vederea? || Mie mi-ai trimis vederea?

. . . ți-a dat pachetul?

. . . ne dăruiește radioul?

. . . îmi cereți bonul?

. . . v-a explicat Radu problema?

. . . îi cumperi cravata asta?

. . . le-ai spus gluma aceea?

. . . ți-a tradus textul?

. . . i-ai oferit locul?

2. MODEL: Îi dau Ioanei fotografia. || Îi dau ei fotografia.

I-am ajutat mamei la bucătărie.

Le-am mulțumit colegilor pentru flori.

Nu-i spun lui Mircea nimic.

Cînd le dai copiilor jucăriile?

De ce nu i-ai oferit Mariei umbrela ta?

Lui Ion nu i-am adus nimic, dar Silviei i-am dat un ceas de mînă.

Nu poate să le ceară nimic părinților.

Vreau să-i scriu vărului meu o scrisoare.

3. MODEL: . . . nu-mi dai fructe? || Mie nu-mi dai fructe?

Îți spun numai ... adresa.

Și ... ne-a arătat grădina aceea.

Chiar ... i-a dat rucsacul.

Nu v-am povestit decît ... întîmplarea aceea.

Le-a dat voie numai ... să intre.

Numai ... îi voi împrumuta servieta.

Doar ... trebuie să-ți mulțumească pentru ajutor.

Numai ... i-a dat telefon.

4. MODEL: – Ţie ţi-am dat cartea aceea? || – Da, mie.

– Lui i-aţi împrumutat termosul vostru?

– Mie mi-ai adus florile?

– Vouă v-a rezervat Florin locurile?

– Lor le lăsăm cheile?

– Ţie să-ţi dau adresa?

– Nouă ne-aţi vizat biletele?

– Ei îi telefonezi acum?

– Mie îmi cereţi cartea de telefon?

5. MODEL: . . . mi-a promis revista, nu ... || Mie mi-a promis revista, nu ţie.

. . . ţi-am adus acest cadou, nu . . .

. . . le-a oferit Elvira cafele, nu . . .

. . . mi-a vizat biletul, nu . . .

. . . v-am telefonat, nu . . .

. . . i-am oprit locul, nu . . .

. . . ne-a promis fotografiile, nu . . .

. . . ţi-am cerut sfatul, nu . . .

. . . i-a făcut portretul, nu . . .

6. a. MODEL: mi-e | foame / sete || Mi-e foame, Ţi-e foame, I-e foame...

mi-e	foame
	sete
	frig
	cald
	somn
	bine
	rău

b. MODEL: mi-e foame... || Mi-a fost foame....

c. MODEL: mi-e foame... || O să-mi fie foame...

d. MODEL ne e sete ... || Cînd ne e sete, bem apă minerală.

...

7.a. MODEL: Iau o gustare pentru că ... || Iau o gustare pentru că mi-e foame.

Îmbrac paltonul pentru că ...
Mănîncă o friptură pentru că ...
Stau lîngă calorifer pentru că ...
Deschidem geamul pentru că ...
Vreau să stau jos pentru că ...
Beţi bere pentru că ...
Ei se culcă pentru că ...
El nu mai ia medicamente pentru că ...

b. MODEL: Am luat o gustare pentru că... || Am luat o gustare pentru că mi-a fost foame.

c. MODEL: O să iau o gustare | cînd... / dacă... || O să iau o gustare cînd o să-mi fie foame.

8. MODEL: Nu staţi lîngă geam, o să ... || Nu staţi lîngă geam, o să vă fie frig.

...

Cînd ..., mănînc o prăjitură.

... , pentru că aseară te-ai culcat foarte tîrziu.

El stă culcat, pentru că nu ...

... şi am băut un pahar cu apă.

Iarna cînd ..., bem ceaiuri fierbinţi.

Dacă mănînci multe prăjituri, o să ...

Cînd îmi spun că ... , le dau să mănînce.

Afară ninge, dar mie nu ...

9. MODEL:

Mi-e	dor	de	fraţii mei	Mi-e dor de fraţii mei!
Ţi-e..	poftă			

Mi-e	dor		colegii mei, familia mea, fapta aceasta
Ţi-e ...	ruşine	de	o friptură, ţara mea, munţi,
	poftă		mama mea, mare, struguri, tine, el
	uşor		le telefonez aşa de tîrziu
	frică	să	rezolv această problemă
	lene		urc zece etaje
	greu		mă plimb noaptea prin pădure
			spăl maşina acum

1o.a. MODEL

Îmi	place	muzica	Îmi place muzica.
Îţi	plac	acestea	
		modelele	

Îmi	place	munţii din România
Îţi	plac	tablourile de la Muzeul de artă
Îi		şahul
Ne		florile
Vă		apartamentul acesta
Le		prietenii tăi
		oraşul acesta
		pantofii din vitrină

b. MODEL: Îmi place muzica. ‖ Mi-a plăcut muzica.

11. MODEL:

Trebuie				
Îmi	place	să	(a se scula) devreme	Trebuie să mă scol devreme.
Îți...				Îmi place să mă scol devreme.

Trebuie		să	
Îmi	place		(a lucra) dimineața
Îți			(a cumpăra) discurile apărute
Îi			(a urca) cu telefericul
Ne			(a discuta) cu dvs.
Vă			(a se plimba) în fiecare zi
Le			(a face) gimnastică
			(a învăța) limbi străine
			(a sta) cu copiii

12.a. MODEL: Am nevoie de o bicicletă. || Îmi trebuie o bicicletă.

Are nevoie de bani.

Avem nevoie de cîteva perechi de pantofi.

Ai nevoie de cartea aceasta?

Am nevoie de cerneală roșie.

Au nevoie de mănuși noi.

Aveți nevoie de foile acestea?

Are nevoie de "Mersul trenurilor".

Am nevoie de o valiză mare.

b. MODEL: Am avut nevoie de o bicicletă. || Mi-a trebuit o bicicletă.

c. MODEL: Voi avea nevoie de o bicicletă. || Îmi va trebui o bicicletă.

13.a. MODEL:

Cămașa albă	(nu)	îmi	vine	bine	Cămașa albă (nu) îți vine bine.
		îți			

Rochia aceasta	(nu)	îmi	vine	bine
Pantofii noi		îţi	vin	
Fusta largă		îi	stă	
Hainele acestea		ne	stau	
Pălăria veche		vă		
Culoarea roşie		le		
Pantalonii moderni				
Paltonul gri				

b. MODEL: Cămaşa albă îţi stă bine. ‖ Îţi stă bine cu cămaşa albă.

14. MODEL: Mă bucur că ai luat note mari. ‖ Îmi pare bine că ai luat note mari.

Se bucură că e liber după-amiază.

Regret că n-am vizitat litoralul.

Ne bucurăm că ne-aţi vizitat.

Te bucuri că acum este sănătos.

Regretă că a venit prea tîrziu.

Vă bucuraţi că plecaţi în excursie.

Regretăm că v-am supărat.

Mă bucur că am găsit bilete la vagonul de dormit.

15. MODEL: Silviei îi plac filmele. ‖ Cui îi plac filmele?

Lui Mircea îi trebuie un aparat de fotografiat.

Le dau copiilor jocurile acestea.

Mie nu mi-ai dat adresa nouă.

De Anul nou îi trimit surorii mele cadouri.

Le-a urat colegilor tăi succes la examene.

Angelei nu-i plac romanele poliţiste.

Lor le-am oferit ţigări şi coniac.

16. MODEL: Cui îi trebuie mapa asta? || Mie
Mariei.

Cui îi place ţuica?

Cui i-a fost frică de întuneric?

Cui i-e greu să vorbească româneşte?

Cui i-e somn?

Cui îi pare rău că pleacă?

Cui i-e frig?

Cui o să-i vină bine costumul acela?

Cui i-a trebuit o maşină de scris?

17.a. MODEL: Spun fetiţei o poveste. || Îi spun fetiţei o poveste.
Fetiţei îi spun o poveste.

Am dat copilului bomboane de ciocolată.

O să citesc colegilor poeziile mele.

Trimite soţiei lui multe scrisori.

Ai arătat laborantului probele?

Au ajutat vecinului să se mute.

Vor închiria studenţilor camere mobilate.

Răspunde reporterului la întrebări.

Aţi cerut scriitoarei un autograf.

b. MODEL: Îi spun fetiţei o poveste. || Îi spun ei o poveste.
Ei îi spun o poveste.

COMPOZIŢIE: După cumpărături.

LECȚIA 26

O ANIVERSARE

Lucia împlinește astăzi douăzeci de ani. Vrea să-și serbeze ziua de naștere cu cîțiva dintre prietenii și colegii ei, pe care i-a invitat încă de alaltăieri și-i așteaptă acum cu nerăbdare. Și-a îmbrăcat rochia nouă, cumpărată special pentru această zi și-i tare bucuroasă că-i vine bine. Pregătirile pentru primirea oaspeților le-a terminat de la amiază. În casă totul e în ordine, e curat și cald. Pentru ca musafirii să poată dansa, ea a strîns covorul, a mutat fotoliile lîngă dulapul de haine și a împins masa la perete, între ferestre. A întins o față de masă albă și a adus platouri cu prăjituri și sandvișuri făcute chiar atunci, multe fructe și cîteva sticle cu diferite băuturi. Într-o vază de cristal, a aranjat un buchet mare de trandafiri, pe care l-a primit azi dimineață de la sora ei.

Către seară, puțin după ora șase, au sosit și prietenii ei, care-i urează sănătate și multă fericire în viață și-i dăruiesc flori și albume cu reproduceri de artă. Ea le mulțumește din toată inima și-i poftește să se așeze și să guste din bunătățile de pe masă pregătite pentru ei.

Andrei pune o bandă de magnetofon și o invită pe Lucia la dans. În cameră e multă veselie. Fetele și băieții dansează, rîd, discută, mai în serios, mai în glumă, despre cursuri, proiecte de vacanță, filme, teatre. Dan le spune anecdote și toți fac haz. Lucia, care-i o gazdă minunată, se străduiește ca oaspeții ei să se simtă bine. La un moment dat, ea își amintește că Andrei și-a adus chitara, dar, modest cum e el, a lăsat-o în vestibul, lîngă cuier.

- Trebuie să ne cînți, Andrei. Ești doar student la Conservator. La festival ai fost neîntrecut.

- Cu plăcere, acceptă el puțin intimidat. Doar de aceea am adus-o. Dar vă rog să mă acompaniați cu toții la primul cîntec, pe

care-l dedicăm Luciei.

Au petrecut toată seara cu cîntece şi dansuri, cu voie bună şi veselie. Tîrziu, după ora unsprezece, invitaţii îşi iau rămas bun de la Lucia şi-i mulţumesc pentru această seară plăcută, de care îşi vor aduce aminte mult timp.

RETINETI:

a. a(se) împlini — Mîine e ziua mea. Împlinesc 2o de ani. Luna viitoare se împlineşte un an de cînd sînt în România.

b. ziua mea, ta etc. < de naştere / ziua numelui

c. (ziua) onomastică = ziua numelui

d. a serba = a sărbători

e. din + sg. — Au venit cîţiva din grupă.
   dintre + pl. — Au venit cîţiva dintre colegi.

f. încă — Încă nu te-ai culcat? E ora 11.
Mîine dau examen. Am terminat materia încă de săptămîna trecută.

Am cumpărat cinci discuri noi şi vreau să cumpăr încă două discuri (= vreau să mai cumpăr două discuri).

g. oaspete = musafir

h. amiază = prînz

i. { pentru a ... / ca să ... / pentru ca ... să }

Pentru a face experienţa are nevoie de laborator.

Ca să facă experienţa are nevoie de laborator.

Pentru ca Ion să facă experienţa are nevoie de laborator.

j. chiar

Chiar aici a oprit maşina.

Chiar acum a plecat.

Chiar ai luat nota zece? (= Este adevărat că ai luat nota zece?)

A vorbit chiar cu profesorul.

k. către (seară) = spre (seară)

l. să — Ioana vrea să meargă la concert.

ca ... să — Ioana vrea să meargă Maria la concert.

Ioana vrea ca Maria să meargă la concert.

m. { a deschide radioul, televizorul / a pune magnetofonul, picupul }

n. anecdotă = glumă = banc

o. a face haz = a se amuza

p. la un moment dat — Ieri a fost cald şi soare, dar, la un moment dat, a început să plouă.

r. (modest) cum e = pentru că e (modest)

s. doar

De ce eşti obosit? Doar ai dormit opt ore.

Am cumpărat doar o prăjitură. (= Am cumpărat numai o prăjitură, n-am cumpărat decît o prăjitură).

ş. de aceea — Am lipsit pentru că am fost bolnav.=Am fost bolnav (şi) de aceea am lipsit.

A venit ca să învețe. = De aceea a venit, ca să învețe.

t. cu toții = toți — Au plecat cu toții. Au plecat toți.

ţ. primul, întîiul ≠ ultimul — Ion a intrat primul (întîiul), iar Mihai ultimul.

u. a dedica — Scriitorul a dedicat acest volum soției lui. a consacrat

G R A M A T I C Ă

I. PRONUME REFLEXIV IN DATIV

1. Pronume personal, forme neaccentuate	Pronume reflexiv
1 Victor îmi cumpără o agendă.	1 Eu îmi cumpăr o agendă.
2 Victor îți cumpără o agendă.	2 Tu îți cumperi o agendă.
3 Victor îi cumpără o agendă.	3 El își cumpără o agendă.
Victor îi cumpără o agendă.	Ea își cumpără o agendă.
4 Victor ne cumpără o agendă.	4 Noi ne cumpărăm o agendă.
5 Victor vă cumpără o agendă.	5 Voi vă cumpărați o agendă.
6 Victor le cumpără o agendă.	6 Ei își cumpără o agendă.
Victor le cumpără o agendă.	Ele își cumpără o agendă.

<table>
<tr><th>Pers.</th><th>Pron. pers.</th><th>Pron.refl.</th></tr>
<tr><td>1</td><td colspan="2">ÎMI</td></tr>
<tr><td>2</td><td colspan="2">ÎŢI</td></tr>
<tr><td>3</td><td>ÎI</td><td>ÎŞI</td></tr>
<tr><td>4</td><td colspan="2">NE</td></tr>
<tr><td>5</td><td colspan="2">VĂ</td></tr>
<tr><td>6</td><td>LE</td><td>ÎŞI</td></tr>
</table>

2. VERBE CU PRONUME REFLEXIV IN DATIV

a. VERBE PRONOMINALE

A-ŞI AMINTI	Eu îi amintesc lui Ion adresa.	Eu îmi amintesc adresa.
	Tu îi aminteşti mamei de prietenii noştri.	Tu îţi aminteşti de prietenii noştri.
	El îi aminteşte Anei că are bilet la Operă.	El îşi aminteşte că are bilet la Operă.

NOTĂ:
La curs a amintit principalele momente din istoria României.

A-ŞI ADUCE AMINTE	Eu îi aduc aminte mamei numărul tău de telefon.	Eu îmi aduc aminte numărul tău de telefon.

Tu ne aduci aminte de aniversarea Irinei.	Tu îţi aduci aminte de aniversarea Irinei.
Mioara vă aduce aminte că mîine vine Victor.	Mioara îşi aduce aminte că mîine vine Victor.

NOTĂ:

îmi aduc aminte = îmi amintesc

b. VERBE REFLEXIVE

A-ŞI ÎNCHIPUI :

Încerc să-mi închipui casa ta din Cluj.
Îţi închipui că ai făcut o descoperire.
Nu-şi închipuie cum este planeta Marte.
Îmi închipui (= cred) că şi tu eşti liber mîine.

A-ŞI IMAGINA :

Îmi imaginez o scenă de luptă.
Ne imaginăm că vizităm Polul Nord.
Îşi imaginează cum va fi în anul 2ooo.
Îşi imaginează (= crede) că poate repeta toate lecţiile într-o zi.

NOTĂ:

a-şi imagina = a-şi închipui

A-ŞI DA SEAMA:

Îmi dau seama de urmări.
Vă daţi seama că e ocupat.
Nu-mi dau seama dacă e acasă sau nu.
Abia acum ne dăm seama de ce a plecat.
Îţi dai seama cum (unde, cînd) a plecat?

A-ȘI LUA RĂMAS BUN: | Cînd pleo, îmi iau rămas bun de la toți colegii.

3. POZIȚIA PRONUMELUI REFLEXIV FAȚĂ DE VERB

A. PRONUME + VERB

a. Indicativ prezent, afirmativ

Îmi cumpăr o umbrelă.
Îți cumperi o umbrelă.
Își cumpără o umbrelă.
Ne cumpărăm o umbrelă.
Vă cumpărați o umbrelă.
Își cumpără o umbrelă.

Indicator viitor, afirmativ

Îmi voi cumpăra o umbrelă.
Îți vei cumpăra o umbrelă.
Își va cumpăra o umbrelă.
Ne vom cumpăra o umbrelă.
Vă veți cumpăra o umbrelă.
Își vor cumpăra o umbrelă.

b. Indicativ prezent, negativ

Nu-mi cumpăr pantofi.
Nu-ți cumperi pantofi.
(El) nu-și cumpără pantofi.
(Ei) nu-și cumpără pantofi.

Nu ne cumpărăm pantofi.
Nu vă cumpărați pantofi.

Indicativ viitor, negativ

Nu-mi voi cumpăra palton.
Nu-ți vei cumpăra palton.
(El) nu-și va cumpăra palton.
(Ei) nu-și vor cumpăra palton.

Nu ne vom cumpăra palton.
Nu vă veți cumpăra palton.

Imperativ plural, negativ

Nu vă cumpărați ghete acum !

NU + pron. refl. D.+ verb

Conjunctiv prezent, afirmativ

Ce să-mi cumpăr de aici?
Ce să-ţi cumperi de aici?
Ce să-şi cumpere de aici?

Ce să ne cumpărăm de aici?
Ce să vă cumpăraţi de aici?

SĂ + pron.refl.D. + verb

Indicativ viitor

(N-) o să-mi cumpăr umbrelă.
(N-) o să-ţi cumperi umbrelă.
(N-) o să-şi cumpere umbrelă.

(N-) o să ne cumpărăm umbrelă.
(N-) o să vă cumpăraţi umbrelă.

(N-) am să-mi cumpăr umbrelă.
(N-)ai să-ţi cumperi umbrelă.
(N-)are să-şi cumpere umbrelă.
(N-) au să-şi cumpere umbrelă.

(N-)avem să ne cumpărăm umbrelă.
(N-)aveţi să vă cumpăraţi umbrelă.

(N-) < O / AM... + SĂ + pron.refl.D. + verb

Conjunctiv prezent, negativ

Să nu-mi cumpăr televizorul acela?
Să nu-ţi cumperi televizorul acela!
Să nu-şi cumpere televizorul acela!

Să nu ne cumpărăm televizorul acela?
Să nu vă cumpăraţi televizorul acela!

SĂ + NU + pron. refl. D. + verb

NOTĂ :

a. nu-mi　　b. să-mi
nu-ţi　　să-ţi
nu-şi　　să-şi

c. Indicativ, perfect compus

(Nu) mi-am cumpărat nasturi.　　(Nu) ne-am cumpărat nasturi.
(Nu) ţi-ai cumpărat nasturi.　　(Nu) v-aţi cumpărat nasturi.
(Nu) şi-a cumpărat nasturi.　　(Nu) şi-au cumpărat nasturi.

(Nu) + pron.refl.D.+ verb

NOTĂ:

mi-,	ne-	+ verb auxiliar
ţi-,	v-	
şi-,	şi-	

B.- VERB + PRONUME

Imperativ plural, afirmativ

Cumpăraţi-vă cizme acum!
Amintiţi-vă unde aţi pus cheile.

NOTĂ :
Ortografie

imperativ + - vă

II. DATIVUL POSESIV

1. PRONUME PERSONAL, NEACCENTUAT

a.

Mama pune haina mea în dulap.	Mama îmi pune haina în dulap.
Îi cunosc pe părinții tăi.	Îți cunosc părinții.
Nu ați ascultat sfatul lui?	Nu i-ați ascultat sfatul?
Au pierdut cărțile noastre.	Ne-au pierdut cărțile.
O să luăm bagajele voastre de la gară.	O să vă luăm bagajele de la gară.
Nu ocupați locurile lor!	Nu le ocupați locurile!

pron.pers.D. + verb + subst.Ac. cu art. hot.

b.

Prietenii mei au plecat.	Mi-au plecat prietenii.
Lipsește fularul tău.	Îți lipsește fularul.
A venit fratele lui.	I-a venit fratele.
Copiii noștri au reușit la examen.	Ne-au reușit copiii la examen.
Mașina voastră merge?	Vă merge mașina?
Au sosit copiii lor din tabără?	Le-au sosit copiii din tabără?

pron.pers.D.+ verb + subst.N. cu art.hot.

c.

Ceasul meu s-a stricat.	Mi s-a stricat ceasul.
Concediul tău se termină mîine?	Ți se termină concediul mîine?
Ochelarii lui s-au spart.	I s-au spart ochelarii.
Rudele noastre se întorc mîine.	Ni se întorc rudele mîine.
Adresa voastră s-a schimbat?	Vi s-a schimbat adresa?
Copiii lor s-au însănătoșit.	Li s-au însănătoșit copiii.

pron.pers.D.+ verb refl. + subst.N. cu art. hot.

NOTĂ:

ne vă le	+ se =	NI VI LI	+ se

2. PRONUME REFLEXIV

Caietele mele sînt pe birou.	Îmi caut caietele pe birou.
Bicicleta ta e la poartă.	Ți-ai lăsat bicicleta la poartă.
I-a adus pe părinții ei aici.	Și-a adus părinții aici.
Televizorul nostru e defect.	Trebuie să ne reparăm televizorul.
Hainele voastre sînt în valiză.	Puneți-vă hainele în dulap!
Mătușa lor locuiește la Sibiu.	Și-au vizitat mătușa de curînd.

pron.refl. + verb + subst.Ac. cu art. hot.

EXERCIȚII

1. a. MODEL: Îmi cumpăr rochii noi. || Îmi cumpăr rochii noi. Îți cumperi rochii noi...

Îmi fac bluze albe.

Îmi spăl niște batiste.

Îmi rezerv un loc la vagonul de dormit.

Îmi pregătesc cîteva sandvișuri.

Îmi aduc cîteva lucruri aici.

Îmi cumpăr cîteva farfurii.

Îmi caut un loc liber.

Îmi fierb cîteva ouă.

b. MODEL: Îmi voi cumpăra rochii noi. || Îmi voi cumpăra rochii noi. Îți vei cumpăra rochii noi...

c. MODEL: Vreau să-mi cumpăr rochii noi.	Vreau să-mi cumpăr rochii noi. Vrei să-ţi cumperi rochii noi...
d. MODEL: O să-mi cumpăr rochii noi.	O să-mi cumpăr rochii noi. O să-ţi cumperi rochii noi...
Am să-mi cumpăr rochii noi.	Am să-mi cumpăr rochii noi. Ai să-ţi cumperi rochii noi...
e. MODEL: Mi-am cumpărat rochii noi.	Mi-am cumpărat rochii noi. Ţi-ai cumpărat rochii noi...

2. MODEL: Acum nu-mi cumpăr căciulă.	Acum nu-mi cumpăr căciulă. Acum nu-ţi cumperi căciulă...

Nu mi-am luat bilete la concert.
N-o să-mi iau cizme îmblănite.
N-am să-mi pun tablouri pe pereţi.
Să nu-mi opresc bani de drum?
Nu-mi aleg nimic de aici.
Nu mi-am preparat încă o gustare.
Nu-mi doresc un apartament mai mare.
Nu-mi voi nota toate detaliile.

3.a. MODEL: Îmi face o cafea.	Îmi fac o cafea. Îşi face o cafea...

Îţi aduc nişte reviste.
Îi pregătesc un ceai.
Vă punem cîteva tablouri pe pereţi.
Ne ia un ceas deşteptător.
Îmi rezervi o cameră la hotel.
Le oprim fructe pentru masa de seară.

Îi cumpăr dulciuri.

Ne spală cîteva bluze.

b. MODEL:	Îmi fac o cafea,	Mi-am făcut o cafea.
	Își face o cafea,	Și-a făcut o cafea...
c. MODEL:	Îmi fac o cafea.	O să-mi fac o cafea.
	Își face o cafea.	O să-și facă o cafea...
d. MODEL:	Îmi fac o cafea.	Îmi voi face o cafea.
	Își face o cafea.	Își va face o cafea...

4.a. MODEL:

(Nu)	Îmi	a aminti	numele tău	Îmi amintesc adresa.
	Îți		adresa	

(Nu)	Îmi Îți Își Ne Vă Își	a aminti		numele tău, adresa, poezia, titlul, întîmplarea aceea, formula
			de	sora ta, învățătoarea noastră, bunicul lui, tine, arhitectul acela, prietenii noștri
			că	am curs mîine l-am invitat pe Victor la noi au cumpărat bilete la spectacol sosește cu trenul de zece a cîștigat meciul a plecat imediat

b. MODEL:

(NU)	Îmi	a aduce aminte	prețul	Nu-mi aduc aminte autorul.
	Îți		autorul	

(Nu)	Îmi Îți Își Ne Vă Își	a aduce aminte		numărul de telefon, autorul, subiectul filmului, prețul, rețeta, gluma aceea
			de	țara lui, casa bunicilor, satul acela, eroul romanului, o scenă dintr-un film, rudele ei
			că	am o ședință ai văzut filmul acesta a fost cu noi în excursie n-am răspuns la scrisori a fost la noi în țară s-a căsătorit cu o colegă

5. <u>MODEL</u>:

(Nu)	Îmi Îți...	a închipui a imagina	scena aceea	Îmi închipui scena aceea.

(Nu)	Îmi Îți Își Ne Vă Își	a închipui a imagina		sfîrșitul romanului, întîlnirea voastră, faptele petrecute, succesul avut
			că	este liber mîine este din nou copil locuiește la Constanța
			cum	s-au distrat de Revelion vă petreceți concediul vor munci împreună
			de ce	n-a venit vrea să plece nu știe lecția

6. MODEL: (Nu) | Îmi / Îţi | a da seama | de | urmări || Îmi dau seama de urmări.

(Nu)	Îmi Îţi Îşi Ne Vă Îşi	a da seama	de	consecinţe, greşeală, rezultat
			că	a uitat trebuie să plece nu prea ştie româneşte
			de ce	vrea să vină, a răspuns aşa, nu ştie nimic
			cînd	greşeşte, oboseşti, nu ştiţi
			unde	vrea să ajungă, a plecat, a ascuns medicamentele
			cum	munceşte, au pierdut meciul, au învins

7. MODEL: Îmi dau seama că lipseşte. || Nu-mi dau seama dacă lipseşte.

Îmi dau seama că am greşit.

Îţi dai seama că e tîrziu.

Îşi dă seama că e bolnav.

Ne dăm seama că vrea să plece.

Vă daţi seama că au nevoie de ajutor.

Îşi dau seama că sînt grăbiţi.

8. MODEL: a-şi aminti
a-şi da seama... || Îmi amintesc că n-am cumpărat pîine.

a-şi imagina
a-şi închipui
a-şi aduce aminte
a-şi aminti
a-şi da seama
a-şi lua rămas bun

9. MODEL: ... vom aminti cu plăcere de acest concert. || Ne vom aminti cu plăcere de acest concert.

Trebuie să ... aduci aminte itinerariul excursiei!
N-are să ... dea seama că lipseşti.
Să ... dăm seama unde este greşeala!
... aţi închipuit că i-am uitat?
Luaţi ... rămas bun de la prietenii care pleacă!
Nu pot să ... imaginez de ce a plecat.
Să ... amintească unde şi-a pus paşaportul!
Nu ... aţi amintit ce v-am spus ieri?

10. MODEL: I-a întîlnit pe verii lui la schi. || Şi-a întîlnit verii la schi.

Le-am invitat pe mătuşile mele la masă.
Îi aştepţi pe părinţii tăi duminică?
Îl ajută pe nepotul lui la lecţii.
I-au trimis pe copiii lor în tabără.
Nu aţi văzut-o de mult pe bunica voastră?
Dana o să-l caute pe unchiul ei la uzină.
Adriana le întîmpină pe verişoarele ei la aeroport.
Deseară trebuie să-i conducem pe bunicii noştri la gară.

11. MODEL: Cărţile mele sînt în servietă. ...scot cărţile din servietă. || Îmi scot cărţile din servietă.

Lucrurile lor sînt pe scaune. Acum ... aşază lucrurile în dulap.

Hainele tale sînt în cuier. De ce nu ... pui hainele pe umeraş?
Unde e cheia Gabrielei? Gabriela ... a lăsat cheia pe birou.
Apartamentul lor e foarte elegant. ... au mobilat apartamentul cu mult gust.
Nu am toate timbrele în colecţia mea. În curînd ... voi completa colecţia de timbre.
Unde e geamantanul vostru? Aduceţi ...geamantanul aici!
Acestea sînt observaţiile mele. ... notez observaţiile în agendă.
Bagajele lui sînt la gară. Tata o să ... ia bagajele acum de la gară.

12. MODEL: Ieri au venit fraţii mei de la Giurgiu. ‖ Ieri mi-au venit fraţii de la Giurgiu.

Dacă o repară, maşina lor o să meargă bine.
Sora ei a plecat pe un şantier.
Banii mei n-au sosit.
Elevii voştri au reuşit la examen?
Copiii noştri au crescut.
Caietul lui de notiţe lipseşte.
A venit tatăl lui!
A sosit pachetul vostru.

13. MODEL: A citit referatul meu? ‖ Mi-a citit referatul?

Ai prezentat lucrarea lui la radio?
Maria o să spele cămaşa ta mîine.
Trebuie să scrieţi voi temele lor?
A citit interviul nostru din "Contemporanul"?
Vom aduce noi pachetul vostru.
Puteţi să însoţiţi pe fratele meu pînă la gară?
Puneţi prăjiturile ei în frigider!
Cînd ai să repari ceasul lor?

14. MODEL: Stiloul meu s-a stricat. || Mi s-a stricat stiloul.

Ceasul lui s-a oprit.

Băieţii voştri s-au însurat.

Căţelul tău s-a pierdut.

Numărul lor de telefon s-a schimbat.

Bicicleta ei s-a învechit.

Televizorul meu s-a defectat.

Bunicii noştri s-au îmbolnăvit.

Puloverul tău s-a decolorat.

15. MODEL: Dacă (a se termina) cafeaua ta, poţi să iei de la mine. || Dacă ţi se termină cafeaua, poţi să iei de la mine.

Unde (a se muta) vecinii lui?

Cînd (a se căsători) sora lor?

Dacă nu eşti atentă (a se arde) mîncarea ta.

De ce (a se schimba) paşaportul ei?

Cînd (a se întoarce) părinţii voştri?

Dacă (a se opri) ceasul tău îl potriveşti după radio?

De ce (a se sparge) mereu ochelarii lor?

Dacă (a se strica) radioul meu îl repară Georgică.

16. MODEL: Cine îşi face problemele acum? || Eu îmi fac problemele acum.

Cine nu şi-a repetat lecţia?

Cine îşi repară aici maşina?

Cine o să-şi bea cafeaua acum?

Cine şi-a pregătit sandvişurile acestea?

Cine îşi curăţă hainele cu peria aceasta.

Cine şi-a pus valiza pe scaunul meu?

Cine nu şi-a terminat încă studiile?

Cine îşi va pune tablourile acestea în cameră?

LECȚIA 27

CE PROFESIE SĂ ALEG ?

George va termina în curînd liceul. A învățat bine și profesorii l-au lăudat întotdeauna pentru că e inteligent și foarte harnic. Părinții săi sînt foarte mulțumiți și se gîndesc de pe acum la profesia pe care și-o va alege; de aceea îl întreabă adesea ce facultate are de gînd să urmeze. Deși doresc mult ca fiul lor să devină inginer la fabrica unde lucrează și ei, totuși au încredere în puterea lui de judecată și așteaptă ca răspunsul să li-l dea chiar George. Lui îi plac la fel de mult matematica și fizica, dar are înclinații și pentru biologie.

– Nu știu încă la ce facultate e mai bine să mă înscriu. V-am mai spus că nu mă tem de examenul de admitere, dar deocamdată nu mi-e ușor să iau o hotărîre definitivă. Mulți colegi de clasă au început deja să se pregătească intens pentru o anumită facultate. Radu, cu care stau în bancă, vrea să se facă medic. Are și o trusă cu cîteva instrumente medicale, pe care vărul lui i-a dăruit-o săptămîna trecută, de ziua nașterii. Luna viitoare, dirigintele o să ne ceară să ne spunem preferințele, ca să poată completa fișele individuale.

– E timpul să te hotărăști și tu, George – îl îndeamnă tatăl său. Știi că după examenul de bacalaureat nu mai e mult și începe examenul de admitere. Bineînțeles, ai să urmezi facultatea care-ți place ție. Nimic nu poate fi mai frumos în viață decît să te ocupi cu ceea ce te pasionează. Trebuie să ai întotdeauna bucuria muncii, căci altfel ceea ce faci îți devine o povară. Uite, mie mi-a plăcut de mic să fiu electrician. Astăzi sînt mai multe posibilități de învățătură decît înainte.

– Ai dreptate, tată, zice George. Vorbești ca un filozof. Așa ne spune și dirigintele nostru. Politehnica are nenumărate ramuri. Au apărut și multe științe noi, necunoscute înainte. Unele dintre ele se

întrepătrund: biochimia, biofizica, informatica, cibernetica ... Profesorul de matematică ne spune mereu că practica din secolul nostru a făcut ca această știință, matematica, să fie indispensabilă nu numai pentru domeniile tehnice, dar chiar și pentru unele științe sociale.

Tatăl său, care citește reviste tehnice de specialitate și ascultă cu interes emisiunile de știință transmise la radio și la televizor, își înțelege fiul și se bucură mult că gîndește ca un om matur.

- Cred că tot spre fizică o să mă îndrept. Ce părere ai? Fizica, cu toate ramurile ei, are un viitor pe care cu greu ni-l putem închipui acum.

- Nici o știință nu stă pe loc, George.

- Așa este, dar fizica interesează astăzi cercuri tot mai largi de cercetători. Se fac laboratoare mari, cu aparatură foarte modernă, există mijloace de informație. Dorința mea este să pot învăța mult și să lucrez apoi, după ce voi termina facultatea, într-un astfel de laborator.

Mama urmărește cu atenție conversația lor. "Ce mare s-a făcut băiatul meu!" își zice ea plină de mîndrie. "Mi-e așa de drag să-l ascult!"

RETINETI:

a. (în) curînd + verb la viitor — (În) curînd se va deschide o expoziție tehnică.

   de curînd + verb la trecut — De curînd a avut loc congresul fizicienilor din România.

b. a fi mulțumit de ... — Nu sînt mulțumit de răspunsul tău.

   Nu sînt mulțumit de tine.

c. îmi vine greu să... = = mi-e greu să...

Îmi vine greu să răspund la această întrebare (=Mi-e greu să răspund la această întrebare).

d. { un anumit, o anumită + subst.sg.
anumiți, anumite + subst.pl.neart.

e. a deveni / a ajunge / a se face / a ieși } + subst.

Vrea să devină (să ajungă, să se facă, să iasă) profesor.

f. deocamdată

- Ți-ai terminat lucrarea de doctorat?
- Nu încă. Deocamdată am susținut numai referatele.

g. deja

Ei sînt mai mari ca noi; au ieșit deja profesori.

h. a urma { o facultate / o școală / un curs } = a frecventa { o facultate / o școală / un curs }

i. ceea ce

Ceea ce vrei tu este prea complicat (= Ce vrei tu este prea complicat).

Vorbește bine românește, ceea ce înseamnă că a învățat cu seriozitate.

j. de copil = din copilărie, de mic

k. a avea dreptate

l. a face să ... = a determina să... — Întîmplarea aceasta l-a făcut (=l-a determinat) să-şi schimbe părerea.

m. nu numai ... dar şi / nu numai ... ci şi — Nu numai chimia, dar şi fizica s-a dezvoltat rapid în secolul nostru.
Îmi place nu numai muzica, ci şi pictura.

n. tot — Eu am luat trusa de desen. Tot eu am luat şi aparatul de fotografiat.
Urmezi matematica sau chimia? Eu cred că tot chimia e mai interesantă.

o. a sta pe loc ≠ a progresa

p. plin (adj.) de
- bucurie
- tristeţe
- curaj
- entuziasm
- bunătate
- ură
- mîndrie...

r. mi-e drag — Mi-e drag oraşul natal.
Mi-e drag să mă întîlnesc cu prietenii din copilărie.

s. a urmări — Am urmărit cu atenţie expunerea profesorului.

GRAMATICĂ

I. FORME PRONOMINALE NEACCENTUATE: DATIV + ACUZATIV

1. PRONUME PERSONALE

ÎMI dă termosul.	MI-l dă [mil]
ÎȚI " "	ȚI-l " [ţil]
ÎI " "	I-l " [il]
NE " "	NI-l " [nil]
VĂ " "	VI-l " [vil]
LE " "	LI-l " [lil]

ÎMI aduce ochelarii.	MI-i aduce . [mii̯]
ÎȚI " "	ȚI-i " [ţii̯]
ÎI " "	I-i " [ii̯]
NE " "	NI-i " [nii̯]
VĂ " "	VI-i " [vii̯]
LE " "	(LI-i ") [lii̯]

ÎMI trimite revista.	MI-o trimite. [mi̯o]
ÎȚI " "	ȚI-o " [ţi̯o]
ÎI " "	I-o " [i̯o]
NE " "	NE-o " [ne̯o]
VĂ " "	V-o " [vo]
LE " "	LE-o " [le̯o]

ÎMI cere tichetele.	MI le cere.
ÎȚI " "	ȚI le "
ÎI " "	I le "
NE " "	NI le "
VĂ " "	VI le "
LE " "	(LI le ")

pron.D. + pron.Ac.

PRONUME PERSONAL NEACCENTUAT ÎN DATIV

	Dativ	Dativ(+ Acuzativ)
1	ÎMI	MI
2	ÎŢI	ŢI
3	ÎI	I
4	NE	NI, NE-
5	VĂ	VI, V-
6	LE	LI

2. PRONUME REFLEXIV + PERSONAL

ÎŞI aminteşte titlul. — ŞI-l aminteşte. [şil]

ÎŞI aminteşte munţii. — ŞI-i aminteşte. [şii̯]

ÎŞI aminteşte adresa. — ŞI-o aminteşte. [şi̯o]

ÎŞI aminteşte oraşele. — ŞI le aminteşte.

pron.refl. D.+ pron. pers. Ac.

PRONUME REFLEXIV NEACCENTUAT ÎN DATIV

	Dativ	Dativ (+ Acuzativ)
1	ÎMI	MI
2	ÎŢI	ŢI
3	ÎŞI	ŞI
4	NE	NI, NE-
5	VĂ	VI, V-
6	ÎŞI	ŞI

3. POZIȚIA PRONUMELOR FAȚĂ DE VERB

A. PRONUME + VERB

a. **Indicativ prezent**

(Nu) I-l trimite.

(Nu) ȘI-l amintește.

Indicativ viitor

(Nu) I-l va trimite.

(Nu) ȘI-l va aminti.

Imperativ plural, negativ

Nu MI-l trimiteți!

Nu VI-l amintiți!

(Nu) +	pron.pers.D. / pron.refl.D.	+ pron.pers. Ac. + verb

b. **Indicativ perfect compus**

(Nu) I l-a trimis.

(Nu) ȘI l-a amintit.

(Nu) +	pron.pers.D / pron.refl.D	+	l- / i- / le-	+ verb

(Nu) I-a trimis-o.

(Nu) ȘI-a amintit-o.

(Nu) +	pron.pers.D / pron.refl.D.	+ verb	+	- o	

c. Conjunctiv prezent

Poate să (nu) I-l aducă.

Poate să (nu) ȘI-l amintească.

SĂ(+Nu) +	pron.pers.D. / pron.refl.D.	+ pron.pers.Ac.+	verb

d. Indicativ viitor

(N-) O să I-l trimită. (N-) Are să I-l trimită.

(N-) O să ȘI-l amintească. (N-) Are să ȘI-l amintească.

(N-)	O / AM...	+ SĂ +	pron.pers.D. / pron.refl.D.	+ pron.pers.Ac.+	verb

B. VERB + PRONUME

Imperativ plural, afirmativ

Trimiteți-MI-l ! [trimíte-ți-mil]

Amintiți - V -o ! [amintí-ți-vo]

verb + < pron.pers.D. / pron.refl.D. > + pron. pers. Ac.

NOTĂ:

a. El îmi dă un termos.

b. El ÎMI dă termosul → EL MI-l dă.

pron.D. + verb + subst. cu art. hot. → pron.D. + pron. Ac + verb

c. Termosul MI-l dă.

subst. cu art. hot. + pron. D. + pron. Ac. + verb

d. ni-l   ni le   ne-o

vi-l   vi le   v-o

ni-i   le-o

vi-i

și-l   și le

și-i

și-o

EXERCIȚII

1.a. MODEL: Îmi povestește filmul. ‖ Mi-l povestește.

Îmi arată colecția de timbre.

Îmi repară frigiderul?

Îmi trimite banii.

Îmi aduce haina.

Îmi schimbă pantofii.

Îmi citește orarul.

Îmi cere casetofonul.

Îmi închide valiza.

b. MODEL: Îți povestește filmul. || Ți-l povestește.

c. MODEL: Îi povestește filmul. || I-l povestește.

2. MODEL: Îi dau acum ziarele. || I le dau acum.

Îți trimitem hainele prin poștă.

Îi scriu formulele pe un caiet.

Îmi notez ideile principale.

Îi dictează cifrele repede.

Îți spală rufele mîine.

Îmi admirați tablourile ?

Îți citim instrucțiunile de folosire.

Îi prescrie medicamentele.

3. MODEL: Îi trimite florile, || I le trimite.

Îi cos cămașa imediat.

Îți oferim trandafirii.

Îmi arată centrul orașului.

Îi curăță hainele.

Îmi aduce planșele.

Îți împrumutăm mașina de scris.

Îi dau biscuiții.

Îmi repară ceasul.

4.a. MODEL: I-l aduci? || (Da), i-l aduc.

I-o citești?

I-l dă?

I le cereți acum?

I-l recomandați?

I-o explică?

I le trimiți?

I-l arată?

I le păstrează?

b. MODEL : Mi-l aduci? ‖ (Da), ți-l aduc.

Mi-o citești?

Ți-l dă?

Mi-i cereți acum?

Mi-l recomandați?

Ți-o dăruiește?

Mi le trimiți?

Ți-l arată?

Ți le împrumută?

5. MODEL: Ne traduce textul. ‖ Ni-l traduce.

Vă păstrează ziarul.

Ne schimbă ochelarii.

Le admiră apartamentul.

Ne arată munții.

Vă recomandă medicamentul acesta.

Ne restituie banii.

Vă dă restul.

Le aduce strugurii.

6. MODEL: Le dă fotografia. ‖ Le-o dă.

Vă aprobă cererea.

Le fotografiază casa.

Ne aduce telegrama.

Le oferiți mașina.

Vă împrumută servieta.

Ne arată Universitatea.

Vă cerem nota de plată.

Le trimite diploma prin poştă.

7. MODEL: Ne vinde biletele. || Ni le vinde.

Vă las cheile la portar.

Ne arătaţi poşetele?

Vă aduc cumpărăturile.

Ne eliberează adeverinţele.

Ne rezervaţi locurile.

Vă comunicăm modificările.

Ne dă caietele.

Vă împrumut farfuriile.

8. MODEL: Ne cere permisul. || Ni-l cere.

Vă repară pantofii în trei zile.

Ne laşi mîncarea pe masă?

Vă arată parcurile.

Le plăteşte călătoria.

Vă înlocuieşte reşoul.

Ne cere lucrările.

Vă scrie imediat reţeta.

Ne aduce nasturii?

9. MODEL: I-l dai. || O să i-l dai.
Ai să i-l dai.

I-o trimiţi?

Mi-i păstrezi?

Mi le dictează.

Le-o cerem.

I le expediaţi.

Ne-o explică.

Ţi-o traduce.

Vi-l restituim.

1o.a. MODEL: O să-ţi trimit scrisorile. ‖ O să ţi le trimit.

O să-mi dea ceasul deşteptător.

O să-ţi aduc sandvişurile.

O să-i repari bicicleta?

O să-mi spună numărul de telefon.

O să-ţi arăt merii cînd înfloresc.

O să-i cerem peria de haine.

O să-i dăm biscuiţii.

O să-mi trimiţi fotografiile?

b. MODEL: O să ne cumperi ziarul? ‖ O să ni-l cumperi?

O să vă lucreze pantalonii repede.

O să ne arătaţi locuinţa?

O să ne facă reţetele.

O să le dăm oglinda aceea.

O să vă termine costumul.

O să ne repare ochelarii.

O să vă spargă veioza.

O să vă împrumut tacîmurile.

11. MODEL: Cînd vrei să-ţi dau magnetofonul? ‖ Cînd vrei să ţi-l dau?

Cînd vreţi să vă repar televizorul?

Cum vrei să-ţi fac prăjiturile?

De unde poate să ne cumpere culegerea de exerciţii?

Cînd poţi să-mi plantezi pomii?

Unde pot să vă las cererea?

Cînd vreţi să ne schimbaţi banii?

Cînd trebuie să-i înapoiez datoria?

Unde vrea să vă trimită lucrurile?

12. a . MODEL: Mi-ai adus rolfilmul? ‖ Mi l-ai adus?

I-am cerut radioul.

Mi-ați arătat fermele.

Ne-a adus brazii.

Ți-a oferit locul.

Ne-ați reparat ghetele?

V-a pătat costumul?

Ți-a dat înapoi banii?

I-au trimis hainele de vară.

b. MODEL: Ți-am scris adresa pe plic. ‖ Ți-am scris-o pe plic.

Mi-ai cusut rochia?

Le-ați dat înapoi servieta?

I-am vopsit mașina.

Ne-a adus mobila.

V-a trimis mapa?

Ți-a luat sacoșa.

Mi-au oferit lampa.

V-am pierdut scrisoarea.

13.a. MODEL: Regizorul își imaginează spectacolul. ‖ Regizorul și-l imaginează.

Îmi amintesc filmul.

Își închipuie munții acoperiți de zăpadă.

Îți aduci lucrurile aici?

Își spală rufele.

Ne facem bagajele.

Își împodobește locuința.

Vă parcați mașina aici.

Își zugrăvesc apartamentul.

b. MODEL: Regizorul nu-şi imaginează spectacolul. || Regizorul nu şi-l imaginează.

c. MODEL: Regizorul o să-şi imagineze spectacolul. || Regizorul o să şi-l imagineze.

d. MODEL: Şi-a imaginat spectacolul. || Şi l-a imaginat.

14. MODEL: Împrumutaţi-mi aspiratorul! || Împrumutaţi-mi-l!

Faceţi-mi nota de plată!
Daţi-i ibricul!
Trimiteţi-mi trandafirii acasă!
Schimbaţi-le perna!
Împrumutaţi-i ceştile de cafea.
Prezentaţi-ne părinţii!
Cumpăraţi-mi ziarele de azi!
Aduceţi-ne gustarea aici!

15. MODEL: Nu-mi puneţi pardesiul acolo! || Nu mi-l puneţi acolo.

Nu-i desfaceţi pachetul!
Nu-mi restituiţi banii acum!
Nu-i luaţi patinele!
Nu-mi trimiteţi cadoul prin poştă!
Nu-i daţi telegrama astăzi!
Nu ne aduceţi cafelele aici!
Nu-i schimbaţi ochelarii!
Nu le povestiţi piesa!

16. MODEL: Amintiţi-vă adresa! || Amintiţi-v-o!

Aranjaţi-vă paturile!
Luaţi-vă aparatul!

Faceți-vă tema!

Schimbați-vă orarul!

Nu vă vindeți mobila!

Nu vă aduceți colegii aici!

Nu vă pregătiți prînzul acum!

Nu vă despachetați lucrurile!

17. MODEL: Mi l-a rupt. ‖ Mi-a rupt caietul.

Ți-o va aduce mîine.

Încă nu ni l-au trimis.

De ce nu v-o restituie mai repede?

Cînd le-ai dat-o înapoi?

Cum o să vi-i expedieze?

Nu pot să ți le dau acum.

Citiți-i-le la cenaclul literar.

Nu li-l luați!

18. COMPOZIȚIE: Profesia mea.

LECŢIA 28

DISCUŢII DESPRE ORIGINEA LIMBII ROMÂNE

Profesorul Ion Dumitrescu constată cu satisfacţie că studenţii din seminarul său au început să vorbească bine româneşte. Într-o zi i-a felicitat pentru progresele pe care le-au făcut în însuşirea limbii române.

– Româna nu este o limbă prea grea pentru noi – observă un student din Franţa.

– Noi am făcut demult această remarcă – adaugă colegul lui de bancă, originar din Italia.

– E adevărat – confirmă cîţiva studenţi din America Latină. Fondul neologic al vocabularului românesc este aproape în întregime latino-romanic; putem zice chiar că e un vocabular internaţional. De aceea putem citi cu uşurinţă un ziar românesc de astăzi şi, în general, lucrări de ştiinţă sau de publicistică.

Profesorul intervine în discuţie:

– Româna este de origine latină ca şi franceza, italiana, spaniola, portugheza. Ştiţi că latina s-a impus aici, în Dacia, în această zonă a Carpaţilor şi a Dunării, încă de la începutul mileniului întîi al erei noastre. După războaiele de cucerire a Daciei, romanii care s-au stabilit aici s-au asimilat cu populaţia autohtonă, adică cu geto-dacii, care şi-au însuşit limba latină. Din acest amestec etnic, a rezultat poporul român. Componentele esenţiale ale limbii române, adică structura gramaticală şi vocabularul fundamental, sînt latine.

Prin evoluţia specifică a latinei din Dacia, timp de două milenii, se explică deosebirile dintre română şi limbile romanice din vestul Europei.

– Ce s-a păstrat din limba dacilor? Vă întreb pentru că ştiu că această limbă nu este cunoscută.

– Din nefericire, nu știm aproape nimic despre limba vorbită de acești strămoși ai noștri. Din cercetările îndelungate ale specialiștilor, rezultă încă că latina din Dacia a suferit o influență considerabilă din partea limbii geto-dacilor. În vocabular, cel puțin o sută de cuvinte provin din limba lor, iar dintre acestea aproximativ 35 sînt cuvinte foarte importante încă și astăzi.

– Ne puteți da cîteva exemple?

– Desigur: baltă, brad, brînză, a se bucura, barză, buză, copac, copil, gard, groapă, mal, pîrîu, scrum, sîmbure, strugure, vatră. Numeroase cuvinte moștenite de la geto-daci exprimă aspecte ale civilizației și culturii populare străvechi din această regiune a Europei.

– Influențele ulterioare au avut un rol important în ceea ce privește formarea individualității limbii române?

– Referitor la influențe, trebuie precizat că acestea nu au schimbat decît foarte puțin ceea ce este esențial pentru o limbă. De exemplu, influența slavă, care a fost destul de puternică și s-a exercitat spre sfîrșitul mileniului întîi, nu a modificat deloc gramatica limbii noastre. În vocabularul de bază al românei, cuvintele de proveniență slavă reprezintă doar 20%, pe cînd cuvintele latine depășesc 60%. Cuvintele de origine latină au o frecvență foarte mare, circulă pe tot teritoriul de limbă română și creează serii lungi de derivate, compuse, locuțiuni, expresii. Latinitatea limbii române este incontestabilă.

REȚINEȚI:

a. a face progrese în { cunoașterea / însușirea / rezolvarea...

b. a face o remarcă = a remarca

c. <u>în întregime</u> = <u>total</u>, <u>complet</u> — Cîmpul este <u>în întregime</u> (= <u>complet</u>) acoperit de zăpadă.

d. { <u>latino-romanic</u> — popoarele <u>latino-romanice</u>
<u>geto-dac(ic)</u>
<u>româno-francez</u> — dicționar <u>româno-francez</u>
<u>anglo-rus</u> ... }

e. <u>cu ușurință</u> = ușor — El citește <u>cu ușurință (= ușor)</u> textele românești.

<u>cu atenție</u> = atent — Ascultă explicația <u>cu atenție</u> (= <u>atent</u>).

<u>cu bucurie</u> = bucuros — I-am invitat <u>cu bucurie (= bucuros)</u> la noi.

f. { <u>deceniu</u>
<u>secol</u>
<u>mileniu</u> }

g. { <u>a asimila</u> — Nu poți <u>asimila</u> toate aceste cunoștințe.
<u>a se asimila cu</u>... — Romanii <u>s-au asimilat</u> <u>cu</u> dacii. }

h. <u>adică</u> — Cuceritorii Daciei, <u>adică</u> romanii, s-au stabilit pe acest teritoriu.

i. { <u>timp de</u> =
<u>vreme de</u> } — A absentat <u>timp de</u> trei săptămîni = A absentat trei săptămîni.

j. <u>din (ne) fericire</u>

k. { <u>cel puțin</u> (+ num.) = <u>minimum</u> — Trebuie să repetăm astăzi <u>cel puțin</u> zece lecții.
<u>cel mult</u> (+ num.) = <u>maximum</u> — Putem învăța <u>cel mult</u> douăzeci de cuvinte noi pe zi. }

l. în (ceea) ce priveşte ... =
referitor la ...

m. { aproximativ / circa / aproape / cam } A stat în Venezuela aproximativ (= circa, aproape, cam) doi ani.

n. trebuie + part.invar.+ că = trebuie + conj. — Trebuie spus că nu ne interesează = Trebuie să spunem că nu ne interesează.

trebuie + part.var.+ subst. — Trebuie adăugate şi aceste cuvinte.

GRAMATICĂ

I. ADJECTIV POSESIV, pers. 3

1. El are un frate. | Fratele SĂU e inginer.
Ea are un frate. | Fratele SĂU e inginer.

El are doi fraţi. | Fraţii SĂI sînt ingineri.
Ea are doi fraţi. | Fraţii SĂI sînt ingineri.

El are o soră. | Sora SA e profesoară.
Ea are o soră. | Sora SA e profesoară.

El are două surori. | Surorile SALE sînt profesoare.
Ea are două surori. | Surorile SALE sînt profesoare.

	m.	n.	f.
sg.	SĂU		SA
pl.	SĂI	SALE	

2. EXPRIMAREA POSESIEI. PERS. 3, 6 CU REFERIRE LA NOMINATIV

El are un coleg.	Colegul lui (său) este francez.
El are cîţiva colegi.	Colegii lui (săi) sînt francezi.
El are o colegă.	Colega lui (sa) este străină.
El are cîteva colege.	Colegele lui (sale) sînt străine.
Ea are un coleg.	Colegul ei (său) este francez.
Ea are cîţiva colegi.	Colegii ei (săi) sînt francezi.
Ea are o colegă.	Colega ei (sa) este străină.
Ea are cîteva colege.	Colegele ei (sale) sînt străine.
Ei au un coleg.	Colegul lor e german.
Ei au cîţiva colegi.	Colegii lor sînt germani.
Ei au o colegă.	Colega lor este italiancă.
Ei au cîteva colege.	Colegele lor sînt italience.
Ele au un coleg.	Colegul lor e german.
Ele au cîţiva colegi.	Colegii lor sînt germani.
Ele au o colegă.	Colega lor este italiancă.
Ele au cîteva colege.	Colegele lor sînt italience.

NOTĂ :

limbă vorbită: haina, hainele { lui / ei / lor }

limbă scrisă: referatul său
ideea sa
articolele sale

II. ARTICOL GENITIVAL (POSESIV)

1. ARTICOL GENITIVAL

	singular	plural
masculin		
	În curte e un copil.	În curte sînt doi copii.
	Copilul e AL vecinilor.	Copiii sînt AI vecinilor.
neutru		
	Pe masă este un stilou.	Pe masă sînt niște stilouri.
	Stiloul este AL studentei.	Stilourile sînt ALE studentei.
feminin		
	Pe birou se află o carte.	Pe birou se află niște cărți.
	Cartea este A profesorului.	Cărțile sînt ALE profesorului.

	m.	n.	f.
sg.	AL		A
pl.	AI	ALE	

NOTĂ:

a. Acord:

copil AL { vecinului, vecinilor, vecinei, vecinelor

copii AI { vecinului, vecinilor, vecinei, vecinelor

soră A { vecinului, vecinilor, vecinei, vecinelor

surori ALE { vecinului, vecinilor, vecinei, vecinelor

		Articol hotărît enclitic	Articol genitival (posesiv)
m.	sg.	- L	AL
	pl.	- I	AI
f.	sg.	- A	A
	pl.	- LE	ALE

2. FOLOSIREA SUBSTANTIVULUI CU ARTICOL GENITIVAL

a. A venit prietenul bunicului (lui).

M-am întîlnit cu colega Irinei (ei).

Repertoriul teatrelor e vechi.

Am vizitat sălile institutului.

A venit un prieten AL bunicului (AL lui).

M-am întîlnit cu o colegă A Irinei (A ei).

Acest repertoriu AL teatrelor e vechi.

Am vizitat cîteva săli ALE institutului.

subst.cu art.hot.+ < subst.G. / pron.G.

subst.fără art.+art.genit.+ < subst.G. / pron.G.

b. Laboratorul acesta AL institutului e bine dotat.

Am vizitat laboratorul nou AL institutului.

Vorbiți-mi despre laboratorul acela nou AL institutului!

Am văzut o fotografie în culori A Mariei (A ei).

Au citit cîteva poezii vechi ALE lui Dan. (ALE lui).

subst. < cu art.hot. / fără art. + determinant + art. genit. + < subst.G. / pron.G.

c. Mîine începe vacanţa elevilor şi A studenţilor (A lor).
Am văzut biroul Mariei şi AL colegei ei (AL ei).

subst.cu art.hot. + subst.G.+ art.genit. + < subst.G. / pron.G.

d. Maşina este A lui Adrian (A lui).

Aceste lucrări sînt ALE studenţilor străini (ALE lor).

Pardesiul acesta este AL Anei. Acela este AL Doinei (AL ei).

Pantofii aceştia sînt AI Elenei (AI ei).

subst. / pron. > + A FI + art. genit. + < subst. G. / pron. G.

NOTĂ:

a. Eu iau valiza Ioanei, tu o iei pe a Mariei (a ei, a acesteia ...)

ÎL, ÎI / O, LE } + PE + art. genit. + < subst.G. / pron. G.

b. Pe vărul lui Mircea îl cunosc, pe al lui Victor (pe al lui, pe al acestuia...)nu-l cunosc.

PE + art. genit. + < subst.G. / pron.G. + { ÎL, ÎI / O , LE

III. PRONUME POSESIV

1. singular | plural

masculin

singular	plural
Fratele tău e elev; AL MEU e student.	Fraţii tăi sînt elevi; AI MEI sînt studenţi.

neutru

Covorul tău e vechi; AL MEU e nou. | Covoarele tale sînt vechi; ALE MELE sînt noi.

feminin

Rochia ta e albă; A MEA e roşie. | Rochiile tale sînt albe; ALE MELE sînt roşii.

Pers. / Art.pos.	1	2	3	4	5	6
AL	MEU	TĂU	SĂU	NOSTRU	VOSTRU	-
AI	MEI	TĂI	SĂI	NOŞTRI	VOŞTRI	-
A	MEA	TA	SA	NOASTRĂ	VOASTRĂ	-
ALE	MELE	TALE	SALE	NOASTRE	VOASTRE	-

AL, AI / A, ALE } + adj. posesiv ——→ pron.posesiv

2. FOLOSIREA ARTICOLULUI POSESIV

a. Cartea mea e pe birou. | O carte A mea e pe birou.

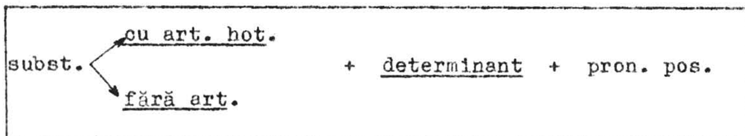
A citit versurile tale. | A citit cîteva versuri ALE tale.

subst.cu art.hot.+adj.pos. | subst.fără art.+ art.genit.+ + pron.pos.

b. Haina aceasta A mea nu e prea veche.

M-am plimbat prin livada aceea frumoasă A voastră.

S-a întîlnit cu un văr mai tînăr AL său.

c. Aceasta este camera ta și A mea.

S-a întîlnit cu nepotul său și cu AL meu.

subst. cu art. hot. + adj. pos. + pron.pos.

d. Apartamentul nu este AL meu.

Ideea aceasta a fost A voastră?

subst. + A FI + pron. pos.

NOTĂ:

a. Eu citesc poezia ta, tu o citești pe a mea.

N-a luat geamantanul tău, l-a luat pe al meu.

ÎL , ÎI O , LE	+ PE + pron. posesiv

b. Îi cunoşti numai pe profesorii tăi, pe ai noştri nu-i cunoşti.

Au luat numai cărţile lor, iar pe ale noastre le-au lăsat aici.

PE + pron. posesiv +	{	ÎL, ÎI O, LE

IV. DE PARTITIV

Limbă vorbită

Am petrecut Anul nou cu prieteni de-ai mei.

Un coleg de-al vecinului (de-al lui) a ajuns profesor.

Am citit cîteva (nişte) poezii de-ale tale.

Au ascultat multe discuri de-ale ei.

O să colaboreze cu trei colegi de-ai săi.

DE + art. genit. (pos.) +	{	subst.G. pron.pers.G. pron.posesiv

NOTĂ:

a. un, o
nişte, cîţiva
doi, trei...
mulţi, puţini } + subst. fără art.hot. + + DE

b. M-am întîlnit cu doi (cîţiva, mulţi, puţini) dintre prietenii mei. = M-am întîlnit cu doi (cîţiva, mulţi, puţini) prieteni de-ai mei.

V. PRONUME INTEROGATIV - RELATIV : CINE

CAZUL GENITIV

1. INTEROGATIV

În curte a intrat un cîine.
Al CUI este (cîinele)?

În parc se joacă niște copii.
Ai CUI sînt (copiii)?

Pe masă este o vază.
A CUI este (vaza)?

El a adus cîteva reviste.
Ale CUI sînt (revistele)?

al, ai a, ale	+ CUI

2. RELATIV

- Al cui este paltonul din cuier?

M-a întrebat al cui este paltonul din cuier.

- A cui este cartea de pe birou?

Nu știu a cui este cartea de pe birou.

pron.interog. ——→ pron.relativ

NOTĂ:

Dativ	Genitiv
- Cui vrei să trimiți vederi?	- Al cui e cîinele?
- Cui i-a scris?	- A cui este pălăria aceea?

EXERCITII

1. MODEL: Victor o așteaptă pe sora ... || Victor o așteaptă pe sora sa.

Virgil se plimbă cu prietenul...

Doina nu le-a scris încă părinților...

Rodica a primit un cadou de la verișoara...

În curînd, Paul o să se mute în apartamentul...

Maria nu mi-a vorbit despre planurile ...

Aurel ți-a împrumutat patinele....?

Valentina a vizitat-o pe mătușa...

Lui Dragoș îi place să stea de vorbă cu bunicul...

2. MODEL: Radu îl vede pe bunicul lui în parc. || Radu îl vede pe bunicul său în parc.

Paul ne-a prezentat referatul lui.

Camelia spune că teza ei va fi gata peste o lună.

Profesorul a vorbit despre proiectele lui.

Inginerul Georgescu e mulțumit de colaborarea cu colegii lui.

Tudor nu crede că părerea lui e greșită.

Lucia vrea să ne arate apartamentul ei.

Mircea nu mai locuiește cu familia lui.

Marin a plecat cu colegul lui la munte.

3. MODEL: Au ascultat conferința ziaristului. || Au ascultat o conferință a ziaristului.

O să vedem desenele Marianei.

O să viziteze muzeele orașului.

Vor să asiste la lecţia profesorului Dumitrescu.

S-au întîlnit cu verii unui coleg.

A sosit fratele lui Ion.

Am luat creionul lui Radu.

Astăzi apare cartea unui scriitor tînăr.

Am citit studiile unor lingvişti români.

4.a. MODEL: Ai citit cartea Mariei? || Ai citit cartea aceasta (aceea) a Mariei?

A apărut articolul lui Tudor?

Au vrut să vadă piesa lui I.L. Caragiale.

Tablourile Anei sînt frumoase.

Aţi vizitat laboratorul institutului?

Ai văzut sala Teatrului Naţional?

Unde ai pus medicamentul bunicului?

A răspuns la scrisorile mamei lui?

Unde s-au mutat prietenii fratelui tău?

b. MODEL: Ai citit cartea Mariei? || Ai citit această (acea) carte a Mariei?

5. MODEL: Studentul are un creion negru. || Creionul negru este al studentului.

Emilia are bluze noi.

Muncitorii au halate albastre.

Ionel are un album.

Inginerul are o servietă maro.

Nicuşor are o minge de fotbal.

Ştefan are nişte pantofi noi.

Vlad are un cîine de rasă.

Colegul meu are un tablou de valoare.

6. <u>MODEL</u>: Pe masă se află un dicţionar. ‖ Dicţionarul este al unui profesor.

‖ Dicţionarul este al profesorului nostru.

În bibliotecă sînt mii de cărţi.

Lîngă intrare este o maşină.

Pe perete se află un tablou.

În album sînt fotografii.

Lîngă teatru se află o clădire înaltă.

În sertar sînt nişte bani.

În grădină sînt cîţiva copii.

În curte este o bicicletă.

7. <u>MODEL</u>:

Cartea	este	al	meu	Cartea este a sa.
	sînt	ai...	tău	
			său...	

Biletele	este	al	meu
Radioul	sînt	ai	tău
Ochelarii		a	său
Mănuşile		ale	nostru
Balonzaidul			vostru
Canadiana			
Papucii			
Cuţitul			

8. <u>MODEL</u>: Colegul meu e străin, ... tău e român. || Colegul meu e străin, <u>al</u> tău e român.

Maşina ta e albă, ... lui e galbenă.
Copiii tăi sînt elevi, ... ei sînt studenţi.
Apartamentul nostru e mare, ... vostru e mai mic.
Fraţii noştri sînt ingineri, ... lor sînt tehnicieni.
Profesoara lor e din Bucureşti, ... noastră e din provincie.
Referatele tale sînt lungi, ... mele sînt mai scurte.
Părinţii ei au plecat la munte, ... tăi au plecat la mare.
Paltonul lui e negru, ... ei e gri.

9. <u>MODEL</u>: - Acesta este <u>copilul tău</u>? || - Da, e <u>al meu</u>.

Aceasta este <u>camera ei</u>?
Acestea sînt <u>valizele voastre</u>?
Aceştia sînt <u>banii dumneavoastră</u>?
Acela e <u>ceasul lui</u>?
Acestea sînt <u>lucrurile ei</u>?
Aceia sînt <u>prietenii tăi</u>?
Acesta este <u>fiul lor</u>?
Aceea este <u>casa ta</u>?

10. <u>MODEL</u>: Îti împrumut <u>cartea mea</u>. || Îţi împrumut <u>o carte de-a mea</u>.

Vreau să vorbesc cu <u>colegii mei</u>.
Poţi să-i împrumuţi <u>cuţitul tău</u>?
Ei lucrează în <u>laboratorul nostru</u>.
Mi-a vorbit desprea <u>ideea lui</u>.
În vacanţă puteţi să le cedaţi <u>camera voastră</u>?
Trebuie să studiem <u>articolele dumneavoastră</u>.
I-a dăruit <u>albumul ei</u>.
Ne-a prezentat <u>lucrarea lor</u>.

11. <u>MODEL</u>: Acesta este scaunul meu, acela e ...	Acesta este scaunul meu, acela e <u>al ei</u> (<u>al tău</u>...)

Aceasta este camera mea, aceea e...
Aceştia sînt bunicii lui, aceia sînt ...
Acesta este tatăl ei, acela e...
Acestea sînt laboratoarele noastre, acelea sînt ...
Acesta este puloverul lui, acela e...
Acestea sînt schiţele tale, acelea sînt...
Aceştia sînt trandafirii dumneavoastră, aceia sînt...
Acesta este apartamentul vostru, acela e...

12. <u>MODEL</u>: Nu citesc lucrarea ta, o citesc ...	Nu citesc lucrarea ta, <u>o</u> citesc <u>pe a mea</u>.

Nu-i caută pe prietenii lui, ... caută ...
N-o să rezolvăm problemele voastre, o să ... rezolvăm ...
Nu citeşte referatul său, ... citeşte ...
Nu despachetaţi coletele noastre, despachetaţi... ...!
Să nu ia valiza dumneavoastră, s-...ia ...!
N-am rupt cuţitul tău, ... am rupt ...
N-am corectat tezele lor, ... am corectat...
N-a luat pardesiul ei, ... a luat ...

13. <u>MODEL</u>: ... cui este stiloul acesta?	<u>Al</u> cui este stiloul acesta?

. . . cui este scrisoarea de pe birou?
. . . cui sînt pantofii aceia negri?
. . . cui sînt ziarele?
. . . cui este cîinele?
. . . cui sînt mănuşile maro?
. . . cui este fularul din cuier?
. . . cui sînt biscuiţii de pe farfurie?
. . . cui este portretul acesta?

14. MODEL: Pe masă este o cheie. || A cui este (cheia)?

În dulap sînt cîteva batiste.

După ușă este o valiză.

În cuier sînt două balonzaide.

În geantă sînt niște bani.

Sub album este un pix.

Pe birou e un magnetofon.

La intrare este o mașină gri.

Lîngă picup e un disc nou.

15. MODEL: Al cui e creionul? || Nu știu al cui e creionul.

A cui a fost ideea aceasta?

Al cui este magnetofonul?

A cui este camera aceea?

Ai cui sînt papucii roșii?

Ale cui sînt farfuriile de pe masă?

Ai cui sînt banii din sertar?

Al cui este copilul care se joacă în grădină?

Ale cui sînt timbrele din clasorul acesta?

16. MODEL: Trebuie să-i scriu mamei. || Cui trebuie să scrii?

Apartamentul este al lui Vlad. || Al cui este apartamentul?

Anișoara le-a trimis fraților săi o telegramă.

Oglinda aceasta este a surorii mele.

Costumul este al unui coleg.

I-am împrumutat vărului tău un geamantan.

O să-i aduci Luciei notițele tale?

Le-am vorbit Dorinei și fraților ei despre originea limbii române.

Ghetele sînt <u>ale lui</u>.

Pantofii sînt <u>ai lui Viorel</u>.

17. <u>COMPOZIȚIE</u>: <u>Limba mea maternă</u>.

LECŢIA 29

RECAPITULARE

I. "Caracterul esenţial popular ce stă la baza românei şi evoluţia ulterioară a limbii, în aceeaşi direcţie, constituie trăsătura caracteristică a limbii române, singura supravieţuitoare a latinei vorbite odinioară în Peninsula Balcanică şi în provinciile dunărene ale Imperiului roman".

(Al.Rosetti, Istoria limbii române, 1978, p. 199)

"Perspectiva istorică a faptelor de limbă ne duce la concluzia că limba română este limba latină vorbită în mod neîntrerupt pe teritoriul ţării noastre din momentul romanizării şi pînă azi. Continuitatea este esenţială în această materie: limba latină a fost transmisă din tată în fiu sau de la o generaţie la alta".

(Id., p.6o7)

"Omogenitatea socială a poporului român timp de secole a avut drept consecinţă o unitate izbitoare a limbii sale".

(Sextil Puşcariu, Cercetări şi studii, 1974, p.465).

x

II. 1. Timpul

a. an	b. ceas, oră,	c. anotimp	d. lună
deceniu	minut	sezon	ianuarie
secol,veac	secundă	primăvară	februarie
mileniu	clipă	vară	martie
epocă	moment	toamnă	aprilie
etapă		iarnă	mai
perioadă		astă-iarnă	iunie

timp, vreme

la vară

primăvara viitoare

toamna trecută

iulie

august

septembrie

octombrie

noiembrie

decembrie

e. săptămînă

zi

zi de lucru

zi de sărbătoare

zi de odihnă

luni

marţi

miercuri

joi

vineri

sîmbătă

duminică

f. întîi ianuarie

două iunie

douăsprezece august

douăzeci şi unu mai

douăzeci şi două decembrie

g. azi, astăzi

ieri

alaltăieri

mîine

poimîne

h. dimineaţă

azi-dimineaţă

ieri-dimineaţă

mîine dimineaţă

în zori

în zorii zilei

spre dimineaţă

la răsăritul soarelui

la prînz, la amiază

după prînz, după-amiază, după-masă

înainte de prînz, înainte de amiază

seară

aseară

ieri-seară

deseară

în amurg

pe seară

pe înserat(e)

la apusul soarelui

astă-seară	spre seară
mîine seară	

noapte
astă-noapte
azi-noapte
la noapte
la miezul-nopţii

i.	acum	(în)totdeauna
	atunci	mereu
	cîndva	uneori
	odată	rareori
	odinioară	
	altădată	
	niciodată	

2. <u>Notă de jurnal</u>

E zi de sărbătoare. După o săptămînă de muncă, mă aşez din nou la masa de lucru să-mi notez impresiile în jurnalul meu. Se împlineşte astăzi un an de cînd mă aflu în România. Parcă a fost ieri, cînd am sosit în Bucureşti! Săptămînile şi lunile au trecut pe nesimţite. Îmi dau seama însă că pentru mine timpul n-a trecut în zadar. Am învăţat binişor româneşte, am ascultat prelegeri numeroase privitoare la istoria, cultura şi civilizaţia poporului român. Mi-am făcut prieteni printre colegii români, cu care am mers, aproape săptămînal, la teatru şi la concerte. Am călătorit prin ţară în toate anotimpurile. Astă-vară am fost la Marea Neagră, iar în octombrie am vizitat viile din Dobrogea. Anul trecut, în mai, am făcut o excursie în nordul Moldovei. N-am să uit niciodată arhitectura şi pictura mănăstirilor din acea parte a ţării.

Astă-primăvară am fost cu niște prieteni într-un sat de lîngă Pitești ca să cunosc mai bine munca agricultorilor. Am văzut multe orașe și sate, cu sute și mii de construcții noi. Am cunoscut foarte mulți oameni, am admirat munca lor în fabrici, pe ogoare, în școli și m-am convins că românii sînt un popor harnic și iubitor de pace, un popor mîndru de existența lui în istorie, de o înțelepciune rară și un optimism molipsitor.

3. COMPOZIȚIE: Cum mi-am petrecut timpul în România.

EXERCIȚII

1.a. MODEL: El repară mașina. Tu... aduci trusa de chei. || Tu îi aduci trusa de chei.

Tu ai nevoie de un antinevralgic. Maria ... aduce o pastilă.
Elevii n-au înțeles prea bine. Profesorul ... explică din nou.
Azi e ziua verișoarei mele. ... oferim un cadou scump.
Mama se joacă cu copilul. Copilul ... zîmbește.
Ospătarul aduce nota de plată. Radu ... dă banii.
Voi vreți să beți vin. Eu ... torn în pahare.
Eu și fratele meu sîntem răciți. Mama ... face un ceai.
Eu vreau să mănînc. Sora mea ... încălzește mîncarea.

b. Tu îi aduci trusa de chei. || Tu nu-i aduci trusa de chei.
c. Tu îi aduci trusa de chei. || Tu o să-i aduci trusa de chei.
d. Tu îi aduci trusa de chei. || Tu vrei să-i aduci trusa de chei.
e. Tu îi aduci trusa de chei. || Tu i-ai adus trusa de chei.

2. MODEL: Nu am cerneală. Cumpărați... cerneală! || Cumpărați-mi cerneală!

Are nevoie de chibrituri. Dați ... chibriturile voastre!

Le trebuie cîteva cești de cafea. Aduceți ... șase cești!

Nu avem fructe. Trimiteți ... niște fructe.

Îmi trebuie puțină gheață. Scoateți ... cîteva cuburi din frigider!

Nu are permis de intrare la Biblioteca Academiei. Eliberați ... un permis!

Nu avem telefon. Instalați ... mai repede un telefon!

Le trebuie cearșafuri curate. Schimbați ... cearșafurile!

Nu mai am zahăr. Cumpărați ... un kg. de zahăr!

3. MODEL: Vă rog să-mi spuneți titlul cărții!	Spuneți-mi, vă rog, titlul cărții!

Vă rog să-mi alegeți dumneavoastră florile!

Vă rog să ne serviți masa în grădină!

Vă rog să-i aduceți o sticlă de bere!

Vă rugăm să ne arătați drumul spre cabană!

Vă rog să-mi permiteți să fumez!

Vă rog să le spuneți să nu mă aștepte!

Vă rugăm să ne dați acum rețeta!

Vă rog să-mi schimbați broasca la ușă!

4. MODEL: ... creionul, nu ... pixul!	a da	Dați-mi creionul, nu-mi dați pixul!

... cartea de chimie, nu ... cartea de fizică!	a aduce
... poezia aceea, nu ... poezia aceasta!	a citi
... astăzi, nu ... mîine!	a telefona
... problema acum, nu ... după curs!	a explica
... pantofii negri, nu ... pantofii albi!	a repara
... apartamentul din dreapta, nu ... apartamentul din stînga!	a arăta

... notițele, nu ... dicționarul!	a cere
... în vază trandafiri, nu ... garoafe!	a pune

5. <u>MODEL</u>: ... îmi trebuie o veioză, iar... (îți trebuie) un fier de călcat.	<u>Mie</u> îmi trebuie o veioză, iar <u>ție</u> (îți trebuie) un fier de călcat.

... ne-a trimis o telegramă, iar ... (v-a trimis) felicitări.

... le aduceți cornuri cu unt, iar ... (ne aduceți) plăcintă.

... îi vorbești englezește și ... (îmi vorbești) românește.

... îți oferim un album și ... (îi oferim) un disc.

... v-am arătat fotografiile, iar ... (le-am arătat) și timbrele.

... o să-mi aducă prăjituri și ... (o să-ți aducă) alune.

... le-a făcut cafea și ... (mi-a făcut) ceai.

... o să vă cînte acum, ... (o să le cînte) deseară.

6. <u>MODEL</u>: ... i-a cumpărat stiloul, nu ...	<u>Lui</u> i-a cumpărat stiloul, nu <u>ție</u>.

... mi-a adus florile, nu ...

... ți-a telefonat, nu ...

... ne-au cerut explicații, nu ...

... o să le dea mașina, nu ...

... îi vom trimite ia cumpărată, nu ...

... o să vă povestesc întîmplarea aceea, nu ...

... ți-am pregătit camera, nu ...

... ne-a spus să venim, nu ...

7. <u>MODEL</u>: ... ți-a arătat apartamentul?	– <u>Ție</u> ți-a arătat apartamentul? – Da <u>mie</u>.(Nu, nu <u>mie</u>).

... i-au adus bomboanele?

... o să ne corecteze după-amiază proiectele?

... mi-ai telefonat?

... v-a adresat cererea?

... le-aţi cerut părerea?

... vor să-ţi vîndă tabloul?

... le cereţi scuze?

... i-ai pregătit sandvişurile acestea?

8. <u>MODEL</u>:

Mie, ţie ...	dar iar...	mie ţie...	Ţie ţi-am adus umbrela, iar lui ochelarii.
Numai			Numai nouă ne-a plăcut grădina.

mie ţie...	dar iar şi	mie ţie lui
	nici	ei
	şi numai doar chiar	nouă vouă lor
	datorită mulţumi- tă	

9.a. MODEL: Arătaţi doctorului radiografia?

Îi arătaţi doctorului radiografia?
Îi arătaţi lui radiografia?
Îi arătaţi radiografia?

Ai ajutat mamei să facă cumpărături?
O să arătăm fratelui tău planul casei.
N-aţi scris cumnatelor voastre.
Am cerut ajutor vecinilor.
N-ai răspuns mătuşii tale la scrisoare.
O să citească nepoţilor un basm.
Cumpăr fiului meu o minge de fotbal.
A dăruit nepoatelor sale un picup.

b. MODEL: Arătaţi doctorului radiografia.

Doctorului îi arătaţi radiografia.
Lui îi arătaţi radiografia.

lo.a. MODEL:

mi-e	frig
ţi-e...	sete
	dor...

Mi-e dor de oraşul meu natal.
Dacă ţi-e frig, să te îmbraci cu paltonul.

mi-e	foame
ţi-e	sete
i-e	cald
ne e	frig
vă e	somn
le e	bine
	rău

greu uşor lene	să
dor poftă ruşine	să de
teamă frică	că să de

b. <u>MODEL</u>: | îmi
îţi... | trebuie
place | Mie <u>îmi place</u> muzica, iar lui pictura.

îmi îţi îi ne	trebuie place plac	
vă le	vine vin	bine rău

c. <u>MODEL</u>: | îmi
îţi... | place | să | Totodeauna <u>i-a plăcut</u> să danseze.

îmi	place		
îţi îi	pare	bine rău	că
ne vă le	vine stă		cu

11. <u>MODEL</u>:

Nouă	ne	a lăudat profesorul	Nouă ne-a răspuns la întrebare.
Pe voi	v-	a răspuns la întrebare	Pe voi v-a lăudat profesorul.

Nouă	ne	spune glume
Vouă	vă	ceartă mama
Pe noi	v-	au adus flori
Pe voi		telefonează mîine
		aşteaptă la aeroport
		cunosc de mult
		au cerut tacîmurile
		conduce la gară

Lor	le	dă mîine răspunsul
Pe ele		am căutat după ora trei
		ai întîlnit la cantină
		aţi rezervat locuri la acceleratul de Baia-Mare
		a ajutat întotdeauna
		ai adus veioza aceasta
		vedem la vară
		cunoaştem mai bine

Lui	îi	am însoţit pînă la metrou
Ei	i-	aţi vizitat în fiecare duminică
Pe ei		trimitem un buchet de flori
		au împrumutat radiatorul azi-dimineaţă
		aţi comunicat hotărîrea voastră
		am rugat să nu plece
		a trimis la specializare
		am spus să mai aştepte puţin

12. a. MODEL: ... cumpăr bilete de tren. || Îmi cumpăr bilete de tren.

... iau un batic de la "Romarta".

... aminteşi filmul "Dacii"?

... dă seama că a greşit.

... facem bagajele după-masă.

... lăsaţi hainele la garderobă.

... pregătesc un ceai fierbinte.

... aduc aminte de tine.

... luaţi rămas bun de la prieteni.

b. MODEL: Îmi cumpăr bilete de tren. || Nu-mi cumpăr bilete de tren.

c. MODEL: Îmi cumpăr bilete de tren. || O să-mi cumpăr bilete de tren.

d. MODEL: Îmi cumpăr bilete de tren. || Îmi voi cumpăra bilete de tren.

e. MODEL: Îmi cumpăr bilete de tren. || Mi-am cumpărat bilete de tren.

13. a. MODEL: Eugenia a cumpărat pentru mine două cărţi. || Eugenia mi-a cumpărat două cărţi.

O să las pentru el pachetul la portar.

Ei păstrează pentru mine un loc în faţă.

Ştefan aduce un pahar de bere pentru Sandu.

Aţi tradus pentru noi textul în engleză?

Facem pentru ei o schiţă a oraşului.

Va pune pentru tine un disc nou.

Pregătim pentru voi aşternuturi curate.

Ai luat pentru ei nişte cărţi de la bibliotecă.

b. MODEL: Eugenia mi-a cumpărat două cărţi. || Eugenia şi-a cumpărat două cărţi.

14. <u>MODEL</u>: a-şi aminti ‖ Nu-mi amintesc formula gazului metan.

a-şi aminti

a-şi aduce aminte

a-şi închipui

a-şi imagina

a-şi aminti a-şi aduce aminte a-şi da seama	de
a-şi aminti a-şi aduce aminte a-şi închipui a-şi imagina a-şi da seama	că

15. a. MODEL: - <u>Îmi</u> arăţi <u>desenele</u> tale ? ‖ - <u>Ţi</u> <u>le</u> arăt.

- <u>Îmi</u> împrumuţi <u>casetele</u> ?
- <u>Îţi</u> repară <u>ceasul</u> ?
- <u>Îi</u> admite <u>cererea</u> ?
- <u>Îmi</u> trimite <u>ochelarii</u>?
- <u>Îi</u> ceri <u>maşina</u>?
- <u>Îţi</u> aeriseşte <u>camera</u>?
- <u>Îmi</u> coşi <u>nasturele</u> ?
- <u>Îţi</u> face <u>fotografiile</u> pînă mîine ?

b. <u>MODEL</u>: Ţi le arăt. ‖ Ţi le voi arăta.

16. a. MODEL: - Ne dați cheile? | - Vi le dăm.

Ne pregătești cartofii?

Vă vinde casetofonul acum?

Le cere bonul de masă?

Vă arată grădina lor?

Ne dai ceștile?

Le aduc friptura?

Ne cîntați melodiile acelea?

Vă face pantofii la timp?

b. MODEL: Vi le dăm. | Vi le vom da.

17.a. MODEL: - O să mi-l dai? | - O să ți-l dau.

O să mi-o împrumuți?

O să ți-i dea?

O să i-l arătați?

O să ni le trimiteți?

O să vi-l ceară?

O să mi-i schimbați?

O să ți le deseneze?

O să le-o citești?

b. MODEL: O să ți-l dau. | O să-ți dau casetofonul.

18. a. MODEL: - Mi-a trimis revista? | - Ți-a trimis-o.

Ți-a pregătit mîncarea?

I-ai aranjat perdeaua?

Mi-au instalat televizorul?

Ţi-au adus strugurii?

Mi-au spălat paharele?

Ţi-a arătat satul lui?

I-ai luat ţigările?

Mi-aţi schimbat roata?

b. MODEL: – V-a stricat umbrela? ‖ – Ne-a stricat-o.

Ne-a cerut aspiratorul?

V-au lăsat hărţile?

Le-aţi dat brăţara?

Ne-a adus banii?

Le-aţi transmis urarea noastră?

V-au admirat covorul?

Ne-aţi schimbat lentilele?

V-a spart oglinda?

19. MODEL: – Nu le-a plătit călătoria? ‖ – Ba da, le-a plătit-o.

Nu mi-aţi văzut ochelarii?

Nu v-au cunoscut familia?

Nu i-ai pregătit salata?

Nu i-aţi cules fructele?

Nu ţi-a trimis banii?

Nu ne-aţi vizitat ferma?

Nu mi-ai aruncat ambalajul?

Nu le-ați adus farfuriile?

2o. MODEL: Cînd îmi prezinți familia? ‖ Cînd mi-o prezinți?

De ce nu ne-ai transmis urările?

Cînd i-a spălat perdelele?

Unde mi-ai pus fierul de călcat?

Cum o să-ți trimită mobila?

Pentru ce v-au lăsat banii?

De ce le-a închis ușa?

Unde mi-ați ascuns țigările?

De ce nu-ți faci patul?

21.a. MODEL: Dați-mi-l! ‖ Dați-mi costumul!

Cereți-i-l!

Spuneți-ne-o!

Aduceți-ni-le!

Vindeți-ni-l!

Schimbați-mi-i!

Povestiți-mi-le!

Oferiți-i-o!

Explicați-ne-o!

b. MODEL: Dați-mi-l ! ‖ Nu mi-l dați !

22. MODEL: Copiii mei au plecat înainte de masă. ‖ Mi-au plecat copiii înainte de masă.

Prietenii voștri au venit.

Cercelul ei a căzut din ureche.

Verişoara ta s-a îmbolnăvit?

Părinţii voştri trăiesc?

Fiul lui se căsătoreşte.

Bunicul vostru a murit?

Copiii lor au intrat la facultate.

Cîinele nostru a fugit din curte.

23. MODEL: Astăzi îţi soseşte soţul? || Astăzi soseşte soţul tău?

De ce îţi pleacă prietenii?

Am observat că îmi lipsesc banii.

E supărat pentru că nu i-au reuşit copiii la concurs.

Dacă nu-ţi vine fratele, te însoţesc eu la gară.

Mîine ne sosesc rudele.

Sînt bucuroşi pentru că li se însoară băiatul.

Unde vi s-au mutat vecinii?

Cînd ţi s-a schimbat numărul de telefon?

24. MODEL: Am lecţii puţine.... fac lecţiile mai tîrziu. || Îmi fac lecţiile mai tîrziu.

Ana e bolnavă. De ce nu ... ia medicamentele?
Radioul tău s-a stricat. Cînd ... repari radioul?
Noi am venit fără bagaje. ... aducem lucrurile peste cîteva zile.
Am găsit mănuşile voastre. Cînd ... aţi pierdut mănuşile?
Stiloul meu nu e în sertar. Trebuie să ... caut stiloul şi aici.
Ei scriu poezii. ... recită poeziile la spectacol.
Noi am cumpărat o maşină nouă. Voi cînd o să ... schimbaţi maşina?

Cînd o să te întorci, eu n-o să fiu acasă. ... ai luat cheile la tine?

25. MODEL:	repară	stiloul	Îmi (îţi...) repară stiloul. Repară stiloul meu (tău...)

citeşte	scrisoarea
aduci	pachetul
fac	patul
scriem	adresa
învaţă	textul
trimit	vederea
vede	poezia
aştept	tabloul

26.a. MODEL: ... aşteptăm ... colegii... la ieşire.	Îi aşteptam pe colegii noştri la ieşire.

... vizitez ... mătuşa ... în fiecare lună.
Nu ... cunoaşte ... colegele ...
... aduceţi ... copiii ... de revelion?
... ascultă ... nepoatele ... cu atenţie.
... am întîlnit ... vărul ... pe litoral.
O să ... vadă ... sora ... la televizor.
Vreau să ... învăţ ... fraţii ... să joace şah.
... au aplaudat ... fiul ... cînd a cîntat.

b. MODEL: Îi aşteptăm pe colegii noştri la ieşire.	Ne aşteptăm colegii la ieşire.

27. MODEL: Casa ... e nouă. || Casa aceea e nouă.

Ai călătorit cu vaporul ... ?

S-au întors împreună cu invitații...

Cînd a apărut tratatul ...?

Nu stați pe banca ... !

Cît costă lustrele ...?

Divanul ... e prea vechi.

Cîți ani ai stat pe strada...?

Ai cui sînt pantofii...?

28. MODEL: Holul acesta este mare, ... e mai mic. || Holul acesta e mare, acela e mai mic.

Farfuriile acestea sînt adînci, ... sînt întinse.

Becul acesta e bun, ... s-au ars.

Veranda aceasta dă spre parc, ... dă spre bulevard.

Copiii aceștia se joacă cu mingea, ... se joacă cu cuburile.

Cartierele acestea sînt noi, ... este vechi.

Canapeaua aceasta este verde, ... este albastră.

Cuierul acesta e pentru hol, ... e pentru baie.

Pernele acestea sînt foarte moi, ... sînt mai tari.

29. MODEL: Aici e o grădină. || Grădina aceasta e mare.

Acolo se află un stadion. || Stadionul acela are 50.000 de locuri.

Aici e o plajă.

Aici sînt șase portocale.

Acolo sînt trei stejari.

Aici sînt cîteva hoteluri.

Acolo e un cîine rău.

Acolo sînt doi copaci.

Acolo se află un motel.

Aici sînt două chioşcuri.

3o.a. MODEL: Îl aştept pe doctorul acela.	Îl aştept pe acela.

L-ai căutat pe electricianul acela?

Le-aţi întîlnit pe colegele acelea?

L-am invitat şi pe compozitorul acela.

L-ai mai văzut pe şoferul acela?

Cînd au să-i vadă pe băieţii aceia?

Aţi căutat-o pe bibliotecara aceea?

Le întreabă şi pe muncitoarele acelea.

b. MODEL: Cumpăr plapuma aceea.	O cumpăr pe aceea.

Vreau să văd cojocul acela.

O să luăm compasul acela.

Ai pus covrigii aceia în sacoşă?

Aţi reparat priza aceea?

A adus sifonul acela?

Au spălat cănile acelea?

Nu vreau şapca aceea.

O să calc pantalonii aceia.

31.a. MODEL: Am văzut serialul acesta, dar ... nu.	Am văzut serialul acesta, dar pe acela nu.

Au să mănînce bananele acestea acum, iar ... mîine.

Ieri a curăţat covorul acesta, iar mîine o să-l cureţe ...

Ştiu cîntecul acesta, dar ... încă nu l-am învăţat.

I-a întîlnit pe colegii aceştia, dar ... nu.

Au terminat blocurile acestea, dar ... nu.

A luat examenul acesta, dar ... nu l-a dat încă.

I-am recomandat piesa aceasta, nu ... .

Daţi-le cornurile acestea, nu ...

b.	MODEL: Am văzut serialul acesta, dar pe acela nu.	L-am văzut pe acesta, dar pe acela nu.

32. a.	MODEL: O să folosim cuţitele acestea.	O să folosim cuţitele astea.

Aţi pus alimentele în coşurile acestea?

N-au mîncat salata aceasta?

Nu vreau să beau siropul acesta.

O să prăjesc cîrnaţii aceştia.

El a pus cireşele acestea în farfurie.

De ce n-ai spălat paharele acestea?

Aţi închis debaraua aceasta?

Puneţi oglinda aceasta în hol!

b.	MODEL: O să folosim cuţitele astea.	Cuţitele astea o să le folosim.

33.	MODEL: Îţi recomand atelierul acesta.	Ţi-l recomand pe acesta.

I-a dat peria aceea.

Pictează plopii aceia.

V-au adus cuvertura aceasta.

Mi-ai procurat dicţionarul acela?

Mi-am pus cerceii aceştia.

Cine ţi-a verificat calculele acestea?

Sora mea mi-a cumpărat inelul acela.

O să-ţi pregătim planşele acelea.

34. MODEL: Pe scaun e o servietă. || - A cui e servieta?
|| - Nu ştiu a cui e.

În parc se joacă nişte copii.

Am luat un pix din sertar.

Profesorul a analizat cîteva compoziţii.

Pe stradă fuge un cîine.

Îmi place mult casa aceasta.

A găsit în amfiteatru două permise de intrare la bibliotecă.

Ionel a văzut pe masă un portmoneu.

La portar sînt două pachete.

35. MODEL: Ei stau de vorbă. || Cine stă de vorbă?
El (i)-a telefonat medicului. || Cui (i)-a telefonat?
....

Camera aceasta e a mamei mele.

Pe cîntăreţul acesta l-am mai ascultat.

Am oferit actriţei un buchet de flori.

Arhitectul Ionescu a făcut planul casei noastre.

Nu vrea să-i supere pe prietenii mei.

Jucăriile acestea sînt ale lui Ionel.

Şoferul a parcat maşina într-un loc interzis.

Copiilor le place zăpada.

36. MODEL: Corina are două surori. || - Care (dintre ele) este dentistă?
... este dentistă? ||
|| - Nu ştiu care (dintre ele) este dentistă.

În sala de lectură sînt cîțiva cititori. ... cunoști?

Ieri am cunoscut niște ingineri. ... lucrează la uzinele "Republica"?

Le-ai văzut pe verișoarele Irinei. ... e mai tînără?

Ți-au venit niște prietene din provincie. ... ai așteptat la gară?

Radu are doi vecini. ... a invitat la el?

Avem două policlinici în apropiere. ... vrei să te duci?

La hotel au sosit mulți turiști. ... sînt italieni?

Victor are două fiice. ... este pictoriță?

37. MODEL: Despre poetul acela n-am vorbit. || Despre care (poet) ați vorbit?

Cu colegul de la Sibiu n-am stat de vorbă.

Pe muntele "Ceahlău" nu am urcat încă.

Cu trenul acela n-am călătorit niciodată.

Pe actrița mea preferată n-am văzut-o ieri la televizor.

Despre problema aceasta n-am discutat cu ei.

La muzeul de aici n-am fost de anul trecut.

Pe arheologul acela nu l-am cunoscut.

În biblioteca facultății nu există manuscrise vechi.

38. MODEL: Am cumpărat mai multe fețe de masă....punem? || - Pe care (dintre ele) o punem?
- Ce față de masă punem?

A spălat două cearșafuri. ... îl calci acum?

A trebuit să facă două lucrări. ... a terminat?

Și-a făcut două costume noi. ... îmbracă deseară?

Știu că a avut două perechi de ochelari. ... a pierdut?

Mama i-a cumpărat două <u>rochii</u>. ... păstrează pentru Anul nou?
Mariana are cîteva <u>timbre</u> din Angola. ... vrei tu?
Ana are mai multe perechi de <u>pantofi</u>. ... preferă?
Au apărut ieri două <u>romane</u> noi. ... aţi cumpărat?

39. <u>MODEL</u>: Pleacă la Sibiu <u>cu trenul</u>. || - <u>Cu care</u> <u>tren</u> pleacă?
- <u>Cu ce</u> <u>tren</u> pleacă?

Am nevoie <u>de un dicţionar</u>.
Canapeaua trebuie aşezată <u>lîngă perete</u>.
Vărul lui Mihai s-a mutat <u>într-un cartier</u> nou.
A locuit mult timp <u>la niște rude</u>.
Ai avut nevoie <u>de doctor</u>.
Au pus cărţile <u>pe o etajeră</u>.
A pus oglinda aceasta <u>într-o cameră</u>.
Am primit ia aceasta <u>de la o mătuşă</u>.

4o. <u>MODEL</u>: Vine un tramvai. <u>Tramvaiul</u> acesta merge în Colentina. || Vine un tramvai <u>care</u> merge în Colentina.

Ieri am văzut un spectacol de balet. <u>Acesta</u> mi-a plăcut mult.
Ne-a servit o chelnăriţă tînără. <u>Ea</u> a lucrat la hotelul "Intercontinental".
Am călătorit în tren cu un profesor universitar. <u>Pe acesta</u> l-am cunoscut la Cluj.
A discutat cu muncitorii de la Griviţa. <u>Despre ei</u> o să scrie un reportaj.
L-am întîlnit pe profesorul Dumitrescu. <u>Cu el</u> aţi dat examenul de diplomă.
Acum la televizor este un serial nou. <u>Pe acesta</u> l-a apreciat favorabil cronicarul revistei "Săptămîna".

Am văzut fotografiile unor cosmonauţi. Despre ei am citit un articol într-o revistă.

A venit mecanicul. El o să-ţi repare caloriferul.

41. MODEL: Tînărul acesta e inginer. Cu el ai dansat ieri. || Tînărul acesta, cu care ai dansat ieri, este inginer.

Sertarul e încuiat. În el am pus actele.

Sticla aceasta e de şampanie. Pe aceasta o s-o bem astă-seară.

Alexandru are şi el gripă. De la el am aflat că eşti bolnav.

Copacii au înfrunzit. Printre ei au pus bănci.

Dirijorul a făcut un turneu în străinătate. El dă acum un concert la Sala Palatului.

Dulceaţa am mîncat-o săptămîna asta. Pe aceasta ai făcut-o astă-toamnă.

Fratele lui a plecat la Cluj. Prin el ne-aţi trimis cărţile.

Sora mea s-a mutat într-o locuinţă nouă. La ea am petrecut Revelionul anul trecut.

42. MODEL: Pe pereţi am pus tablouri. || Tablourile de pe pereţi sînt originale.

În camera aceasta am pus mobila nouă.

Pe noptieră Radu are o veioză.

În port au intrat cîteva vapoare.

La uzinele "23 August" lucrează mii de muncitori.

Lîngă uşă o să punem un cuier.

Dincolo de parc s-a construit un magazin universal.

Pe cîmp ară multe tractoare.

Pe dealuri au plantat piersici şi caişi.

43. MODEL: de | pe ... / sub... || Detergentul de pe raft este pentru vase.

de	pe...	de	acum
	sub...		azi, ieri, mîine
	peste...		poimîine, alaltăieri
	după...		aseară, deseară
	lîngă...		aici, acolo
	la...		sus, jos
			vizavi, peste drum

din	dulap, sertar, buzunar	dintre	case, pomi
	cameră, sală		dealuri, munţi, rîuri
	centru, oraş, Iaşi		ei, voi
	provincie, ţară		
	faţă, spate		
	dreapta, stînga		

44. MODEL: Cartea cumpărată ieri am dăruit-o surorii mele. || Cartea pe care am cumpărat-o ieri am dăruit-o surorii mele.

Filmele văzute săptămîna trecută mi-au plăcut mult.
Au dat profesorului lucrările terminate ieri.
Experienţa făcută astăzi n-a reuşit.
Am fost şi noi în excursia organizată duminică.
Unde aţi pus rufele călcate ieri?
Strugurii culeşi nu sînt prea copţi.
Biscuiţii aduşi n-au fost proaspeţi.
Peştele prăjit a fost foarte gustos.

45. MODEL: ou | fiert || Îi plac ouăle fierte.
mîncare | prăjit ||

pîine	ars	exercițiu	explicat
carne	gătit	adresă	cercetat
ou	făcut	problemă	copiat
mîncare	fiert	felicitare	rezolvat
peşte	prăjit	regulă	scris
cîrnați	copt	telegramă	greşit

lecție	cunoscut	loc	deschis
temă	învățat	terasă	îngrijit
cuvînt	analizat	balcon	ocupat
text	explicat	grădină	liniştit
poezie	tradus	teren	folosit

clădire	aşezat	film	cunoscut
bloc	construit	spectacol	văzut
mobilă	pus	piesă	prezentat

tînăr	hotărît	bani	cheltuit
om	obosit	lei	găsit
persoană	grăbit	sumă	pierdut
actor	născut	bursă	cîştigat
scriitor	odihnit	maşină	stricat
femeie	crescut	televizor	defectat
călător	plăcut	ceas	reparat

46. a. MODEL: portmoneu | nou || Are un portmoneu mai vechi decît al meu.
şapcă | vechi ||

grădină	mare	exercițiu	ușor
hol	mic	problemă	greu
pat	confortabil	temă	complicat
cameră	spațios	regulă	simplu

bloc	înalt	costum	nou
apartament	luminos	pălărie	frumos
balcon	elegant	pardesiu	urît
vilă	obișnuit	cravată	scump

b.	MODEL:	portmoneu	nou	Poartă o șapcă mai puțin
		șapcă	vechi	veche decît a tatălui său.

c.	MODEL	portmoneu	nou	Are un portmoneu la fel
		șapcă	vechi	de nou ca al tău.

47.	a. MODEL:	a cînta	bine	Tu cînți mai bine decît el.
		a scrie	urît	

a scrie	repede	a desena	frumos
a(se) pregăti	încet	a recita	urît
a înțelege	ușor	a se exprima	bine
a merge	greu	a se purta	prost
a se hotărî		a picta	corect
a lucra			

a cînta	bine	a vorbi	atent
a vorbi	prost	a asculta	politicos
a răspunde	rău	a discuta	liniștit
a citi			

frumos
urît
tare
încet
corect
greşit

b. MODEL:

a cînta	bine	Scrie mai puţin urît decît mine.
a scrie	urît	

c. MODEL:

a cînta	bine	Cîntaţi la fel de bine ca ei.
a scrie	urît	

48. MODEL:

El	are	copii mici	El are copii mici. Copiii lui (săi) sînt mici.

El	are	geamantane grele
Ea		o canapea extensibilă
Ei	au	ochi albaştri
Ele		un palton gri
		flanele groase
		radio cu tranzistori
		galoşi noi
		o faţă expresivă

49. MODEL:

Referat	lui	Referatul său e documentat.
Haină	său...	Haina lui e nouă.

proiect	lui
casă	ei
activitate	lor

baston	
barbă	său
argument	sa
taior	săi
afirmaţie	sale
coleg	

5o. MODEL: ... cui e locul acela? ‖ Al cui e locul acela?

A întrebat ... cui e haina din cuier.

... cui sînt ghioceii aceia?

Vreau să ştiu ... cui sînt desenele de pe etajeră.

... cui sînt butonii de argint?

Puteţi să-mi spuneţi ... cui e paşaportul de pe masă?

... cui e cravata cu dungi?

... cui este sticla aceasta de coniac?

Nu ştiu ... cui sînt linguriţele astea.

51. a. MODEL: Poezia Iuliei e minunată. ‖ O (această) poezie a Iuliei este minunată.

Am admirat opera sculptorului Brâncuşi.

Au refăcut atelierul sculptorului la muzeu.

Ne plimbăm pe culoarele teatrului.

Îmi plac rapsodiile lui Enescu.

Merg deseori să văd tablourile lui Tonitza.

Ai stricat schiţa colegului tău.

Au acceptat proiectul arhitectului Dobrescu.

Vor deschide în luna martie expoziţia pictorilor amatori.

b. MODEL: Poezia Iuliei e minunată.	Poezia aceasta a Iuliei e minunată.

52. MODEL: Am cumpărat un stilou pentru prietenul nostru.	Am cumpărat un stilou pentru un prieten de-al nostru.

O să lucrez cu colega voastră.

Discutăm despre lucrările tale.

Azi luăm masa la sora mea.

Locuiesc lîngă verii tăi.

Facem lucrarea de diplomă cu profesorul nostru.

M-am întîlnit la mare cu rudele lui.

Mergeţi în vizită la prietena ei.

S-a măritat cu nepotul meu.

53.a. MODEL: Prietenii noştri sînt ingineri.	Cîţiva (mulţi, puţini, nişte) prieteni de-ai noştri sînt ingineri.

Vazele voastre sînt de cristal.

O să citesc poeziile ei.

Cîinii lor sînt de rasă.

M-am jucat cu fetiţele vecinilor.

Am folosit paharele Mariei.

Birourile noastre sînt de stejar.

Vecinele mele lucrează la "Electronica".

Ieri m-am încălţat cu papucii mamei.

b. MODEL: Paltonul meu e vechi.	Acest palton al meu e vechi. Un palton de-al meu e vechi.

Vecinul nostru a ieşit la pensie.

Am împrumutat căciula ei.

Vărul tău a plecat la Ploieşti.

Prietena ei studiază medicina.

O să folosesc foarfecele tău.

Ai luat cratiţa mea?

O să le dea geamantanul lui.

Au spart lampa noastră.

54. a. MODEL:

Cîteva	tablou	de	al	noştri	Îmi plac cîteva ta-
			ale	voastre..	blouri de-ale voastre.

Un	profesor		al	meu, mea, mei, mele
O	idee		a	tău, ta, tăi, tale
Nişte	coleg	de	ai	său, sa, săi, sale
Cîţiva	cîntec		ale	lui
Cîteva	prietenă			ei
Mulţi	brăţară			nostru, noastră, noştri, noastre
Multe	rochie			vostru, voastră, voştri, voastre
	inel			lor
				dumneavoastră

b. MODEL:

Acest	cîntec	al	mea	Vrea să înveţe acest
		ai	tău	cîntec al tău.

Acest	dans	al	meu, mea, mei, mele
Această	rudă	a	tău, ta, tăi, tale
Aceşti	răspuns	ai	său, sa, săi, sale
Aceste	copil	ale	lui
Fiecare	maşină		ei
	frate		nostru, noastră, noştri, noastre
	cameră		vostru, voastră, voştri, voastre
	călătorie		lor
			dumneavoastră

55. MODEL:		
	I-am dat colegului tău manualul.	I-am dat unui coleg de-al tău manualul.
	Îi împrumut surorii tale cîntarul meu.	Îi împrumut unei surori de-ale tale cîntarul meu.

a. Îi trimite mătușii lui o vedere din Italia.
Le-am transmis colegilor mei să vină aici.
O să-i dea vărului nostru aspiratorul.
Le-ați spus cunoscuților lui că e bolnav.

b. Aceasta e lucrarea profesorului nostru.
Am pierdut fotografiile surorilor tale.
O să repare televizoarele unchilor noștri.
Am admirat portretul bunicii lui.

c. Am jucat volei cu copiii prietenilor noștri.
O cunosc pe soția vărului dumneavoastră.
Ai aflat noutatea despre fiul vecinului tău?
Am fost în vizită la sora colegei lui.

56. MODEL:		
	În dulap e o pălărie verde.	– A cui e pălăria verde? – E a lui Adrian.

Mama a pus în sertar cîteva batiste.
Pe birou e un atlas geografic.
Peste drum de Universitate sînt patru statui.
În holul facultății sînt două busturi.
La Muzeul de artă au apărut cîteva tablouri noi.
În livadă pasc doi cai.
Pe trotuar se joacă un copil.
În orășelul acesta sînt cîteva monumente vechi.

57. MODEL: Haina din cuier este...	Haina din cuier este a profesorului (a mea...).

Diploma aceasta este ...

Echipamentul sportiv nu este ...

Mărgelele sînt ...

Cîinii sînt ...

Ceasul deşteptător este ...

Cutia aceea nu este ...

Baticurile din dulap nu sînt ...

Puii sînt ...

58.a. MODEL: Vărul meu e elev, ... e student.	Vărul meu e elev, al tău (al lui...) e student.

Unchiul vostru lucrează la "Electronica", ... lucrează la "Semănătoarea".

Bomboanele mele sînt cu miere, ... sînt cu lapte.

Camera ta dă spre lac, ... dă spre grădină.

Părinţii lui sînt plecaţi, ... sînt în localitate.

Cortul nostru e pentru patru persoane, ... este pentru două persoane.

Hainele mele sînt maro, ... sînt bej.

Ieri au vizitat institutul lor, mîine o să-l viziteze ...

Nu staţi pe locurile lor, staţi ...!

b. MODEL: Vărul meu e elev, al tău e student.	Al meu e elev, al tău e student.
59. MODEL: A lui e ieftină, a ta e scumpă.	Maşina lui e ieftină, a ta e scumpă.

Al tău e modern, al lui e demodat.

Cu ai noștri a fost la mare, cu ai lor a fost la munte.

Pe a mea ai citit-o, pe a lui nici n-ai răsfoit-o.

Ale lor sînt aici, ale mele sînt acolo.

La al lui am fost în vizită, la al tău o să merg duminică.

A voastră este de comandă, a mea e de gata.

Azi mă întîlnesc cu ai tăi, mîine cu ai lui.

Eu vin cu ale mele, ea vine cu ale ei.

60. MODEL: Eu am un fular maro, tu ai un fular gri. || Al meu e maro, al tău e gri.

Eu am o etajeră pentru cărți, ea are o etajeră pentru flori.

Noi avem calendare de birou, voi aveți calendare de perete.

Tu ai un ceainic roșu, eu am un ceainic verde.

El are o căciulă neagră, tu ai o căciulă albă.

Voi aveți haine groase, ei au haine subțiri.

Noi avem pantofi cu toc înalt, voi aveți pantofi cu toc jos.

Ei au o grădină mare, tu ai o grădină mai mică.

Ea are un frate doctor, eu am un frate contabil.

61. MODEL: Unde sînt borcanele de dulceață? || Al meu e în dulap, al tău e pe masă.

Unde sînt cutiile de chibrituri?

Unde sînt umerașele?

Unde sînt foarfecele?

Unde sînt butonii?

Unde sînt valizele?

Unde sînt mănușile?

Unde sînt fularele?

Unde sînt batistele?

62. a. MODEL: Ieri a văzut o piesă de teatru,mîine... un film.	Ieri a văzut o piesă de teatru, mîine o să vadă un film.

Săptămîna trecută ai mers la Iaşi, săptămîna viitoare... la Cluj.

Aseară am mîncat cu mama, deseară ... în oraş.

Vara trecută aţi vizitat litoralul, la vară ... nordul Moldovei.

Anul trecut au învăţat engleza, la anul ... franceza.

Marţi a văzut un meci de fotbal, vineri ... un meci de tenis.

Acum o săptămînă noi am făcut o excursie în ţară, iar peste o lună ... o excursie în străinătate.

Acum doi ani ai terminat şcoala, peste doi ani ... facultatea.

În urmă cu cîteva zile a publicat un volum de poezii, anul viitor ... un volum de proză.

b. MODEL: Mîine o să vadă un film,...	Mîine n-o să vadă un film, o să vadă un meci.
c. MODEL: Mîine o să vadă un film.	Mîine are să vadă un film. Mîine n-are să vadă un film.
d. MODEL: Mîine o să vadă un film.	Mîine nu va vedea un film, va vedea un meci.
63.a. MODEL: Mă trezesc zilnic la ora 7.	O să mă trezesc zilnic la ora 7. Am să mă trezesc zilnic la ora 7. Mă voi trezi zilnic la ora 7.

Ne întîlnim la intrarea din dreapta.

Duminica se joacă cu copiii fratelui său.

Te speli dimineața cu apă rece?

Vă întoarceți devreme acasă?

Se gîndesc la această problemă.

Mă pregătesc pentru sesiunea de examene.

Se plimbă numai prin parcul acesta.

De ziua lui ne distrăm bine.

b. MODEL: O să mă trezesc la ora 7.	N-o să mă trezesc la ora 7.
Am să mă trezesc " " "	N-am să mă trezesc " " "
Mă voi trezi " " "	Nu mă voi trezi " " "

64. MODEL: Îi aduce o scrisoare.	O să-i aducă o scrisoare.
	Are să-i aducă "
	Îi va aduce "

Ne scriu la facultate.

Îi ofer biletul meu.

Nu-i cer nimic.

Îți spun un secret.

Vă trimitem mîine lampa de televizor.

Nu-mi arată notele.

Nu le telefonez înainte de prînz.

Îmi permiteți să plec?

65. MODEL: Mă așteaptă lîngă cofetărie.	O să mă aștepte lîngă cofetărie.
	Are să mă aștepte " "
	Mă va aștepta " "

Vă văd mîine la televizor?

Nu-l întîlnește la cantină.

Te primește la ora 5.

Ne invită la petrecerea de mîine.

O completează imediat.

Nu mă ceartă pentru greşeala asta.

Îi servesc cu dulceaţă şi cafea.

Le felicită de Anul nou.

66. MODEL: Are să-l aştepte o oră. ‖ Are să-l mai aştepte o oră.

Vei veni în Bucureşti?

O să-i trimită pachete.

Am să scriu o poezie.

N-o să întîrziem la serviciu.

Are să telefoneze după-masă.

O să vă înapoiaţi aici?

Ai să-i dai bani?

O să-l vedeţi săptămîna asta.

LECŢIA 3o

UN VIS ÎMPLINIT

L-aţi cunoscut pe prietenul meu Andrei. Este un arhitect foarte talentat. Cîteva dintre edificiile cu care se mîndreşte oraşul nostru sînt opera lui. Noi am copilărit împreună într-un sat de sub munte, aşa că sîntem prieteni de mult. Îmi amintesc că în vacanţe eram nedespărţiţi. Ne plimbam peste tot, pe dealurile din apropierea satului sau prin zăvoaiele cu sălcii de pe marginea rîului. Uneori urcam pînă în vîrful muntelui pe potecile pe care, la începutul lui mai, ciobanii îşi duceau oile spre poienile de pe culmi.

Plăcerea prietenului meu era să adune bucăţi de rocă şlefuite în forme geometrice diverse şi frumos colorate. Şi-a făcut chiar o colecţie de astfel de pietre, pe care o păstrează şi acum în casa părintească.

Mai tîrziu, ca student, privea cu alţi ochi peisajul din locurile noastre natale. El nu înceta să admire frumuseţea naturală a stîncilor de granit, dar, totodată, vedea acum şi utilitatea lor pentru viaţa noastră materială. Le vedea transformate în pavajul drumurilor sau în temeliile caselor, iar pădurile erau, din punctul lui de vedere, material de construcţie cu destinaţie exactă. Îmi vorbea cu amănunte despre valorificarea superioară a lemnului, despre felul cum trebuie exploatate carierele de calcar sau de marmură, ori colinele de argilă.

Cînd era singur, îi plăcea să deseneze. Avea zeci de caiete cu fel de fel de schiţe şi proiecte.

Odată, cînd m-am dus la el acasă - mi se pare că era în ultimul an de studenţie - l-am văzut din prag cum întindea o planşă mare pe perete.

- Ce-i asta? l-am întrebat.

- Satul nostru, mi-a răspuns cu un zîmbet uşor.

- Nu înţeleg.

- Aşa o să arate satul nostru cînd va deveni oraş.

- Să nu te superi, dar tot nu înţeleg, am insistat eu.

- Uite, am asfaltat drumurile, am construit un spital, o şcoală generală şi un liceu, o casă de cultură cu bibliotecă şi sală de spectacole. Aici, vezi,- şi arăta cu degetul pe planşă - este o grădiniţă, iar alături, o creşă. Am prevăzut o fabrică de mobilă, o primărie spaţioasă, un hotel cu două etaje, cîteva magazine, o brutărie, un şir de ateliere. Am proiectat o conductă de apă, căci satul meu - sau oraş , cum vrei să-l numeşti - va fi canalizat. De undeva, de la o hidrocentrală, construită în munte, chiar pe albia rîului nostru, ne va veni curent electric.

Eram uluit.

- Bine, dar casele oamenilor rămîn aşa cum sînt?

- Nu. Le-am schimbat cu totul. Aici, în centru, am făcut o fîntînă, potrivit obiceiului de la noi. Fîntîna e durabilă şi aminteşte nepoţilor de strămoşi.

- Şi cine va construi oraşul tău?

- Bineînţeles, oamenii de la noi, chiar ei.

Aveam impresia că visează.

- Să nu te miri, dar în curînd vor munci şi vor trăi în condiţii mai bune decît acum. Şi-şi vor face şi case noi. Ei vor construi ceea ce vezi aici, cu munca şi priceperea lor.

Am zîmbit îngăduitor. "E o fantezie", mi-am zis.

Tîrziu însă, după mai bine de două decenii, începeau să se construiască, rînd pe rînd, obiectivele din proiectul lui. Satul nostru de altădată, pe care vă invit să-l vizitaţi, este astăzi un oraş minunat. Numai fîntîna nu s-a construit încă.

RETINEȚI

a. peste tot = pretutindeni	L-am căutat peste tot, dar nu l-am găsit.
b. uneori ≠ alteori	
c. astfel de + subst.neart.	– Ai cumpărat romane de aventuri? – Nu, nu-mi plac astfel de cărți.
d. ca + subst.neart. = în calitate de + subst.neart.	
e. a privi cu alți ochi	
f. totodată = în același timp	
g. din punct de vedere + adj.	din punct de vedere cultural
din punctul de vedere + subst.G.	din punctul de vedere al culturii
din punctul + { adj.pos. / adj.dem. / pron.G. } + de vedere	din punctul meu de vedere din punctul acesta de vedere din punctul lui de vedere
h. fel de fel + de + subst.pl.neart.= diferit, variat, felurit (la pl.)	A adus copiilor fel de fel de jucării.
tot felul de + subst.pl.neart. = foarte variat (la pl.)	În magazin erau tot felul de rochii.
i. tot + verb negativ = încă nu, pînă acuma nu	Mi-a explicat, dar tot n-am înțeles.
j. cu totul = în întregime, total	Orașele acestea s-au schimbat cu totul.
k. potrivit { cu + subst. / subst. D. }	A acționat potrivit cu părerile sale. A acționat potrivit părerilor sale.

conform — cu + subst. — A procedat conform cu părerile sale.

conform — subst.D. — A procedat conform părerilor sale.

l. { mai bine de ... — A aşteptat mai bine de o oră.
mai mult de ... — A aşteptat mai mult de o oră.
peste ... — A aşteptat peste o oră. }

m. rînd pe rînd = treptat, succesiv Invitaţii au sosit rînd pe rînd.

GRAMATICĂ

I. VERB

A. MODUL INDICATIV, TIMPUL IMPERFECT

Cînd ai intrat în cameră, eu citeam.

Se plimba prin parc, cînd a început să plouă.

Înainte mergeam mai des la "Operă"; acum preferăm teatrul.

Cînd ţi-au telefonat, erai la masă.

În 195o lucraţi la Braşov; în anul următor v-aţi mutat la Bucureşti.

Ori de cîte ori se duceau în satul natal, părinţii lor se bucurau foarte mult.

Cînd eram copil, îmi plăcea să ascult poveştile bunicului.

1. SUFIXE ŞI DESINENŢE

Verbe în -a

a cînta	a lucra
1 cîntÁM	1 lucrÁM
2 cîntÁI	2 lucrÁI
3 cîntÁ	3 lucrÁ
4 cîntÁM	4 lucrÁM
5 cîntÁŢI	5 lucrÁŢI
6 cîntÁU	6 lucrÁU

1	-Á	m
2		i
3		Ø
4		m
5		ţi
6		u

pers.1 = pers.4

Verbe în -î

a coborî	a hotărî
1 coborÁM	1 hotărÁM
2 coborÁI	2 hotărÁI
3 coborÁ	3 hotărÁ
4 coborÁM	4 hotărÁM
5 coborÁŢI	5 hotărÁŢI
6 coborÁU	6 hotărÁU

Verbe în -ea / Verbe în -e

a vedea	a merge
1 vedEÁM	1 mergEÁM
2 vedEÁI	2 mergEÁI
3 vedEÁ	3 mergEÁ
4 vedEÁM	4 mergEÁM
5 vedEÁŢI	5 mergEÁŢI
6 vedEÁU	6 mergEÁU

Verbe în - i

a dormi	a citi
1 dormEÁM	1 citEÁM

1	- EÁ	m
2		i
3		Ø
4		m
5		ţi
6		u

pers. 1 = pers. 4

2 dormEÁI — 2 citEÁI

3 dormEÁ — 3 citEÁ

4 dormEÁM — 4 citEÁM

5 dormEÁȚI — 5 citEÁȚI

6 dormEÁU — 6 citEÁU

Infinitiv	Sufix de imperfect	Desinență	Pers.
- Á - Î́	- Á	m	1
		i	2
		ø	3
- EÁ ˊ E - Í	- EÁ	m	4
		ți	5
		u	6

pers. 1 = pers. 4

N O T Ă :

a. a sui - su<u>iam</u> [su-i̯am]

a locui - locu<u>iam</u> [locu-i̯am]

a construi - constru<u>iam</u> [constru-i̯am]

a contribui - contribu<u>iam</u> [contribu-i̯am]

a voi - vo<u>iam</u> [vo - i̯am]

imperf. = infin. (voc. + <u>i</u>) + <u>am</u>, <u>ai</u> ...

b. a ști - șt<u>iam</u> [ști-i̯am]

c. a scrie - scr<u>iam</u> [scri-i̯am]

2. RADICAL

a intra - intram

a vizita - vizitam

a tăia - tăiam

a coborî - coboram

a hotărî - hotăram

a avea - aveam

a putea - puteam

a tăcea - tăceam

a cere - ceream

a spune- spuneam

a rămîne - rămîneam

a fugi - fugeam

a veni - veneam

a dormi - dormeam

radical imperf. = radical infin.

ALTERNANȚE VOCALICE

Verbe în -e

á / ă	óa / o
bate / băteam	coace / coceam
face / făceam	coase / coseam
naște / năşteam	cunoaște / cunoșteam
rade / rădeam	întoarce / întorceam
sparge / spărgeam	scoate / scoteam
trage / trăgeam	stoarce / storceam

3. VERBE NEREGULATE

a fi

1 eram [i̯erám]	4 eram [i̯erám]
2 erai [i̯erái̯]	5 erați [i̯erátʲ]
3 era [i̯erá]	6 erau [i̯eráu̯]

a da	a sta
1 dădeam	1 stăteam
2 dădeai	2 stăteai
3 dădea	3 stătea
4 dădeam	4 stăteam
5 dădeați	5 stăteați
6 dădeau	6 stăteau

NOTĂ:

a vrea = a voi

vreau...	
am vrut...	
o să vreau..	voiam...

pentru imperfect: A VOI

4. VALORILE IMPERFECTULUI

a. Durativ

Era un copil cuminte și ascultător. Se întorcea vesel de la școală, își făcea mai întîi lecțiile, apoi, dacă mai avea timp, ieșea la joacă, de obicei pe un teren de lîngă școală, unde juca fotbal cu copiii de vîrsta lui.

În serile calde de vară stătea pe o bancă în grădință și încerca să imite cîntecul privighetorilor din sălciile de lîngă rîu.

În 1950 locuiam în provincie.
Unde erai anul trecut de revelion?

Am observat că nu știa să scrie prea bine.
Cînd l-am căutat am aflat că era bolnav.

b. Iterativ

Spunea mereu că vrea să se mute.

Întotdeauna beam apă minerală.

De obicei se plimba la Şosea.

De multe ori (adeseori, adesea) ne citea din poeziile lui Eminescu.

De obicei ne scria vederi, dar uneori ne trimitea scrisori mai lungi.

Mama citea scrisoarea şi din cînd în cînd se oprea şi ofta.

Nu-i prea plăcea sportul; mergea rareori (rar) la meciuri.

Era foarte punctual; nu întîrzia niciodată.

Cînd era tînăr, era foarte harnic; dimineaţa lucra în fabrică, iar seara urma cursurile liceale.

Vara mergea la mare şi iarna - la munte.

c. Condiţional

Dacă avea timp, venea şi el la teatru.

Cu siguranţă că reuşea dacă învăţa mai bine.

5. CONCORDANŢA IMPERFECTULUI CU ALTE TIMPURI

a. Acţiuni repetate

(Ori) de cîte ori (întotdeauna cînd) mă duceam la ţară, îl întîlneam pe vărul meu.

Adverb	Indicativ	
CÎND (ORI) DE CÎTE ORI ÎNTOTDEAUNA CÎND	imperfect	imperfect

b. Acţiuni simultane

Cînd a venit la noi, nu ştia deloc româneşte.

Adverb	Indicativ	
CÎND	perfect compus	imperfect

c. Acţiuni succesive

(Pe) atunci ştia poezia pe de rost, apoi (pe urmă, după aceea, mai tîrziu) a uitat-o.

Înainte făcea sport (dar acum nu mai face).

Adverb	Indicativ	Adverb corelativ	Indicativ
(PE) ATUNCI ÎNAINTE	imperfect	APOI PE URMĂ DUPĂ ACEEA MAI TÎRZIU	perf.compus
ÎNAINTE		ACUM	prezent

B. DIATEZĂ

1. REFLEXIVUL RECIPROC

a. Pronume în acuzativ

Ei nu se ceartă niciodată.

Ne întîlnim în fiecare zi la bibliotecă.

Cînd se întîlneau pe stradă, se salutau prieteneşte.

Victor şi Radu se ajută (între ei).

NOTĂ:

Ion şi Victor s-au certat = Ion s-a certat cu Victor.

Eu şi colega mea ne întîlnim deseori = Eu mă întîlnesc deseori cu colega mea.

b. Pronume în dativ

Ele îşi trimit felicitări de Anul nou.

Înainte ne telefonam aproape zilnic.

Cînd se întîlnesc, îşi dau bună ziua.

Maria şi Ana se văd rar, dar îşi scriu des.

pron refl. < Ac. / D. + verb plural

2. REFLEXIVUL IMPERSONAL

a. Iarna se înserează devreme.

A sosit la noi cînd se înnopta.

George a plecat cînd s-a luminat afară.

Grăbiţi-vă, fiindcă văd că se înnorează!

S-a făcut prea cald în casă.

N O T Ă :

se face { noapte / seară / întuneric / frig / cald / frumos / urît }

Ne-a spus că pentru excursie <u>se pleacă</u> mîine din Gara de Nord.

În institutul nostru <u>s-a muncit</u> cu rezultate foarte bune.

La restaurantul acesta <u>se mănîncă</u> bine, iar în hotelul de alături <u>se doarme</u> comod.

SE + verb pers.3

b. <u>Se zice</u> CĂ va fi o primăvară timpurie.

<u>Se spune</u> CĂ vom avea o recoltă foarte bogată.

<u>S-a anunțat</u> CĂ temperatura este în creștere ușoară.

Acum o lună <u>se auzea</u> CĂ o să vină în turneu teatrul din Cluj.

<u>Se cunoaște</u> CĂ au arat la timp.

<u>Se vede</u> CĂ au muncit bine.

<u>Se pare</u> CĂ va veni un profesor nou.

SE + verb pers. 3 + CĂ..

<u>N O T Ă</u> :

<u>Se știe</u> CĂ a plecat.

<u>Nu</u> <u>se știe</u> CĂ a plecat.

<u>Nu</u> <u>se știe</u> DACĂ a plecat.

<u>Se poate</u> SĂ plouă după-amiază.

<u>Se întîmplă</u> SĂ mai întîrzie uneori.

SE + verb pers. 3 + SĂ ...

c. I s-a recomandat SĂ ia medicamentul acesta.

Ni se interzice SĂ călcăm pe iarbă.

Ţi s-a aprobat SĂ dai examen mai devreme?

Nu li s-a permis SĂ intre după începerea spectacolului.

pron.pers. D. neacc.+ vb. refl. pers. 3 + SĂ ...

I se pare CĂ a slăbit.

Vi s-a promis CĂ o să mergeţi la munte.

I s-a demonstrat CĂ nu are dreptate.

pron.pers. D. neacc. + vb. refl. pers. 3 + CĂ ...

Mi se spune CĂ nu mai sînt bilete.	Mi se spune SĂ revin.
I s-a atras atenţia CĂ are prea multe absenţe.	I s-a atras atenţia SĂ nu mai lipsească.
Vi s-a comunicat CĂ trenul are întîrziere.	Vi s-a comunicat SĂ vă prezentaţi la ghişeul nr.6.

pron.pers. D. neacc. + vb. refl. impers. + < CĂ.. / SĂ..

II. FORMAREA CUVINTELOR. NUME DE AGENT

a. - AR

blănar	fierar	meşteşugar	plăpumar
brutar	gazetar	morar	plugar

bucătar	grădinar	olar	portar
ceasornicar	lăutar	oțelar	zidar
cizmar	lemnar	pădurar	

subst. + -ar ——► subst. de agent

- AŞ

meseriaş

ostaş

poştaş

subst. + -aş ——► subst. de agent

- IST (derivate în română)

betonist	şahist
farmacist	tractorist
fotbalist	ziarist
petrolist	

subst. + - ist ——► subst. de agent

Neologisme

chimist	lingvist
dentist	metalurgist
economist	oculist
filatelist	pianist
folclorist	violonist

b. - TOR (derivate în română)

apărător	înotător	lucrător	scriitor
călător	învățător	luptător	trecător
cercetător	învingător	moştenitor	țesător

crescător	jucător	muncitor	vînzător
cumpărător	judecător	povestitor	
îndrumător	locuitor		

verb + -tor ——► subst. de agent

Neologisme

admirator	comentator	educator	inventator
agricultor	creator	eliberator	patinator
apicultor	cultivator	expeditor	prezentator
aviator	dansator	inovator	spectator
colaborator	donator	instalator	vizitator

E X E R C I Ț I I

1.a. MODEL: De obicei (a merge) la patinaj. ‖ De obicei **mergeam** la patinaj. De obicei **mergeai** la patinaj...

În fiecare iarnă (a pleca) la munte.
(a coborî) întotdeauna la stația aceea.
(a încerca) mereu procedee noi.
După cursuri (a citi) cîteva ore în bibliotecă.
În clasă (a asculta) totdeauna cu atenție.
De obicei (a lua) mașina 37.
(a nu cere) întotdeauna explicații.
Uneori (a nu veni) la timp.

b. MODEL: (a sui) repede coasta muntelui. ‖ **Suiam** repede coasta muntelui. **Suiai** repede coasta muntelui...

(a nu întîrzia) niciodată de la școală.
(a copia) cu grijă schemele din carte.
De obicei (a scrie) părinților scrisori lungi.

(a şti) întotdeauna lecţiile.

(a voi) un medic de ochi.

În copilărie (a construi) case din cuburi.

Pe atunci (a studia) istoria antică.

În anul acela (a nu locui) în capitală.

c. MODEL: (a da) telefon în fiecare zi.	Dădeam telefon în fiecare zi.
	Dădeai telefon în fiecare zi ...

(a sta) întotdeauna pe o bancă de sub castani.

La şcoală (a fi) atent la întrebările profesorului.

Seara (a face) o plimbare pe jos.

Atunci (a nu scoate) timbrele din album.

În iarna aceea (a sparge) lemne în pădure.

După fiecare semestru (a da) cîteva examene.

(a nu părea) obosit deloc.

Pe atunci (a cunoaşte) oraşul foarte puţin.

2.a.MODEL: Mă întorc devreme de la antrenament.	Mă întorceam devreme de la antrenament.

Îi răspunde la scrisori întotdeauna.

Ne amintim cu plăcere de locurile copilăriei.

Te duci să te plimbi?

Se bucură de venirea lor.

O aştept mereu la aeroport.

Ei îl văd în fiecare zi.

Îşi ţine cărţile într-un raft.

De unde le telefonaţi?

b. MODEL: Mă întorceam devreme de la antrenament.	M-am întors devreme de la antrenament.

3. MODEL: de obicei întotdeauna	a se plimba	De obicei se plimba prin Cişmigiu.

de obicei	a cumpăra
întotdeauna	a avea
mereu	a bea
adesea	a se duce
de multe ori	a face
deseori	a se întoarce
uneori	a veni
din cînd în cînd	a învăţa
rareori	a cînta
niciodată	a vorbi

4. MODEL: Cînd termin ora de curs, mă duc la bibliotecă.	Cînd terminam ora de curs, mă duceam la bibliotecă.

Cînd mi-e dor de satul meu natal, mă duc acolo pentru cîteva zile.

Ori de cîte ori îl întîlnesti, te salută prieteneşte.

Cînd are nevoie de mine, o ajut cu plăcere.

Ori de cîte ori o căutăm, n-o găsim acasă.

Cînd se întoarce acasă, îşi ajută părinţii la treburi.

Ori de cîte ori le scrieţi, ei vă răspund imediat.

Cînd vine la noi, ne povesteşte întîmplări din viaţa lui.

Întotdeauna cînd ne întîlnim, ne bucurăm tare mult.

5. MODEL: Dacă știe, răspunde. || Dacă știa, răspundea.

Ne bucurăm dacă reușiți la concurs.

Dacă îi telefonez, aflu toate noutățile.

Dacă putem, vă ajutăm.

Dacă nu ești atent, spargi cristalul.

Dacă se grăbesc, nu pierd trenul.

Dacă bei un ceai cald, nu te mai doare gîtul.

Dacă pot, vă dau telefon imediat.

Dacă aveți timp, mai stăm puțin de vorbă.

6. MODEL: De cîte ori ... în oraș, îl ...	a ieși – a întîlni	De cîte ori ieșeam în oraș, îl întîlneam.

Întotdeauna cînd îl ..., îmi ... despre țara lui.	a vedea – a vorbi
De cîte ori nu ... o problemă, el mi-o ... foarte clar.	a înțelege – a explica
Cînd autobuzul ..., ... la facultate cu troleibuzul.	a întîrzia – a merge
Dacă n-o ..., nu ... niciodată nimic.	a întreba – a spune
De cîte ori ... pe teren, ... acasă zilnic.	a fi – a da telefon
Întotdeauna cînd ... șah cu tine, ...	a juca – a pierde
Dacă ... că vii, ... cheia la portar.	a ști – a lăsa
Cînd ..., îi ... să se plimbe prin parc.	a ninge – a plăcea

7. MODEL: Cînd ... de la Cluj, ... bucuros.	a pleca – a fi	Cînd a plecat de la Cluj, era bucuros.

Cînd l- ... eu, el încă nu ... rezultatul.	a întreba - a şti
Cînd ... - o, ea nu ... acasă.	a căuta - a fi
Cînd i- ... , ei ... studenţi.	a cunoaşte - a fi
Cînd ..., Victor ... 26 de ani.	a se căsători - a avea
Cînd te- ..., tu tocmai ... de la Timişoara.	a întîlni - a veni
Cînd i- ..., ea ... curăţenie prin casă.	a telefona - a face
Cînd ... în cameră, Maria îşi ... cafeaua.	a intra - a bea
Cînd ... ceasul, ... un vis frumos.	a suna - a visa

8. MODEL: Atunci ..., apoi ... | a locui - a se muta || Atunci locuia pe Splaiul Independenţei, apoi s-a mutat.

Înainte ... bine franţuzeşte, acum ...	a vorbi - a uita
Odinioară ... prieteni buni, apoi ...	a fi - a se certa
Acum zece ani ... la Vaslui, apoi ... în satul ei natal.	a se afla - a se întoarce
Demult ... o casă mică şi veche; mai tîrziu ... o casă nouă şi confortabilă.	a avea - a-şi construi
Pe atunci îmi ... foarte des; în ultimul timp însă ... foarte puţine scrisori.	a scrie - a trimite
La început ... să devină geolog; mai tîrziu	a voi - a renunţa
Atunci nu ..., dar apoi ...	a se cunoaşte - a se împrieteni
Ca student ... cu părinţii, pe urmă ... un apartament într-un bloc nou.	a sta - a-şi cumpăra

9. MODEL: Înainte (a plăcea) muzica modernă; acum (a plăcea) muzica clasică.	Înainte îmi plăcea muzica modernă; acum îmi place muzica clasică.

Înainte îl (a interesa) filatelia, acum îl (a interesa) colecțiile de ilustrate.

Înainte (a bea) ceai, acum (a prefera) cafeaua.

Înainte (a voi) să se facă inginer, acum (a vrea) să ajungă medic.

Pe atunci (a pregăti) examenele, acum (a lucra) la teza de doctorat.

În trecut (a ști) multă matematică, dar acum (a mai uita).

În trecut (a se întîlni) foarte des, în prezent (a se vedea) mult mai rar.

Atunci (a practica) multe sporturi, astăzi (a face) numai schi.

Pe atunci (a ara) cu plugul, astăzi (a folosi) tractorul.

1o. MODEL: Aseară (a voi) (a se uita) la televizor.	Aseară voiam să mă uit la televizor.
	Aseară voiai să te uiți la televizor...

Atunci (a putea) (a atinge) scorul acesta.

Cînd a telefonat (a încerca) (a repara) priza.

(a trebui) (a pleca) mai devreme.

Înainte (a începe) (a lucra) de la ora șapte dimineața.

Fără instrucțiuni (a nu ști) (a folosi) aparatul.

(a aștepta) cu nerăbdare (a începe) antrenamentul.

(a intenționa) (a se înscrie) la doctorat.

În copilărie (a dori) (a se face) profesor.

11.a. MODEL: (a crede) că (a avea) timp. ‖ Credea că are timp.

(a spune) că (a lucra) la un institut.

(a se teme) că (a fi) timp urît.

(a şti) că pe Ştefan îl (a opera).

(a avea impresia) că (a nu mai şti) nimic la examen.

(a spera) că Maria (a se mărita) pînă la toamnă.

(a presupune) că (a veni) toţi.

(a fi sigur) că (a pierde) trenul.

(a fi convins) că (a nu ajunge) la timp.

b. MODEL: Credea că are timp. ‖ Credea că o să aibă (va avea) timp.

12. MODEL: (a spune) că (a fi) bolnav. ‖ Spunea că a fost bolnav.

(a crede) că (a întîrzia) la serviciu.

(a spune) că (a primi) un telefon de acasă.

(a scrie) că timpul (a se face) urît.

(a zice) că (a învăţa) singur româneşte.

(a i se părea) că timpul (a trece) prea repede.

(a afirma) că (a citi) despre aceasta într-un ziar.

(a susţine) că (a nu vedea) pe nimeni.

(a povesti) că (a se lupta) cu un urs în pădure.

13. a. MODEL: Ei (a învăţa) într-o şcoală nouă şi frumoasă. ‖ Ei învăţau într-o şcoală nouă şi frumoasă.

Invăţătorul le (a povesti) elevilor întîmplări din istorie. Uneori le (a spune) întrebări, la care ei (a răspunde) corect, deşi (a fi) emoţionaţi. Vizitatorii (a părea) mulţumiţi. Ei (a scrie) într-un caiet mare. Copiii (a fi) curioşi să ştie ce tot (a nota) ei

în caiet. (A bănui) că pe inspectori îi (a interesa) felul cum (a răspunde) ei la întrebările pe care li le (a pune) învățătorul. De aceea (a se strădui) să vorbească frumos, tare și corect. Învățătorul îi (a încuraja) cu un zîmbet cald și prietenesc.

b. MODEL: Cînd (a fi) mic (a se urca) pe muntele acesta cu părinții mei.	Cînd eram mic m-am urcat pe muntele acesta cu părinții mei.

(A fi) elev de liceu. (A aștepta) cu nerăbdare vacanța, pentru că (a urma) să plec, ca de obicei, la bunicii mei la țară. În sfîrșit, ziua mult așteptată (a sosi). În dimineața aceea (a se scula) devreme, (a-și face) bagajele și (a se duce) la gară, de unde (a trebui) să iau trenul. La plecare, mama mi- (a spune) să fiu cuminte și să nu-i supăr pe bunici. Ei (a locui) într-un sat de munte, de pe lîngă Sibiu, unde (a avea) o casă veche, dar curată și plăcută. Cînd (a ajunge), bunicii m- (a îmbrățișa) și m- (a mîngîia). (A se bucura) de venirea mea căci mă (a iubi) tare mult. Odaia în care (a sta) eu de obicei mă (a aștepta) la fel de frumoasă ca în vacanțele trecute. Pe masă (a fi) o vază de lut cu flori de munte. Bunicii mele (a-i plăcea) mult florile. În fiecare zi (a se întîlni) cu prietenii mei din sat, cu care (a face plimbări) prin pădure, pe munți sau pe malul Oltului. (A citi) și cîteva cărți pe care mi le (a recomanda) bunicul. Zilele (a trece) repede și vacanța (a se apropia) de sfîrșit. Cînd (a pleca) la părinți, (a-i părea rău) de locurile așa de frumoase pe care le (a părăsi).

---

14. MODEL: Ion îl ajută pe Mircea. Ei ... întotdeauna.	Ei se ajută întotdeauna.

Rodica a certat-o astăzi pe Anișoara. Ele însă nu ... decît rareori.

Victor îl salută pe Gheorghe. Victor şi Gheorghe ... prieteneşte.

Mariana n-a văzut-o azi pe sora mea. De obicei ele ... zilnic.

Azi eu îl întîlnesc pe Mihai la ora 4. De obicei ... dimineaţa.

Florin nu i-a scris de mult lui Eugen. Înainte ei ... regulat.

Mihai îi povesteşte fratelui său o întîmplare. Ei ... multe noutăţi.

Raluca nu mai vorbeşte cu Ileana. Ele nu ... de mult timp.

Tu îi telefonezi Suzanei. Voi ... mereu.

15. MODEL: Radu îl întîlneşte pe Mircea.	Radu şi Mircea se întîlnesc.

Viorica o iubeşte mult pe sora ei.

Corina o aşteaptă pe Gabriela.

Adrian nu-l ceartă pe fratele său.

Am cunoscut-o pe Mariana acum un an.

Tu îi spui verişoarei tale ce ai făcut în vacanţă.

Eu i-am trimis prietenei mele fotografiile.

Ea îi oferă Mihaelei flori.

Angela i-a dăruit discuri cumnatei sale.

16. MODEL: Plecăm în excursie cu microbuzul.	Se pleacă în excursie cu microbuzul.

În vîrful muntelui ajungeţi cu telefericul.

La noi în institut oamenii muncesc cu pasiune.

În tabără dormim vara în corturi.

Mîncaţi bine la restaurantul acela, dar costă mult.

Călătoresc mai comod cu avionul decît cu trenul.

În uzină ei lucrează în trei ture.

Scriu mai bine cu stiloul decît cu pixul.

La plimbare mergeţi pe jos, nu cu maşina!

17. MODEL: a se face | noapte / seară || A ajuns acasă cînd s-a făcut noapte.

a se face	noapte	a se înnopta
	seară	a se însera
	întuneric	a se întuneca
	lumină	a se lumina
	cald	a se încălzi
	frig	a se înnora
	frumos	
	urît	

18. MODEL: se știe / se întîmplă | că / să || Se știe că a plecat.

se zice	că / să
s-a anunțat	
se aude	
se poate	
se cunoaște	
se va vedea	
se pare	
s-a întîmplat	

19. a. MODEL: Doctorul i-a recomandat să stea în pat. || I s-a recomandat să stea în pat.

Părinții ne-au dat voie să plecăm cu mașina la mare.

Profesorul de matematică i-a propus să participe la olimpiadă.

Şerban mi-a atras atenţia că am întîrziat la şedinţă.

Un prieten mi-a cerut să fac planul clădirii.

Ţi-au demonstrat că ai greşit calculele.

Ministerul le-a aprobat să se transfere în provincie.

Cezar v-a promis că o să aveţi biletele la timp.

Directorul i-a sugerat să se mute în secţia noastră.

b. MODEL: Mi Ţi	a se recomanda	că să	Mi s-a recomandat să plec la munte.

Mi	a se spune	
Ţi	a se indica	
I	a se dovedi	că
Ni	a se permite	
Vi	a se atrage atenţia	
Li	a se interzice	să
	a se părea	
	a se comunica	

2o. MODEL: Mi s-a stricat ceasul. Îl duc la ... | Îl duc la ceasornicar.

Nu ştiu cîţi metri de blană trebuie pentru un palton.

Voi întreba un ...

Îmi fac nişte cizme de comandă la un ... foarte bun.

Dacă vrei lista de bucate, o ceri de la chelner, nu de la ...

Lucrează grădina singur; n-are nevoie de ...

A venit la poartă şi l-a întrebat pe ... unde e camera 47.

La Reşiţa se prelucrează oţelul; acolo lucrează mulţi ...

Şi-a construit o casă mare cu ziduri groase; a făcut-o singur, pentru că este ...

La marginea <u>pădurii</u> l-am întîlnit pe ...

21.a. **MODEL:**

poştă	poştaş
farmacie	farmacist

meserie
oaste

chimie
economie
fotbal
ziar
pian

b. **MODEL:**

poştaş	Poştaşul ţi-a adus o telegramă acum o oră.
farmacist	Ca farmacist, trebuie să ştii multă chimie.

22.a. **MODEL:**

a munci	Este un <u>muncitor</u> foarte serios.

a cerceta	a cumpăra	a călători
a învăţa	a vinde	
a desena	a trece	
a scrie	a locui	
a îndruma	a juca	

b. **MODEL:**

dansator	Fratele ei e <u>dansator</u> într-un ansamblu folcloric.

admirator	instalator	creator
vizitator	educator	colaborator
prezentator	expeditor	inventator

23. MODEL: horticultor || În timpul liber este horticultor.

aviator	dentist
spectator	oculist
agricultor	internist
apicultor	lingvist
silvicultor	filatelist

LECȚIA 31

Ana Ipătescu

Acasă la Ana Ipătescu, Nicu Golescu a sosit în goană...

– Ana, totul e pierdut; au arestat guvernul ... Ana, ce va fi? Ce ne facem?

În ochii mari ai Anei pîlpîie o flacără.

– Mergem la palat ...

Golescu ridică din umeri și dă din cap afirmativ ... Cînd ajung la poartă, ea smulge steagul tricolor:

– La palat, la palat !

... El întoarce capul după ea și o vede pînă departe, în picioare în trăsură, ținînd steagul cu brațul întins. Trecătorii o privesc uimiți, nu au înțeles limpede despre ce e vorba, dar cînd aud clopotul cel mare pricep că se petrec lucruri neobișnuite. Acum trăsura Anei Ipătescu aleargă pe Podul Calicilor. Unde vede pîlcuri mai mari de oameni ieșiți pe uliță, ea se întoarce și îi îndeamnă strigînd:

– La palat! Reacționarii au arestat Guvernul provizoriu!

Oamenii au înțeles. ... Într-o clipă s-au adunat în jurul trăsurii. ... Iată, sînt acum cîteva sute de oameni în jurul femeii tinere care ține steagul întins. ... Sînt acum mii și mii de oameni. ...

Ana Ipătescu s-a dat jos acum și cu greu, cu steagul în mînă, și-a făcut loc pînă în față. Acolo sînt soldați cu armele în mînă în poziție de tragere. ... Iată că Ana Ipătescu urcă primele trepte. Ostașii își îndreaptă armele spre ea. Nu se mișcă nimeni. Ana se întoarce spre mulțime coborînd două trepte:

– Cum puteți să mă priviți cu brațele încrucișate? Nu e decît o săptămînă de cînd ați jurat să apărați constituția cu viața voastră. Și acum? Se urcă iar pe trepte sprintenă, mlădioasă. Își plimbă privi-

rea cu dispreț peste ei toți. ... Soldații stau nemișcați în jurul palatului cu armele parcă înțepenite în mîini. Ana Ipătescu fierbe de mînie văzînd mulțimea intimidată:

- Fraților, vremea trece. Sus așteaptă frații noștri, membrii Guvernului provizoriu. ... Apoi întreabă arătînd cu mîinile puștile întinse: Ah, vă sperie acum puștile întoarse spre voi? ... Ridică pistolul: Fraților, să eliberăm guvernul! Mulțimea s-a mai dezghețat. Se aud strigăte: Să mergem, fraților! Moarte trădătorilor! Vrem constituția! Ana Ipătescu înțelege că a sosit clipa. Femeia cu plete negre îmbrățișează cu privirea mulțimea și înainte de a străbate printre soldați cu pistolul în mînă strigă pătrunzător:

- Ați jurat! După mine! Pentru libertate!

O bubuitură zguduie văzduhul. Armele descărcate doboară un rînd din mulțime. Cînd se risipește fumul puștilor se văd ca prin ceață morți și răniți pe trepte. E o mare învălmășeală. Soldații sînt repede dezarmați. ... Ofițerii își aruncă și ei săbiile. Membrii guvernului au apărut în ușa încăperii unde au fost arestați. În mijlocul lor Bălcescu privește cu mîinile încrucișate pe piept. Înțelege încă o dată ce putere uriașă e în popor. Coboară apoi scara pășind cu grijă. ... Își trece cu o nesfîrșită tristețe privirea la cei căzuți acolo pe trepte ...

(După Camil Petrescu, Un om între oameni).

R E Ț I N E Ț I :

a. în goană = în fugă, fugind.

b.
- tot — A aflat tot adevărul.
- totul — A aflat totul.

c. Ce mă fac? (= Cum pot rezolva situaţia dificilă în care mă aflu?)

d. { a ridica din umeri
a da din cap

e. a fi vorba despre — În carte e vorba despre o familie de ţărani.

- Veniţi, vă rog, imediat la facultate!
- Despre ce e vorba?
- Trebuie să primiţi o delegaţie de străini.

f. într-o clipă = foarte repede, imediat

g. { verb + în jur — A privit în jur, dar n-a văzut pe nimeni.
în jurul + subst. G. — În jurul casei erau pomi.

h. a se da jos = a coborî

i. { greu
cu greu
cu greutate

Respiră greu (cu greutate), pentru că are febră.

A ajuns greu (cu greu) pînă în vîrf.

j. a-şi face loc

k. { iată (că)
uite (că)

Iată, vine maşina!
Iată că vine maşina!
Uite, a început ploaia!
Uite că a început ploaia!

l. parcă = mi se pare că	- La ce oră începe meciul? - Nu știu precis, parcă la două. Să ne uităm pe afiș. - Fratele Marianei nu e doctor ? Parcă a urmat medicina. E așa de cald afară, (de) parcă e vară.
m. mulțime	Înaintează prin mulțime, apropiindu-se de vagon.
m. o mulțime de ... = foarte mulți	Am văzut o mulțime de cărți noi.
n. înainte de + subst.	Înainte de curs, o să treacă pe la bibliotecă.
n. înainte de + inf.	Înainte de a pleca, ne-a făcut o vizită.

GRAMATICĂ

I. VERB

MODUL GERUNZIU

Mergînd spre facultate, m-am întîlnit cu sora ta.
Știindu-l bolnav, ne-am dus să-l vizităm.
Dînd un răspuns bun, a luat notă mare.
Aflînd vestea, o să se bucure.
O vede stînd de vorbă cu profesoara ei.
Ne răspundea la salut zîmbind.

1. SUFIXE

a. Verbe în - a

a cînta - cîntÎ́ND

a intra - intrÎ́ND

a lucra - lucrÎ́ND

Verbe în - î

a coborî - coborÎ́ND

a hotărî - hotărÎ́ND

a urî - urÎ́ND

- Î́ND

Verbe în -ea

a avea - avÎ́ND

a tăcea - tăcÎ́ND

a vrea - vrÎ́ND

Verbe în - e

a cere - cerÎ́ND

a rămîne - rămînÎ́ND

a spune - spunÎ́ND

Verbe în - i

a citi - citÍND

a ieși - ieșÍND

a veni - venÍND

- ÍND

- Á	- Î́	- EÁ	- ´E	- Í
- Î́ND				- ÍND

NOTĂ :

a. a încuia - încuind   a întîrzia - întîrziind

[încu-i̯a] [încu-índ]   [întîrzi-i̯a] [întîrzi-índ]

a mîngîia - mîngîind   a studia - studiind

[mîngî-i̯a] [mîngî-índ]   [studi-i̯a] [studi-índ]

a tăia - tăind   a copia - copiind

[tă-i̯a] [tă-índ]   [copi-i̯a] [copi-índ]

a scrie - scriind

[scri-i̯e] [scri-índ]

verbe în -ia, -ie → gerunziu -ÍND

b. a fi - fiind [fi-índ]

a ști - știind [ști-índ]

2. RADICAL

a cînta - cîntînd   a coborî - coborînd

a putea - putînd   a trece - trecînd

a veni - venind

radical gerunziu = radical infinitiv

ALTERNANTE VOCALICE

a / ă

Verbe în -e

bate - bătînd

oa / o

Verbe în -e

coase - cosînd

ALTERNANTE CONSONANTICE

d/z

Verbe în -ea

cădea - căzînd

Verbe în -e

crede - crezînd
deschide - deschizînd
închide - închizînd
pătrunde - pătrunzînd
rîde - rîzînd
tunde - tunzînd

t / ţ

Verbe în -e

admite - admiţînd
permite - permiţînd
trimite - trimiţînd

ğ / g

Verbe în -e

curge - curgînd
împinge - împingînd
merge - mergînd

č / c

Verbe în-ea

plăcea - plăcînd
tăcea - tăcînd

Verbe în-e

duce - ducînd
trece - trecînd

şt / sc

Verbe în -e

creşte - crescînd

ALTERNANTE VOCALICE ȘI CONSONANTICE

Verbe în -e

á / ă - ǒ / c		á / ă - ǧ / g	
face	- făcînd	sparge	- spărgînd
		trage	- trăgînd
á / ă - d / z		á / ă - șt / sc	
rade	- răzînd	naște	- născînd

oa / o	- ǒ / c	oa / o	- t / ț	oa / o	- șt / sc
coace	- cocînd	scoate	- scoțînd	cunoaște	- cunoscînd
întoarce	- întorcînd				
stoarce	- storcînd				

Verbe în -e		Verbe în -ea	
i / î - d / z		e / ă - d / z	
vinde	- vînzînd	vedea	- văzînd

3. NEGATIV

a. Avînd timp liber, s-au dus la plimbare.	Neavînd timp liber, au amînat invitația.
Fiind ocupat, nu s-a dus la Iași.	Nefiind ocupat, s-a dus la Iași.
Văzînd spectacolul, a putut discuta despre el.	Nevăzînd spectacolul, n-a putut discuta despre el.

negativ = NE + afirmativ

b. Pentru că <u>n-a mai avut</u> timp, n-a făcut referatul.	<u>Nemaiavînd</u> timp, n-a făcut referatul.
Fiindcă <u>nu mai știam</u> nimic de el, am telefonat la părinții lui.	<u>Nemaiștiind</u> nimic de el, am telefonat la părinții lui.

<u>ne-</u> + MAI + afirmativ

4. <u>POZIȚIA FORMELOR PRONOMINALE NEACCENTUATE</u>

<u>Întîlnindu</u>-MĂ, m-a rugat să-i dau adresa institutului.

<u>Văzîndu</u>-L supărat, l-au invitat cu ei la plimbare.

<u>Știind</u>-O plecată, nu i-am mai trimis flori.

<u>Dîndu</u>-LE cărțile înapoi, le-am dus și o cutie de bomboane.

<u>Întorcîndu</u>-SE obosiți, s-au culcat devreme.

<u>Neamintîndu</u>-ȘI că programul s-a schimbat, a întîrziat o oră.

<u>Aducîndu</u>-MI-LE la timp, le-am putut folosi.

<u>Oferindu</u>-I-LE de ziua lui, îi faceți o mare plăcere.

gerunziu + pronume

<u>N O T Ă</u> :

a. văzînd <u>filmul</u> ——► văzîndu-L
   cumpărînd <u>pantofii</u> ——► cumpărîndu-I
   scriind <u>mamei</u> ——► scriindu-I

b. citind <u>cartea</u> ——► citind-O

c. întîlnindu, văzîndu... { -mă, -te, -l, -ne, -vă, -i }

ducîndu, grăbindu... { -mă, -te, -se, -ne, -vă, -se }

întîlnind, văzînd... { -o }

gerunziu + pron. Ac.

aducîndu, amintindu { -mi, -ţi, -i, -ne, -vă, -le }

închipuindu, amintindu { -mi, -ţi, -şi, -ne, -vă, -şi }

gerunziu + pron.D.

aducîndu / făcînd...

- -mi-l, -mi-o, -mi-i, -mi-le
- -ţi-l, -ţi-o, -ţi-i, -ţi-le
- -i-l, -i-o, -i-i, -i-le
- -şi-l, -şi-o, -şi-i, -şi-le
- -ni-l, -ne-o, -ni-i, -ni-le
- -vi-l, -v-o, -vi-i, -vi-le
- -li-l, -le-o, -li-i, -li-le

gerunziu + pron.D. + pron.Ac.

5. VALORILE GERUNZIULUI

Predicativ suplimentar

Cînd a răspuns, [el] zîmbea.	A răspuns zîmbind.
Am auzit(-o) că plîngea.	Am auzit-o plîngînd.
A văzut-o cînd (în timp ce) juca rolul Corinei.	A văzut-o jucînd rolul Corinei.
L-am găsit cînd (în timp ce) lucra.	L-am găsit lucrînd.

Valori circumstanţiale

MOD

Cum a explicat teorema?	A explicat teorema făcînd desenul pe tablă.
Cum şi-a demonstrat ideea?	Şi-a demonstrat ideea pornind de la cercetările proprii.

verb regent + gerunziu

CAUZĂ

Pentru că a întîrziat , a pierdut trenul.	Întîrziind, a pierdut trenul.
Pentru că n-a citit cartea, n-a putut s-o prezinte.	Necitind cartea, n-a putut s-o prezinte.
	gerunziu + verb regent

TIMP

. Durativ:

În timp ce citea scrisoarea, mama zîmbea.	Citind scrisoarea, mama zîmbea.
În timp ce scriam, ascultam și muzică.	Scriind, ascultam și muzică.
	gerunziu + verb regent
Povesteau în timp ce mergeau spre teatru.	Povesteau mergînd spre teatru.
	verb regent + gerunziu

b. Momentan

Cînd am revenit din excursie, am aflat că m-ai căutat.	Revenind din excursie, am aflat că m-ai căutat.
Cînd au plecat, și-au luat cu ei toate lucrurile.	Plecînd, și-au luat cu ei toate lucrurile.
	gerunziu + verb regent

CONDIȚIE

Dacă o să înveți zi de zi, o să ai rezultate mai bune.	Învățînd zi de zi, o să ai rezultate mai bune.

Numai dacă o să urmezi sfaturile medicului o să te faci bine.	Numai urmînd sfaturile medicului o să te faci bine.

gerunziu + verb regent

6. SUBIECTUL GERUNZIULUI

a. El vorbea gesticulînd. = El vorbea și [el] gesticula.

Știind lecția, Radu a răspuns foarte bine. = [Radu] știind lecția, Radu a răspuns foarte bine.

b. Eu l-am auzit cîntînd. = Eu l-am auzit în timp ce [el] cînta.

Te-am văzut ieșind de la cinema. = [Eu] te-am văzut cînd [tu] ai ieșit de la cinema.

Îmbolnăvindu-se un actor, spectacolul s-a amînat. = Pentru că s-a îmbolnăvit un actor, spectacolul s-a amînat.

II. ARTICOL

ARTICOL DEMONSTRATIV (ADJECTIVAL)

1. nominativ

Vecinul meu are mulți copii.

Băiatul CEL mare e inginer.

Fata CEA mare e profesoară.

Băieții CEI mici sînt elevi.

Fetele CELE mici sînt studente.

acuzativ

De ieri avem un coleg nou și o colegă nouă.

Azi dimineață l-am întîlnit pe colegul CEL nou la cantină.

Am vorbit în pauză cu colegea CEA nouă.

Am fost în vizită la colegii CEI noi.

Nu le cunosc pe colegele CELE noi din grupa ta.

NOTĂ:

Pe (colegul) cel nou nu-l cunosc.

PE + (subst.)+ art.adj. + adj.+ pron.Ac.neacc.+verb

Nu-l cunosc pe (colegul) cel nou.

pron.Ac. neacc. + verb + PE (+ subst.)+ art.adj.+adj.

genitiv

La parter stau doi bătrîni, iar la etaj - niște tineri.

Camera vecinului CELUI bătrîn e luminoasă.

Camera vecinei CELEI bătrîne e mare.

Apartamentele vecinilor CELOR tineri sînt moderne.

Apartamentele vecinelor CELOR tinere sînt elegante.

dativ

Am ascultat muzică împreună cu prietenii vechi și noi.

Prietenului CELUI nou îi place muzica modernă.

Prietenei CELEI noi îi place muzica clasică.

Prietenilor CELOR vechi le place muzica populară.

Prietenelor CELOR vechi le place muzica ușoară.

	sg.			pl.		
	m.	n.	f.	m.	n.	f.
N-A	CEL		CEA	CEI	CELE	
G-D	CELUI		CELEI	CELOR		

2. FOLOSIRE

a. Apartamentul ei are trei camere.

Camera cea mare e la răsărit, camera cea mică e la apus.

Camera cea mare e la răsărit, cea mică e la apus.

Camera mare e la răsărit, cea mică e la apus.

Cea mare e la răsărit, cea mică e la apus.

(subst. cu art.hot. +) art.dem. + adj.

b. Lîngă institut sînt două blocuri noi.

Blocul din stînga are opt etaje, cel din dreapta are zece.

Cel din stînga are opt etaje, cel din dreapta are zece.

Astăzi ne ducem la teatru, mîine ne ducem la cinematograf.

Spectacolul de astăzi începe la ora 19, cel de mîine va începe la ora 18.

Cel de astăzi începe la ora 19, cel de mîine va începe la ora 18.

art. dem. + DE + adv.

Ea are multe tablouri.

Tablourile din hol sînt mai frumoase decît cele din sufragerie.

Cele din hol sînt mai frumoase decît cele din sufragerie.

Cooperativa are douăzeci de tractoare.

Cele de pe cîmp sînt noi, cele de lîngă atelier sînt mai vechi.

Eu i-am dăruit lui Ion un disc cu muzică de operă, iar lui Mircea un disc de muzică ușoară.

Cel de la mine e românesc, cel de la Mircea e străin.

art. dem. + DE + prep. + < subst. / pron.

c. Sora mea are doi copii.

Cei doi (copii) sînt încă elevi.

art. dem. + num.card. (+ subst.neart.)

III. ADJECTIV. ADVERB

SUPERLATIV RELATIV

A. Adjectiv

1. Are multe timbre vechi.	Cel mai vechi (timbru) e din 1859.
În grupa noastră sînt mulţi studenţi harnici.	Cei mai harnici (studenţi) au luat nota 10 la toate examenele.
Lucia are multe rochii frumoase.	Astăzi a îmbrăcat-o pe cea mai frumoasă.
În literatura română actuală sînt multe romane bune.	La curs, profesorul ne-a vorbit despre cele mai bune (romane).
Am rezolvat multe exerciţii grele.	Rezolvarea celui mai greu (exerciţiu) mi-a luat o jumătate de oră.

Vărul meu are trei copii <u>mici</u>.	<u>Celui mai mic</u> (copil) i-am dat o minge de volei.

> CEL, CEA ... + MAI + adj. (+ subst.<u>neart</u>.)

Are multe timbre <u>vechi</u>.	(Timbrul) <u>cel mai vechi</u> e din 1859.
Am rezolvat multe exerciții <u>grele</u>.	Rezolvarea (exercițiului) <u>celui mai greu</u> mi-a luat o jumătate de oră.

> (subst. <u>cu art.hot.</u>) + CEL, CEA ... + MAI + adj.

2.a. Radu e <u>cel mai bun</u> (elev) DIN clasă.

Radu e (elevul) <u>cel mai bun</u> DIN clasă.

Radu e <u>cel mai bun</u> (elev) DINTRE toți.

Radu e (elevul) <u>cel mai bun</u> DINTRE aceștia (aceia).

> adj. superlativ relativ + { DIN + subst. sg. / DINTRE + pron.pl. }

b. Radu e cel mai bun DINTRE {
elevi...
ei, noi...
toți (elevii)
(elevii) aceștia, (elevii) aceia
acești elevi, acei elevi }

> adj.superlativ relativ + DINTRE + subst.,pron.pl.

B. Adverb

1. Colegii mei cîntă frumos. | Cel mai frumos cîntă Radu.

Toţi studenţii din grupa mea vorbesc bine englezeşte. | Cel mai bine (din grupă) vorbeşte Tudor.

CEL + MAI + adv.

Colegii mei cîntă frumos. | Radu cîntă cel mai frumos (dintre toţi).

Toţi studenţii din grupa noastră dansează bine. | Tudor dansează cel mai bine (din grupă).

verb + CEL + MAI + adv.

2.a. Ion învaţă cel mai bine DIN clasă.

adv. superlativ relativ + DIN + subst. sg.

b. Ion învaţă cel mai bine DINTRE
- ei, noi...
- toţi (studenţii)
- (studenţii) aceştia, (studenţii) aceia
- aceşti studenţi, acei studenţi.

adv. superlativ relativ + DINTRE + pron., subst.pl.

SUPERLATIV ABSOLUT

A fost o excursie <u>foarte</u> frumoasă.

A răspuns <u>foarte</u> bine la examen.

FOARTE + < adj. / adv.

<u>NOTĂ</u>:

a. A făcut o ciorbă <u>tare</u> gustoasă.

În ianuarie a fost <u>tare</u> frig.

N-a cumpărat rochia aceea pentru că era <u>prea</u> scumpă.

N-am înţeles ce a spus pentru că a vorbit <u>prea</u> repede.

b. <u>Afectiv</u>

A fost o excursie <u>grozav</u> DE frumoasă.

Ieri a fost <u>teribil</u> DE cald.

Prietenul meu e <u>extraordinar</u> DE inteligent.

Avea un cîine <u>nemaipomenit</u> DE rău.

E un actor <u>deosebit</u> DE talentat.

Vorbeşte <u>extrem</u> DE repede.

DEOSEBIT EXTRAORDINAR EXTREM GROZAV NEMAIPOMENIT TERIBIL } + DE + < adj. / adv.

Ne-a dat un exercițiu greu <u>de tot</u>.

A muncit mult <u>de tot</u>.

adj. / adv.	+ DE TOT

IV. FORMAREA CUVINTELOR

1. NUME DE MODALITATE

- ESTE

băiețește	latinește	prietenește
bărbătește	militărește	românește
copilărește	muncitorește	școlărește
femeiește	omenește	tinerește
frățește	ostășește	tovărășește
iepurește	părintește	țărănește

NOTĂ:

prieten —— prietenesc —— prietenește

român —— românesc —— românește

subst. —— adj. —— adv.

2. NUME DE FAMILIE

a. -ESCU

Alexandrescu	Grigorescu
Constantinescu	Nicolescu
Dumitrescu	Petrescu
Enescu	Stănescu

Filipescu Teodorescu

Georgescu Iliescu

prenume ⟶ nume de familie

b. -EANU

Ardeleanu Moldoveanu

Bolintineanu Munteanu

Bănăţeanu Mureşanu

Cîmpineanu Ogrezeanu

Jianu Suceveanu

nume de loc ⟶ nume de familie

Mihăileanu Teodoreanu

Nicoleanu Vlădeanu

prenume ⟶ nume de familie

c. -ÍU

Antoniu Gheorghiu

Constantiniu Grigoriu

Dumitriu Manoliu

prenume ⟶ nume de familie

E X E R C I Ţ I I

1. MODEL: ... de la teatru, ne-am oprit la o cofetărie | a veni || Venind de la teatru, ne-am oprit la o cofetărie.

.. cartea, a dus-o înapoi la bibliotecă. | a termina

... de vorbă cu ea, am aflat că o să plece în curînd la specializare. | a sta

... după tramvai, a căzut,	a fugi
... în grabă, ţi-ai uitat umbrela.	a pleca
... nevoie de un compas, l-a luat pe al meu.	a avea
... să-l ajute, a învăţat cu el toată după-masa.	a vrea
... la noi toată seara, a văzut şi serialul la televizor.	a rămîne
... metroul, a ajuns foarte repede în Piaţa Unirii.	a lua

2. <u>MODEL</u>: ... la masă, a supărat-o pe mama. | a întîrzia || <u>Întîrziind</u> la masă a supărat-o pe mama.

... uşa, a pus cheile în geantă.	a încuia
N-a trecut pe la magazin... că e închis.	a crede
... că nu-i ajung banii, n-a mai cumpărat coniac.	a vedea
Duminica trecută l-am văzut ... spre stadion.	a merge
S-a însănătoşit ... gimnastică medicală.	a face
... folclorul românesc, a putut traduce cîteva poezii.	a studia
... oraşul, s-a oferit să ne însoţească.	a cunoaşte
... pe strada mea, mi-a făcut o vizită.	a trece

3. <u>MODEL</u>: Am văzut-o (a se întoarce) de la piaţă. || Am văzut-o <u>întorcîndu-se</u> de la piaţă.

(a se duce) la facultate, mi-am pierdut legitimaţia.

(a se gîndi) la prietenii săi, a hotărît să le scrie.

Ne-a dat nouă biletele (a-şi aminti) că e ocupat.

(a se spăla) cu apă foarte rece a răcit.

(a se culca) tîrziu, n-a auzit ceasul sunînd.

(a-şi lua rămas bun), le-a promis că se va întoarce curînd.

I-am vorbit româneşte (a-şi închipui) că e român.

Au întîlnit-o (a se plimba) în parc cu soţul ei.

4.a. MODEL: Luînd <u>cartea</u> de pe masă, a pus-o în raft.	Luînd-<u>o</u> de pe masă, a pus-o în raft.

Aducînd <u>cumpărăturile</u>, le-a pus în cămară.

Cumpărînd <u>pantofii</u>, l-a rugat pe vînzător să-i împacheteze bine.

Închizînd <u>valiza</u>, a dus-o la biroul de bagaje.

Scoţînd <u>banii</u> din portmoneu, s-a dus la casă să plătească.

S-au bucurat mult desfăcînd <u>pachetul</u>.

Copiind <u>textele</u>, le-a învăţat mai uşor.

Recitind frumos <u>poezia</u>, a avut succes.

S-a întristat citind <u>scrisoarea</u>.

b. MODEL: Povestind <u>copiilor</u> întîmplarea, i-a făcut să rîdă.	Povestindu-<u>le</u> întîmplarea, i-a făcut să rîdă.

Dînd telefon <u>profesorului</u>, li s-a răspuns că nu e acasă.

Arătînd <u>Mariei</u> cum să traducă textul, ai ajutat-o foarte mult.

Scriind <u>surorilor mele</u>, i-am transmis salutări şi verişoarei tale.

Şi-a petrecut după-amiaza explicînd <u>fraţilor săi</u> cum să-şi facă lecţiile.

Trimiţînd <u>părinţilor</u> o telegramă, i-a anunţat că îşi va petrece concediul la ei.

Cumpărînd surorii sale o vază de cristal, i-a făcut o surpriză plăcută.

Răspunzînd bunicii noastre la scrisoare, i-am mulţumit pentru invitaţie.

Făcînd semn şoferului, l-a rugat să oprească maşina.

5. MODEL: Cînd m-a văzut, s-a bucurat foarte mult. || Văzîndu-mă, s-a bucurat foarte mult.

Cînd ţi-am scris, ţi-am trimis şi o fotografie.

Pentru că te-au întîlnit, ţi-au amintit de şedinţa de mîine.

Pentru că nu le-a răspuns la scrisori, au crezut că e supărat pe ei.

În timp ce vă asculta, mi-a făcut semn să mă aşez.

Pentru că nu mi-a spus nimeni, n-am ştiut la ce oră să vin.

Numai dacă o să vă ajute laborantul, o să puteţi face experienţa.

Cînd m-au întîlnit, m-au întrebat ce face Doina.

Cînd i-au căutat la hotel, le-au lăsat acolo cărţile comandate.

6. MODEL: Cînd mi l-a adus, i-am mulţumit. || Aducîndu-mi-l, i-am mulţumit.

Pentru că i l-a cumpărat la timp, a putut merge la schi.

Cînd vi le-am rezolvat, v-aţi bucurat mult.

În timp ce le-o povesteau, erau foarte emoţionaţi.

Pentru că ţi i-am apart, trebuie să ţi-i plătesc.

În timp ce ni-l verifica, frigiderul s-a stricat mai rău.

Cînd mi le-au arătat, mi-am dat seama că nu-mi aparţin.

Pentru că ne-au împrumutat-o , am reuşit să terminăm lucrarea.

Cînd mi le-a dat înapoi, am observat că erau rupte.

7. <u>MODEL</u>: <u>Pentru că n-am avut timp</u>, nu m-am dus să-l văd.	<u>Neavînd timp</u>, nu m-am dus să-l văd.

<u>Pentru că nu i-au știut adresa</u>, i-au telefonat la serviciu.

<u>Pentru că n-am mai putut aștepta</u> atunci, am revenit în ziua următoare.

<u>Pentru că n-ați vrut</u> să-l deranjați, nu l-ați mai chemat.

<u>Pentru că n-a fost atent</u>, a greșit.

<u>Dacă n-o să lucrezi</u> nimic în vacanță, o să te plictisești.

<u>Pentru că n-a mai auzit</u> nimic despre el, a crezut că nu mai lucrează acolo.

<u>Dacă nu înveți</u> limba, n-o să te poți înțelege bine cu ei.

<u>Pentru că n-a știut că are nevoie</u>, nu l-a ajutat.

8. <u>MODEL</u>: - Cum ai tradus textul? - L-am tradus (a întrebuința) dicționarul.	L-am tradus <u>întrebuințînd</u> dicționarul.

- Cum l-a ajutat?
- L-a ajutat (a-i împrumuta) bani.
- Cum ai ajuns așa de repede la gară?
- Am ajuns repede (a lua) un taxi.

- Cum le-a dovedit că are dreptate?
- Le-a dovedit (a da) exemple clare.

- Cum au urcat pînă la cabană?
- Au urcat pînă la cabană (a folosi) teleschiurile.

- Cum ați rezolvat exercițiul?
- L-am rezolvat (a aplica) teorema învățată săptămîna trecută.

- Cum s-a vindecat?
- S-a vindecat (a ține) regim alimentar.

- Cum a reparat televizorul?
- L-a reparat (a înlocui) o lampă.

- Cum i-aţi încurajat?
- I-am încurajat (a-i lăuda) pentru progresele făcute.

9. <u>MODEL</u>: (a pleca), a uitat să încuie uşa.	<u>Plecînd</u>, a uitat să încuie uşa. <u>Cînd a plecat</u>, a uitat să încuie uşa.

(a discuta) cu el, mi-am dat seama că n-a înţeles lecţia.
(a căuta) ediţia nouă, aţi găsit şi ediţia veche.
L-am văzut (a ieşi) de la bibliotecă.
(a se întoarce) de la serviciu, am găsit-o acasă pe mama.
(a-l întîlni) pe stradă, nu l-am mai recunoscut.
(a deschide) uşa, au văzut că sala era ocupată.
S-a supărat (a observa) că nu sîntem atenţi.
(a vrea) să coboare din troleibuz, a alunecat pe scară.

1o. <u>MODEL</u>: (a povesti), se uita uneori la ceas.	<u>Povestind</u>, se uita uneori la ceas. <u>În timp ce povestea</u>, se uita uneori la ceas.

(a expune) ultimele noutăţi în medicină, amintea şi contribuţiile româneşti.
(a discuta) despre istoria României, arăta pe hartă localităţile istorice.
(a cumpăra) fructe, se gîndea că are nevoie şi de legume proaspete.
(a lucra) în fabrica aceasta, voia să urmeze şi liceul seral.
(a călători) cu avionul, admira frumuseţile naturii.
(a citi) romanul, îşi nota într-un caiet cuvintele necunoscute.

(a explica) lecţia nouă, scria formulele pe tablă.

(a aşeza) cărţile în bibliotecă, a observat că lipsesc cîteva.

11. MODEL: (a lipsi) prea mult de la şcoală, nu s-a putut prezenta la examene.

<u>Lipsind</u> prea mult de la şcoală, nu s-a putut prezenta la examene.

<u>Pentru că a lipsit</u> prea mult de la şcoală, nu s-a putut prezenta la examene.

(a fi) bolnavi, nu vin la cursuri.

(a fi vreme rea), oamenii n-au putut lucra astăzi la cîmp.

(a o cunoaşte) de mult timp, aţi invitat-o să locuiască la voi.

(a economisi) bani, poate să-şi cumpere o maşină nouă.

(a-i plăcea) pictura, şi-a cumpărat multe albume de artă.

(a trebui) să ajungă repede la aeroport, am dus-o cu maşina mea.

(a nu putea) veni la nuntă, i-a trimis o felicitare.

(a greşi) exerciţiul, a trebuit să-l copiem din nou.

12. a. MODEL: (a vedea)... întîrzie, am plecat acasă.

<u>Văzînd că</u> întîrzie, am plecat acasă.

(a crede) ... n-o să mai plouă, a lăsat umbrela acasă.

M-am bucurat (a afla) ... s-a căsătorit cu Irina.

(a spune) ... nu ai dreptate, n-am vrut să te supărăm.

A venit la noi (a zice) ... vrea să-l ajutaţi.

(a observa) ... ne deranjează, a închis radioul.

A trecut pe la noi (a spera) ... o să te întîlnească.

S-au despărţit (a lăsa impresia) ... nu s-au înţeles prea bine.

(a recunoaşte) ... au greşit, au promis că vor reface proiectul.

b. **MODEL**: (a vrea) ... ajungă mai repede, a luat taxiul.	Vrînd să ajungă mai repede, a luat taxiul.

(a nu putea) ... lucrez la cămin, m-am dus la bibliotecă.
Ne-am dus la el (a vrea) ... -i vedem grădina.
(a trebui) ... dea examen, au început să se pregătească de pe acum.
(a încerca) ... ajungă pe vîrful Omul, s-au rătăcit.
(a şti) ... -şi repare singur maşina, n-a mai avut nevoie de mecanic.
S-au dus în satul lor (a dori) ... stea acolo cîteva zile.
A pleca la Borsec (a spera) ... se odihnească mai bine.
Vorbeau încet, (a căuta)... nu-şi deranjeze colegii.

13.a. **MODEL**: L-	am au	văzut	în timp ce cînd	a scrie	L-am văzut în timp ce scria.

M-	am	întîlnit			a urca cu liftul
Te-	ai	observat			a privi cu atenţie
L-	a	ascultat			a cînta la pian
Ne-	am	zărit		în timp ce	a coborî din maşină
V-	aţi	auzit			a vorbi cu copiii
I-	au	cunoscut		cînd	a aştepta în staţie
Le-		găsit			a plînge
		lăsat			a discuta cu prietenii
			-o		

b. **MODEL**: L-am văzut în timp ce scria.	L-am văzut scriind.

14. MODEL: Rugîndu-l să vină la noi, ne-a spus că e ocupat. | Cînd (noi) l-am rugat să vină la noi, ne-a spus că e ocupat.

Gîndindu-mă la această problemă, mi-a venit o idee nouă.
Un vecin i-a văzut pe copii rupînd florile.
Transcriind formula, profesorul i-a observat greșeala.
Începînd să plouă, mama a strîns rufele.
Revăzîndu-l pe Andrei după mulți ani, mi s-a părut foarte schimbat.
Întrebînd-o de unde vine, ne-a răspuns că a fost la piață.
Anunțîndu-le schimbarea programului, s-au bucurat.
Ne plăcea s-o ascultăm pe Maria recitînd poezii de Arghezi.

15.a. MODEL: Pentru că Stela (a lipsi) din Ploiești, noi (a nu se mai opri) acolo. | Pentru că Stela lipsește din Ploiești, noi nu ne mai oprim acolo.
Pentru că Stela lipsește din Ploiești, noi n-o să ne mai oprim acolo.

Fiindcă noi (a întîrzia), ei (a aștepta) în restaurantul gării.
Pentru că biblioteca (a fi) închisă două zile, noi (a împrumuta) cărți pentru acasă.
Pentru că autobuzul (a nu veni) la timp, călătorii (a lua) tramvaiul.
Pentru că în oraș (a exista) un club sportiv, (a se construi) un stadion nou.
Pentru că ei (a lucra) după cursuri în laborator, Mariana (a nu-i mai aștepta).

Fiindcă (a fi) timp urît, noi (a nu mai pleca) în excursie.
Pentru că Viorica (a vrea) să viziteze Suceava, (a o invita) să meargă cu noi.
Pentru că Mioarei (a-i plăcea) muzica populară, prietena ei (a-i dărui) cîteva discuri de-ale Mariei Tănase.

b. MODEL: Pentru că Stela lipseşte din Ploieşti, noi nu ne mai oprim acolo. | Lipsind Stela din Ploieşti, noi nu ne mai oprim acolo.

16. MODEL: Mîine o să mă îmbrac cu costumul... nou. | Mîine o să mă îmbrac cu costumul cel nou.

Au demolat blocurile ... vechi din capătul străzii.
A ales rochia ... lungă.
Numai munţii ... înalţi erau acoperiţi cu zăpadă.
Biletele ... ieftine s-au vîndut de ieri.
X Aţi aflat vestea ... mare?
L-au ascultat cu plăcere pe pianistul... tînăr.
X Ai citit copiilor povestea "Răţuşca ... urîtă"?
X La lecţia de istorie ni s-a vorbit despre Alexandru... Bun şi despre Ştefan ... Mare.

17. MODEL: Copiii sănătoşi s-au dus la patinaj, ... răciţi au rămas acasă. | Copiii sănătoşi s-au dus la patinaj, cei răciţi au rămas acasă.

Acum purtăm rochii largi, ... strîmte sînt demodate.
Carnea slabă e mai sănătoasă decît ... grasă.
Îi plac mai mult cîntecele vesele decît ... triste.
Servieta neagră costă 125 de lei, ... maro, 15o.
Camera mică e a copilului, ... mare e a părinţilor.

O să pun fularul subțire, pentru că ... gros nu-mi place.

Paltonul negru e al meu, ... gri e al fratelui meu.

Filmul românesc a fost mai bun decît ... străin.

18. MODEL: Ei au doi băieți: ... mare e inginer, ... mic va ieși medic. || Ei au doi băieți: cel mare e inginer, cel mic va ieși medic.

Erau două drumuri: ... lat circulau camioane, ... îngust, căruțe. || Erau două drumuri: pe cel lat circulau camioane, pe cel îngust, căruțe.

Am cumpărat două geamantane: ... roșu e pentru mine, ... bej e pentru mama.

În vitrină sînt multe ceasuri: ... străine sînt mai scumpe decît ... românești.

Am pus pantofii în debara: ... noi i-am pus în raft, ... vechi i-am pus într-o cutie.

În stație am văzut două fete: ... înaltă o cunosc, ... mică nu.

Și-a cumpărat două bluze: ... în dungi e mai frumoasă decît ... în carouri.

Tata a invitat doi prieteni: ... bătrîn îl cunosc de mult, ... tînăr nu l-am mai văzut pînă acum.

În farfurie sînt struguri: ... negri sînt mai dulci decît ... albi.

Și-a pus hainele în ordine: ... curate le-a aranjat pe umerașe, ... murdare le-a dus la o curățătorie chimică.

19. MODEL: Aici e un chioșc de ziare, acolo e un chioșc de dulciuri. || Cel de aici e deschis, cel de acolo e închis.

Am cursuri și azi și mîine.

Vila aceasta are trei camere sus și patru camere jos.

În dreapta și în stînga sînt cîteva blocuri.

Afară, lîngă ușă, e un bec, iar înăuntru, pe scări, sînt două becuri.

Au urmărit programul de la televizor și aseară și alaltăseară.

Se duc la spectacol și mîine și poimîine.

Aici am pus trandafirii roșii, iar acolo, trandafirii roz.

Atunci locuia într-o casă veche, acum locuiește într-o casă nouă.

20. MODEL: Cărțile din depozit sînt mai vechi decît cărțile din sală. | Cărțile din depozit sînt mai vechi decît cele din sală.

Mobila din sufragerie e mai nouă decît mobila din dormitor.

Fotoliul de lîngă tine e liber, fotoliul de lîngă mine e ocupat.

Nouă ne place să stăm pe băncile de sub tei, iar lor, pe băncile de sub castani.

Puneți-vă umbrelele în cuierul de lîngă fereastră, nu le puneți în cuierul de după ușă!

Ei au coborît pe cărarea dinspre cabană, iar noi am coborît pe cărarea dinspre izvor.

Spectacolul de la ora 5 va fi mai scurt decît spectacolul de la ora 8.

Camera de lîngă bibliotecă este mai mare decît camerele de la intrare.

Merii de aici sînt mai bătrîni decît merii din fundul grădinii.

21. MODEL: El are doi frați care lucrează la uzinele "23 August".	Cei doi frați lucrează la Uzinele "23 August".

Avem trei prieteni care locuiesc la căminul "Grozăvești".
Am citit patru cărți care au apărut luna trecută.
Mariana are doi unchi care stau pe strada mea.
Au înlocuit două becuri care s-au ars ieri.
Am trei surori care au urmat facultăți diferite.
Am văzut două mașini care s-au ciocnit la intersecție.
Au cumpărat două buchețele de ghiocei care au costat puțin.
A scris cîteva articole care au apărut într-o revistă de la Iași.

22. MODEL: - Îl cunoști pe profesorul de chimie?	- Da, îl cunosc pe cel de chimie.
- Ai vorbit cu vecinul de la parter?	- Da, am vorbit cu cel de la parter.

- S-a mutat în apartamentul din Cotroceni?
- Ai pus tabloul în camera de sus?
- Ați venit pe șoseaua veche?
- Ai dat la reparat pantofii rupți?
- Au dus înapoi cărțile de la bibliotecă?
- Au luat și geamantanul albastru?
- I-a invitat numai pe scriitorii premiați?
- Ai pus albumele vechi în bibliotecă?

23. MODEL: - Cărui coleg i-ai dat dicționarul?	- Celui de acolo (i l-am dat).

- Cărei surori i-ai scris ieri?
- Căror unchi trebuie să le telegrafieze?

- Cărui specialist îi trebuie acest tratat?
- Căror colege le-a plăcut serialul de sîmbătă?
- Cărui copil i-ai dăruit jocul de șah?
- Cărei studente i-a dat nota lo?
- Căror muncitori le-au adus invitații pentru spectacolul nostru?
- Căror actrițe le vom oferi flori?

24. MODEL: - A cărui student e haina aceasta?
- ... înalt.

- A celui înalt.

- A cărui frate e mașina?
- ... mic.

- Al cărei vecine e cîinele?
- ... bătrîne.

- Ai cărei femei sînt copiii din grădină?
- ... tinere.

- Ale căror copii sînt jucăriile acelea?
- ... din grupa mică.

- Al cărui coleg e discul acesta?
- ... de lîngă mine.

- Ale cărui actor sînt fotografiile?
- ... de la Teatrul Național.

- Ale căror profesoare sînt articolele acelea?
- ... de la Timișoara.

- A cărui student e lucrarea aceasta?
- ... din Asia.

25. <u>MODEL</u>: Toate rochiile din vitrină sînt <u>frumoase</u>, dar rochia albastră e ...	Toate rochiile din vitrină sînt frumoase, dar rochia albastră e <u>cea mai frumoasă</u>.

Toate apartamentele acestui bloc sînt <u>confortabile</u>, dar al lui e ...

Toate răspunsurile studenţilor au fost <u>bune</u>, dar ale Anei au fost ...

Toate ceasurile din colecţia muzeului sînt <u>vechi</u>; acesta însă este ...

Toate lunile de vară sînt <u>calde</u>, dar iulie este luna ...

El a adus multe albume <u>interesante</u>, dar acestea sînt ...

Toate vinurile au fost <u>dulci</u>, dar acesta a fost ...

La "Teatrul Naţional" sînt multe actriţe <u>talentate</u>, dar aceasta este ...

În echipa de volei sînt mulţi jucători <u>înalţi</u>, dar aceştia sînt ...

26. a. <u>MODEL</u>: Am citit multe poezii de L.Blaga. ... este aceasta.	scump frumos	<u>Cea mai frumoasă</u> (<u>poezie</u>) este aceasta.

În magazin sînt multe covoare. ... costă peste zece mii de lei.	vechi
La muzeu sînt foarte multe tablouri. ... datează de cinci secole.	scump
În vitrină am văzut cîteva televizoare. ... costă 2000 de lei.	copt
	înalt
	bun

A cumpărat un coş de fructe. ... le-a dat copiilor.	ieftin
Vila noastră are cinci camere. În ... locuiesc părinţii.	important
În parcul oraşului sînt mulţi copaci. Mie îmi place ...	mic
Sora mea are mulţi copii. ... sînt încă elevi.	
În Biblioteca Academiei sînt multe manuscrise. Acestea sînt ...	

b. MODEL: Cea mai frumoasă poezie este aceasta. || Poezia cea mai frumoasă este aceasta.

27. MODEL: I-am dăruit fotbalistului tînăr o minge nouă. || I-am dăruit celui mai tînăr fotbalist o minge nouă.

Am citit biografia unui scriitor cunoscut.
Au trimis unui prieten bun fotografiile de la revelion.
Interpretarea actorilor talentaţi ne-a plăcut mult.
Le-aţi dat flori fetelor frumoase.
Suprafaţa terenului nou de sport este de 1000 m^2.
I-au adus unei doamne bătrîne un fotoliu.
Copiii muncitoarelor tinere sînt la creşă.
Le-am dat prăjituri copiilor mici.

28.a. MODEL: Cumpăr	frumos	dulap	din / dintre	magazin / toate	Cumpăr cel mai frumos dulap din magazin.

Pot să văd	bun	camere	din	apartament
Mobilăm	luminos	hol		aceștia
Ocupă	mare	bibliotecă		bloc
Aveți	încăpător	pereți		acestea
Au ales	călduros	încăpere	dintre	toate
Vor aranja	elegant	cuier		magazin
A stricat	frumos	lămpi		aceia
Au cumpărat	lung	mobilă		toți
				casă
				acelea

b. <u>MODEL</u>: Îl ascult | deștept | dintre | ei / studenți || Îl ascult <u>pe cel mai</u> deștept dintre ei.

L-a cunoscut	tînăr	dintre	noi	
Care e	inteligent		ei	
Unde stă	frumos		ele	
Ce are	bun		colegi	
De ce este	studios		toți	colegi(i)
O vezi	slab		acești	prietene(le)
Vorbește	sănătos		acei	
Se apropie	trist		colegii	aceștia
			prietenele	aceia

29. <u>MODEL</u>: L-am cunoscut | profesor | bun || L-am cunoscut <u>pe cel mai bun profesor dintre aceștia</u>.

A dansat cu	bun	prietene
Mergem în vizită la	tînăr	colegi
Am vorbit despre	drag	frate
Îi place să discute cu	sever	fată
Locuiți lîngă	serios	profesori
Nu pleacă în oraș fără	frumos	studente
Cumpărați bilete pentru	inteligent	elevă
Se gîndesc la	harnic	vecin

30. a. MODEL: Locuiesc în cea mai mare cameră dintre toate. || Locuiesc în cea mai mare dintre toate camerele.

Vrem să urcăm pe cel mai înalt munte dintre toți.
Colega ta e cea mai inteligentă studentă dintre toate.
Merele sînt cele mai gustoase fructe dintre toate.
Mergem pe cea mai scurtă rută dintre toate.
Sora ta este cea mai talentată pianistă dintre toate.
A stat de vorbă cu cel mai bun elev dintre toți.
Acesta este cel mai interesant roman dintre toate.
A cerut ajutor celui mai serios coleg dintre toți.

b. MODEL: Locuiesc în cea mai mare cameră dintre acestea. || Locuiesc în cea mai mare dintre aceste camere.

31.a. MODEL: Am văzut cel mai bun film (dintre toate). || L-am văzut pe cel mai bun (dintre toate).

(L-) au ales pe cel mai talentat actor (dintre toți). || L-au ales pe cel mai talentat (dintre toți).

A cumpărat cel mai scump ceas (dintre toate).

A ales cei mai moderni pantofi (dintre toţi).

Ai luat cele mai urîte vederi (dintre toate).

(I-)au invitat pe cei mai vechi prieteni (dintre toţi).

A mîncat cele mai proaspete fructe (dintre toate).

(L-)a întrebat pe cel mai inteligent student (dintre toţi).

A pierdut cel mai preţios manuscris (dintre toate).

Au adus cele mai frumoase flori (dintre toate).

b. MODEL:

Am văzut cel mai bun film dintre acestea.	L-am văzut pe cel mai bun dintre acestea.
(L)-a căutat pe cel mai talentat actor dintre aceştia.	L-a căutat pe cel mai talentat dintre aceştia.

32.a. MODEL: vorbeşte | tare | Mircea vorbeşte cel mai tare.

învaţă	bine
vorbeşte	repede
scrie	frumos
cîntă	urît
lucrează	rău
răspunde	atent
ascultă	iute
desenează	prost
aleargă	tare
citeşte	încet

b. MODEL: Mircea vorbeşte cel mai tare.

Mircea vorbeşte cel mai tare.	Mircea vorbeşte cel mai tare din familie.
	Mircea vorbeşte cel mai tare dintre toţi copiii.

33. MODEL:

N-am băut cafeaua, pentru că a fost... dulce.	N-am băut cafeaua, pentru că a fost prea dulce.
Mi-a plăcut prăjitura; a fost ... bună.	Mi-a plăcut prăjitura; a fost foarte bună.

Nu cumpăr rochia aceea, pentru că e ... scumpă.
Am auzit că sora ta este o pictoriță ... talentată.
Nu pot să beau ceaiul, pentru că e ... fierbinte.
N-a putut să vină în excursie deoarece este ... obosit.
Nu porți ochelarii aceia pentru că au lentile ... puternice?
Îl laudă toți, fiindcă este ... harnic.
Dacă este ... cald, poți să scoți haina.
Nu i-a plăcut mîncarea, pentru că a fost ... grasă.

34. MODEL:

S-a îmbolnăvit, pentru că era ... slab.	S-a îmbolnăvit, pentru că era extrem de slab.

Am avut un examen ... greu.	grozav
Problema aceasta este ... simplă.	deosebit
Ai făcut o prăjitură ... bună.	extrem
Ana mi-a spus că afară e ... cald.	nemaipomenit
Am citit o carte ... interesantă.	extraordinar
Mama ta e ... harnică.	teribil
A rupt desenul pentru că era ... urît.	nespus
Nu știu ce are, dar văd că e ... trist.	

35. a. MODEL: tovarăş || Aseară a fost o reuniune tovără-
şească la club.
Am discutat cu ei tovărăşeşte.

băiat	om
bărbat	ostaş
copil	părinte
femeie	prieten
frate	şcolar
militar	tînăr
muncitor	ţăran

b. MODEL: englez || Ea vorbeşte bine englezeşte.
Am ascultat la radio un cîntec englezesc.

bulgar	neamţ
ceh	român
chinez	rus
francez	sîrb
grec	turc
italian	ungur
latin	

36.a. MODEL: -escu | Rădulescu, ...
b. MODEL: -eanu | Milcoveanu, ...
c. MODEL: -iu | Vasiliu, ...

Bun de tipar 20-I-81 Apărut 1981

Tiraj 2787 Coli tipar (Fasc.) 14

Tipar executat sub comanda nr. 123

Tipografia Universității București

Lei 17,15